

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ Δυτικής Ελλάδος
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΓΚΟΛΦΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΕΛΒΙΛΕΚΚΑ
ΚΟΛΑΓΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
----------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1.1 Γενικά	6
1.2 Λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	7
1.3 Ποιες είναι οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	9
1.4 Αρχές, μέθοδοι και κανόνες αποτίμησης των στοιχείων ενοποιημένων επιχειρήσεων	10
1.5 Πρόβλημα από τη μη εφαρμογή ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στη κατάρτιση των ατομικών οικονομικών καταστάσεων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων	11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2.1 Συμμετοχές και χρεόγραφα	13
2.2 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	14
2.3 Σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική	14
2.3.1 Όταν μια επιχείρηση (μητρική) έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης, έστω και αν η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης	16
2.3.2 Ελέγχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης ύστερα από συμφωνία με άλλους μετόχους ή εταίρους της επιχείρησης αυτής	18
2.3.3 Συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχείρησης και έχει το δικαίωμα είτε άμεσα είτε μέσω τρίτων να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης της επιχείρησης αυτής (θυγατρικής)	18

2.3.4	Όταν μια επιχείρηση ασκεί δεσπίζουσα επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση (θυγατρική)	18
2.4	Συγγενείς επιχειρήσεις	19
2.5	Επεξηγήσεις οικονομικών όρων	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1	Επιχειρήσεις υποκείμενες σε ενοποίηση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων	22
3.2	Ποιες επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	22
3.2.1	Όρια για την ενοποίηση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων	24
3.2.2	Πότε παύει η υποχρέωση για σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	25
3.3	Επιχειρήσεις απαλλασσόμενες από την υποχρέωση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	27
3.4	Δυνητικές εξαιρέσεις ενοποίησης	28
3.5	Υποχρεωτικές εξαιρέσεις ενοποίησης	28
3.6	Πρόσωπα που υπογράφουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	29
3.7	Έλεγχος ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	29
3.8	Δημοσιότητα των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

4.1	Γενικά	31
4.2	Διαδικασία ενοποίησης Ισολογισμού	32
4.3	Μέθοδοι ενοποίησης Ισολογισμού	34
4.3.1	Ολική Ενοποίηση	34
4.3.2	Αναλογική Ενοποίηση	35
4.3.3	Ισοδύναμη Ενοποίηση	35
4.4	Εφαρμογή των μεθόδων ενοποίησης	35
4.4.1	Ολική Ενοποίηση	36
4.4.2	Αναλογική Ενοποίηση	39
4.5	Διαφορές ενοποίησης, Αίτια – Λογιστικοί χειρισμοί	41
4.5.1	Η τιμή κτήσεως της συμμετοχής είναι μεγαλύτερη από την εσωτερική λογιστική αξία	43

4.5.1.1	Η διαφορά οφείλεται σε διαφορές αποτίμησης και σε υπολογισμό αξίας Φήμης-Πελατείας (Υπεραξία)	45
4.5.1.2	Η διαφορά οφείλεται σε λάθος εκτίμηση	53
4.5.2	Η τιμή κτήσεως της συμμετοχής είναι μικρότερη από την εσωτερική λογιστική αξία	56
4.5.2.1	Υπερεκτιμημένα στον Ισολογισμό περιουσιακά στοιχεία	58
4.5.2.2	Μειωμένη μελλοντική αποδοτικότητα	61
4.5.2.3	Πραγματοποίηση κέρδους κατά την απόκτηση της συμμετοχής	63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

5.1	Γενικά	65
5.2	Διεταιρικές αγοραπωλησίες Αποθεμάτων	67
5.3	Διεταιρικές χρεαπαιτήσεις	69
5.4	Διεταιρικές συναλλαγές στοιχείων Πάγιου Ενεργητικού	69
5.5	Λοιπές συναλλαγές που επηρεάζουν τα διεταιρικά αποτελέσματα	70
5.6	Έμμεσες Συμμετοχές.....	77
5.7	Αμοιβαίες Συμμετοχές	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΧΡΗΣΕΩΣ

6.1	Γενικά	81
6.2	Διαδικασία Ενοποίησης Αποτελεσμάτων Χρήσης	82

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εφαρμογή 1:	Ενοποίηση Ισολογισμού	91
Εφαρμογή 2:	Ενοποίηση Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσεως	98
	Παράδειγμα Δημοσιευμένων Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	107

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	126
--------------------------	------------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι οικονομικές συνθήκες όπως διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο, οδηγούν τις επιχειρήσεις σε οικονομικούς επιχειρηματικούς μετασχηματισμούς και προσπαθώντας να γίνουν πιο ισχυρές οδηγούνται στην συνένωση τους με άλλες επιχειρήσεις.

Στην περίπτωση που υπάρχουν οικονομικοί δεσμοί μεταξύ επιχειρηματικών μονάδων νομικά ανεξάρτητων μεταξύ τους, γίνεται λόγος για επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο οικονομικών συμφερόντων. Στην περίπτωση αυτή δεν αρκούμαστε στην κατάρτιση χωριστών οικονομικών καταστάσεων καθεμίας εταιρείας από αυτές αλλά επιβάλλεται η ενοποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων για την ορθή χρηματοοικονομική θέση του ομίλου.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να καταγράψει τις βασικές αρχές και τις μεθόδους της ενοποίησης, οι οποίες αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων (consolidated financial statements) καθώς και να δώσει μια πρώτη εικόνα στον «μη ειδικό» αναγνώστη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1.1 Γενικά

Τα βασικά χαρακτηριστικά του 21^{ου} αιώνα μας είναι η ταχύτατη τεχνολογική ανάπτυξη, η αυξανόμενη πολυπλοκότητα στην οργάνωση των επιχειρήσεων και ο μεγάλος ανταγωνισμός που διέπει τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού και την καλύτερη παραγωγική δυναμικότητά τους, προσπαθούν να γίνουν πιο ισχυρές μέσω της συνένωσης τους με άλλες επιχειρήσεις του ίδιου συνήθως τομέα δραστηριότητας.

Είναι συνηθισμένο φαινόμενο να δημιουργούνται όμιλοι εταιρειών, να γίνονται εξαγορές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων κάθε κλάδου, βιομηχανικού, τραπεζικού κ.λπ. επιτυγχάνοντας να μειώσουν τα κόστη τους και να σημειώσουν μια επικερδή μακροπρόθεσμη επένδυση των κεφαλαίων τους. Μέσω των οικονομικών αυτών σχημάτων είναι δυνατό μια εταιρεία του ομίλου να αποκτήσει τέτοιο ποσοστό συμμετοχής στις άλλες εταιρείες ώστε να μπορεί να τις ελέγχει ή να ορίζει τα μέλη του οργάνου που λαμβάνει τις αποφάσεις.

Όταν δημιουργηθεί λοιπόν ένα τέτοιο σχήμα τότε λέμε ότι έχουμε μια ομάδα επιχειρήσεων και η επιχείρηση που ασκεί τον έλεγχο ονομάζεται ιθύνουσα εταιρεία ή εταιρεία ελέγχου και οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις ονομάζονται εξαρτημένες επιχειρήσεις. Η συμμετοχή μπορεί να είναι απόλυτη όταν η ιθύνουσα εταιρεία κατέχει μετοχές των εξαρτημένων εταιρειών οι οποίες εκπροσωπούν πάνω από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου ενώ σχετική όταν οι μετοχές εκπροσωπούν μικρότερο από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου. Επίσης η συμμετοχή χαρακτηρίζεται και ως άμεση όταν η ιθύνουσα εταιρεία κατέχει η ίδια τις μετοχές των εξαρτημένων εταιρειών και έμμεση όταν οι μετοχές κατέχονται από άλλη

εταιρεία του ομίλου η οποία είναι άμεσα εξαρτημένη και ελεγχόμενη από την ιθύνουσα εταιρεία.

Οι εταιρείες του ομίλου καθημερινά πραγματοποιούν διάφορες οικονομικές πράξεις είτε μεταξύ τους είτε και με τρίτους εκτός ομίλου οι οποίες επηρεάζουν τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσης και από οικονομική άποψη θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως μία επιχείρηση. Οι οικονομικές καταστάσεις που δεν καταρτίζονται με βάση τη παραπάνω αρχή ονομάζονται ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Στα παρακάτω κεφάλαια θα αναφερθούμε εκτενέστερα με οικονομικούς όρους για την παραπάνω αυτή σχέση των εταιρειών του ομίλου.

1.2 Λόγοι που καθιστούν αναγκαία την κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Είναι γνωστό πως δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις εμφανίζονται νομικά ως αυτοτελείς οντότητες ή ξεχωριστά νομικά πρόσωπα. Στη περίπτωση όμως δημιουργίας μιας ομάδας επιχειρήσεων ή ενός ομίλου, όταν δηλαδή ενδέχεται η μια από τις οικονομικές μονάδες να είναι σε θέση να κατευθύνει τη δράση άλλης ή άλλων νομικά αυτοτελών μονάδων λόγω της πλειοψηφικής συμμετοχής της πρώτης στο κεφάλαιο της άλλης ή των άλλων μονάδων ή λόγω της δυναμικότητας να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του οργάνου διοίκησης της επιχείρησης, στη περίπτωση αυτή λοιπόν οι οικονομικές μονάδες νομικά είναι αυτοτελείς, οικονομικά όμως μη αυτοτελείς.

Αν προσκολληθούμε στην αρχή της αυτοτελούς νομικής προσωπικότητας των εταιρειών και μείνουμε στην κατάρτιση των χωριστών οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του ομίλου που είναι υποχρεωμένες από το νόμο να καταρτίζουν δεν θα οδηγηθούμε σε σωστά συμπεράσματα για την χρηματοοικονομική θέση των επιχειρήσεων και θα δημιουργηθούν λογιστικές παραισθήσεις. Έτσι λοιπόν όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο θα πρέπει οι εταιρείες του ομίλου να αντιμετωπιστούν σαν μια επιχείρηση και να καταρτιστούν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Οι λογιστικές παραισθήσεις που δημιουργούνται αν δε καταρτιστούν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις θα εμφανιστούν στους ισολογισμούς και στα αποτελέσματα των επιμέρους εταιρειών του ομίλου.

Στους Ισολογισμούς των επιμέρους εταιρειών :

- 1) Ένα τμήμα του συνολικού κεφαλαίου των εταιρειών δεν ανταποκρίνεται στη θεώρηση των μονάδων του ομίλου της επιχείρησης.
- 2) Αγορά περιουσιακών στοιχείων (εμπορεύσιμων ή παγίων) που μία εταιρεία του ομίλου πραγματοποιεί από άλλη εταιρεία του ομίλου θεωρείται ότι από νομική άποψη αποτελεί τέλεια αγορά (και αντίστοιχα, πώληση για την άλλη εταιρεία). Έτσι, αν η εταιρεία «Α» του ομίλου πωλήσει στην εταιρεία «Ω» του ίδιου ομίλου προϊόντα της κόστους 500.000€ αντί 600.000 € η δε εταιρεία «Ω» θα εμφανίσει στον ισολογισμό της το απόθεμα των προϊόντων που αγόρασε σε τιμές κτήσεως, το απόθεμα αυτό στον ισολογισμό της «Ω» θα εμφανιστεί με αξία 600.000 € Στον ισολογισμό της «Α» αντίστοιχα, θα εμφανιστεί κέρδος 100.000 € Αν όμως οι δύο εταιρείες θεωρηθούν ως απλά τμήματα ή δραστηριότητες στα πλαίσια μιας ενιαίας οικονομικής μονάδας, αν δηλαδή οι δύο εταιρείες αντιμετωπιστούν ως μία εταιρεία, τότε η αγοραπωλησία θεωρείται ως απλή μετακίνηση περιουσιακών στοιχείων, αφού αγοραπωλησία μεταξύ τμημάτων της ίδιας οικονομικής μονάδας δεν είναι δυνατόν να νοηθεί. Επομένως, στον ενοποιημένο ισολογισμό που θα καταρτιστεί με βάση την αντίληψη αυτή (για ενιαία οικονομική μονάδα), η αγοραπωλησία μεταξύ των δύο (νομικά αυτοτελών) εταιρειών θα θεωρηθεί ότι δεν έγινε. Αυτό θα έχει ως συνέπεια ότι αφενός το απόθεμα θα εμφανιστεί στο αρχικό κόστος των 500.000 € (δηλ. κατά 100.000 €) και αφετέρου το κέρδος των 100.000 € θα εξαφανιστεί.
- 3) Αν η μια εταιρεία του ομίλου έχει απαίτηση κατά άλλης εταιρείας ομίλου και καταρτιστούν ξεχωριστοί ισολογισμοί για καθεμία εταιρεία, στον ισολογισμό της πρώτης το σχετικό ποσό θα εμφανιστεί στο ενεργητικό, ενώ στον ισολογισμό της δεύτερης το ίδιο ποσό θα εμφανιστεί στο παθητικό. Αντίθετα, αν καταρτιστεί ενοποιημένος ισολογισμός δεν θα εμφανιστεί ούτε απαίτηση, ούτε υποχρέωση, αφού απαίτηση ή υποχρέωση έναντι της ίδιας της οικονομικής μονάδας δεν νοείται.
- 4) Η συμμετοχή μιας εταιρείας σε μία άλλη εμφανίζεται στον ισολογισμό της πρώτης σε αξία που είναι άσχετη με την αξία της ίδιας συμμετοχής που προκύπτει με βάση την καθαρή θέση της άλλης εταιρείας.

Στα Αποτελέσματα Χρήσης των εταιρειών:

- 1) Αγοραπωλησίες μεταξύ των εταιρειών του ομίλου θεωρούνται από νομική άποψη τέλειες και επιφέρουν τα αποτελέσματα που επιφέρει η αντίστοιχη πράξη με οποιονδήποτε

τρίτο έξω από τον όμιλο, δηλαδή (για την πωλούσα εταιρεία) κέρδος αν η τιμή πωλήσεως είναι μεγαλύτερη από το κόστος ή ζημία αν αυτή είναι μικρότερη από το τελευταίο. Από την άποψη όμως του ομίλου, αν δηλ. οι συναλλασσόμενες μεταξύ τους εταιρείες του ομίλου θεωρηθούν ως μία οντότητα (μονάδα), αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) δεν προκύπτει παρά μόνο από συναλλαγές με τρίτους έξω από τον όμιλο.

2) Γενικότερα, τα έσοδα μιας εταιρείας του ομίλου από συναλλαγές με άλλη εταιρεία του ίδιου ομίλου από νομική άποψη, έχουν την ίδια μεταχείριση που έχουν τα έσοδα από συναλλαγές με οποιονδήποτε τρίτο, ενώ αν πρόκειται να καταρτιστούν ενοποιημένες καταστάσεις χρειάζονται αναμόρφωση. Το ίδιο ισχύει και για τα έξοδα από πράξεις μεταξύ των εταιρειών του ομίλου.

3) Αν μια εταιρεία συμμετέχει σε άλλη και καταρτιστούν οικονομικές καταστάσεις, στις οικονομικές καταστάσεις της συμμετέχουσας δεν θα εμφανιστεί το σύνολο των αποτελεσμάτων της άλλης εταιρείας αλλά το τμήμα των αποτελεσμάτων αυτών που διανέμονται.

1.3 Ποιες είναι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Κατά το άρθρο 100 παρ.1 του Ν. 2190/20 (που προστέθηκαν με το Π.Δ.498/87) οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν :

- ♣ τον «Ενοποιημένο Ισολογισμό»
- ♣ τα «Ενοποιημένα Αποτελέσματα Χρήσεως» και
- ♣ το «Ενοποιημένο Προσάρτημα» των παραπάνω οικονομικών καταστάσεων.

Οι καταστάσεις αυτές αποτελούν ενιαίο σύνολο. Μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν περιλαμβάνεται ο «Πίνακας Διαθέσεως Αποτελεσμάτων» και συνεπώς οι υποκείμενες σε ενοποίηση εταιρείες δεν είναι υποχρεωμένες να δημοσιεύουν «Ενοποιημένο Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων», αντίθετα είναι υποχρεωμένες οι επιμέρους εταιρείες στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύουν να περιλαμβάνουν και τον «Πίνακα Διαθέσεως των Αποτελεσμάτων» τους.

Παράδειγμα αν έχουμε τρεις εταιρείες υποκείμενες σε ενοποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων, καθεμιά από αυτές είναι υποχρεωμένη, εκτός από τις άλλες ετήσιες οικονομικές της καταστάσεις (Ισολογισμό, Αποτελέσματα Χρήσεως, Προσάρτημα), να

δημοσιεύει και «Πίνακα Διαθέσεως των Αποτελεσμάτων» της (άρθρο 42α, παρ.1), αλλά δεν υποχρεούται να καταρτίσει και να δημοσιεύει «Ενοποιημένο Πίνακα Διαθέσεως των Αποτελεσμάτων». Υποχρεούται όμως να καταρτίσει «Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης» (άρθρο 90, παρ.2 και άρθρο 107, παρ.3).

Η ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης περιλαμβάνει τουλάχιστον την πραγματική εικόνα των εργασιών και της χρηματοοικονομικής θέσης του συνόλου των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση.

Για την κατάρτιση των καταστάσεων αυτών ακολουθούνται οι παρακάτω βασικές αρχές:

Η αρχή της πραγματικής εικόνας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εμφανίζουν την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσεως, της χρηματοοικονομικής θέσεως, καθώς και των αποτελεσμάτων χρήσεως του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση. (Ν. 2190/20, άρθρο 100, παρ.3).

Η αρχή της σαφήνειας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται με σαφήνεια και να ανταποκρίνονται στις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου. (Ν. 2190/20, άρθρο 100, παρ.2).

Η αρχή της διάρθρωσεως των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν των ατομικών οικονομικών καταστάσεων

Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου, που αναφέρονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, για την διάρθρωση αυτών των καταστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 42β, 42γ, 42δ και 42ε. Κατά την εφαρμογή αυτή λαμβάνονται υπόψη οι αναγκαίες προσαρμογές που επιβάλλονται από τις ιδιόμορφες των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σε σχέση με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. (Ν. 2190/20, άρθρο 101, παρ.1)

1.4 Αρχές, μέθοδοι και κανόνες αποτιμήσεως των στοιχείων των ενοποιημένων επιχειρήσεων

Τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, αποτιμούνται με ομοιόμορφες από χρήση σε χρήση μεθόδους και σύμφωνα

με τις αρχές και τους κανόνες αποτιμήσεως, που αναφέρονται στην παράγραφο 14 του άρθρου 42ε και στο άρθρο 43.(Ν. 2190/20, άρθρο 105, παρ.1)

Η επιχείρηση που καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εφαρμόζει τις ίδιες αρχές, μεθόδους και κανόνες αποτιμήσεως, που εφαρμόζει και για την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών της καταστάσεων. (Ν. 2190/20, άρθρο 105, παρ.2)

Όταν τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, που πρόκειται να περιληφθούν στην ενοποίηση, έχουν αποτιμηθεί από περιλαμβανόμενες στην ενοποίηση επιχείρησης με μεθόδους διαφορετικές από εκείνες που εφαρμόζονται για την ενοποίηση, τότε τα στοιχεία πρέπει να αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με τις μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για την ενοποίηση.

1.5 Πρόβλημα από τη μη εφαρμογή ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στην κατάρτιση των ατομικών οικονομικών καταστάσεων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων

Όπως έχουμε αναφέρει και προηγουμένως, θα πρέπει να εφαρμόζονται κάποιες αρχές και κανόνες κατά τη κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των ενοποιημένων επιχειρήσεων. Κάθε παρέκκλιση από την αρχή αυτή αναφέρεται και αιτιολογείται στο ενοποιημένο προσάρτημα. (Ν. 2190/20, άρθρο 105, παρ.3)

Στην πράξη οι ενοποιημένες εταιρείες, κατά την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων, είναι δυνατόν :

- 1) Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του ισολογισμού, παρότι έχουν εφαρμόσει, πλήρως, τις αρχές αποτιμήσεως που καθορίζονται από τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 42ε και του άρθρου 43 του Ν. 2190/20. Αυτό μπορεί να συμβεί επειδή οι διατάξεις αυτές παρέχουν τη δυνατότητα και εναλλακτικών μεθόδων αποτιμήσεως των στοιχείων αυτών.
- 2) Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του ισολογισμού, επειδή ορισμένες από τις εταιρείες αυτές, έχουν εφαρμόσει , για διάφορους λόγους, σχετικές διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας οι οποίες βρίσκονται σε σύγκρουση με τις αντίστοιχες διατάξεις του Ν. 2190/20.
- 3) Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του ισολογισμού, επειδή ορισμένες από τις εταιρείες αυτές έχουν εφαρμόσει διαφορετικές

αρχές από εκείνες, που καθορίζονται στις αντίστοιχες διατάξεις τόσο της εμπορικής όσο και της φορολογικής νομοθεσίας.

Όπως προαναφέρθηκε σε περίπτωση μη εφαρμογής, από κάποια ενοποιούμενη εταιρεία ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στην κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών της καταστάσεων, η μητρική εταιρεία (εταιρεία ελέγχου) θα πρέπει, κατά την ενοποίηση να διενεργεί τις κατάλληλες διορθώσεις επί των οικονομικών αυτών καταστάσεων.

Οι ανωτέρω διορθώσεις θα πρέπει να παρακολουθούνται ιδιαίτερα και η επίδραση τους (θετική ή αρνητική) επί των αποτελεσμάτων να εμφανίζεται κατά αναλογία του ποσοστού συμμετοχής σε κάθε θυγατρική εταιρεία, απευθείας στους λογαριασμούς «Αποτελέσματα εις Νέο» και «Δικαιώματα Μειοψηφίας», κατά την κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στις επόμενες χρήσεις.

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της ομοιομορφίας των αρχών και κανόνων καταρτίσεως, από τις ενοποιημένες εταιρείες των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων, έχουμε τη γνώμη ότι:

- ♣ Η μητρική εταιρεία θα πρέπει να καθορίζει, επακριβώς τις αρχές και τους κανόνες αποτιμήσεως των στοιχείων του ισολογισμού όλων των ενοποιούμενων εταιρειών και να επιβάλλει την εφαρμογή τους με το πλέον πρόσφορο τρόπο.
- ♣ Σε περίπτωση αδυναμίας, για σημαντικούς λόγους εφαρμογής των ανωτέρω αρχών και κανόνων από κάποια ενοποιούμενη εταιρεία, θα πρέπει αυτό, καθώς η σχετική επίδραση του στις οικονομικές καταστάσεις να γνωστοποιείται στη μητρική εταιρεία και να περιλαμβάνεται στο ενοποιημένο προσάρτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ2

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2.1 Συμμετοχές και χρεόγραφα

Κατά την Ελληνική Νομοθεσία, ως συμμετοχές ορίζονται τα δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, οποιασδήποτε νομικής μορφής εφόσον συντρέχουν συσσωρευτικά οι παρακάτω δύο προϋποθέσεις :

- Τα δικαιώματα συμμετοχής αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου των επιχειρήσεων αυτών και
- Αποκτούνται με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους. (άρθρο 42, παρ.5)

Οι συμμετοχές επομένως περιλαμβάνουν τις κατεχόμενες από μια επιχείρηση μετοχές Ανωνύμων Εταιρειών, τα εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε και τις εταιρικές μερίδες άλλων νομικών μορφών. Με βάση λοιπόν την παραπάνω έννοια αποτελούν κατά το Ε.Γ.Λ.Σ στοιχείο του πάγιου ενεργητικού και καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του πρωτοβάθμιου λογαριασμού **18 «Συμμετοχές κι άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις»**.

Τις συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων τις διακρίνουμε σε δύο κατηγορίες :

- Σε συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ή εξαρτημένες επιχειρήσεις) οι οποίες παρακολουθούνται στο λογαριασμό **18.00** και
- Σε συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις (ή συγγενείς επιχειρήσεις) οι οποίες παρακολουθούνται στο λογαριασμό **18.01**.

Σε περίπτωση τώρα που οι κατεχόμενες μετοχές δεν πληρούν και τις δύο προϋποθέσεις χαρακτηρίζονται είτε :

- Σε τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, προϋπόθεση τη διαρκή κατοχή και ποσοστό μικρότερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Παρακολουθούνται στο πάγιο ενεργητικό και συγκεκριμένα στο λογαριασμό **18.15** και **18.16**.
- Σε χρεόγραφα με προϋπόθεση τη μη διαρκή κατοχή και ποσοστό μικρότερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Παρακολουθούνται στο κυκλοφορούν ενεργητικό και συγκεκριμένα στο λογαριασμό **34**.

2.2 Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις με βάση το νόμο (άρθρο 42ε, παρ.5) είναι οι εξής :

- ✓ Οι επιχειρήσεις αυτές μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρικής.
- ✓ Οι θυγατρικές ή οι θυγατρικές των θυγατρικών των άνω επιχειρήσεων.
- ✓ Οι θυγατρικές των άνω επιχειρήσεων άσχετα αν μεταξύ των θυγατρικών αυτών δεν υπάρχει απευθείας δεσμός συμμετοχής.
- ✓ Οι επιχειρήσεις που συνδέονται μεταξύ τους με τις σχέσεις των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 96 του Ν.2190/20.

2.3 Σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική

Σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική υπάρχει όταν μία κυρίαρχη επιχείρηση :

- Γ ή έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης, έστω και αν η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης,
- Γ ή ελέγχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης ύστερα από συμφωνία με άλλους μετόχους ή εταίρους της επιχείρησης αυτής,
- Γ ή συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχείρησης και έχει το δικαίωμα είτε άμεσα είτε μέσω τρίτων να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης της επιχείρησης αυτής (θυγατρικής),
- Γ ή να ασκεί δεσπύζουσα επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση (θυγατρική).

Δεσπύζουσα επιρροή υπάρχει όταν η μητρική επιχείρηση διαθέτει άμεσα ή έμμεσα, δηλαδή μέσω τρίτων που ενεργούν για λογαριασμό της επιχείρησης αυτής, τουλάχιστον το 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής και, **ταυτόχρονα**, ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή τη λειτουργία της τελευταίας.

Στη συνέχεια αναφέρουμε αναλυτικά τις παραπάνω περιπτώσεις σχέσης μητρικής επιχείρησης προς θυγατρικής με παραδείγματα και επεξηγήσεις.

Πριν όμως εξετάσουμε κάθε μια περίπτωση χωριστά, στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε τη διαδικασία υπολογισμού του ποσοστού που καθορίζει τη παραπάνω αυτή σχέση, το ποσοστό δηλαδή που η μητρική επιχείρηση συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της θυγατρικής.

Για να προσδιορίσουμε το άνω ποσοστό υπολογίζεται ο λόγος της ονομαστικής αξίας των κατεχόμενων μετοχών ή μεριδίων προς το συνολικό κεφάλαιο της άλλης εταιρείας. Πρέπει όμως από τις μετοχές ή τα μερίδια της θυγατρικής που κατέχει η μητρική, να αφαιρέσουμε κατά ρητή διάταξη του Ν. 2190/20 (άρθρο 42ε, παρ.5), εκείνα που απορρέουν :

§ Από τις μετοχές ή τα μερίδια που κατέχονται για λογαριασμό άλλου προσώπου, εκτός της μητρικής ή θυγατρικής επιχειρήσεως.

§ Τις μετοχές ή τα μερίδια που κατέχει η μητρική για εγγύηση ή για ασφάλεια δανείων

Επίσης ο νόμος σε συνέχεια της άνω διατάξεως αναφέρει, ότι για να προσδιορίσουμε το σύνολο του κεφαλαίου, ή των δικαιωμάτων ψήφου των μετοχών ή εταίρων της θυγατρικής επιχειρήσεως, πρέπει να αφαιρέσουμε τις μετοχές ή τα μερίδια που κατέχονται, είτε από την ίδια τη θυγατρική επιχείρηση, είτε από τις θυγατρικές της επιχείρησης, είτε από πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα του, αλλά για λογαριασμό των άνω επιχειρήσεων (θυγατρικής και των θυγατρικών της).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η επιχείρηση «Μ» το έτος 2008 αγόρασε το 55% των μετοχών της «Θ» (240.000 μετοχών). Το έτος 2010 ο όμιλος των επιχειρήσεων «Μ» και «Θ» κατάρτισε τον πρώτο ενοποιημένο ισολογισμό. Στις 31.12.2009 η «Θ» κατείχε 90.000 ίδιες μετοχές.

Το ποσοστό των μετοχών της θυγατρικής που κατέχονται από την μητρική την 1.1.2010 προσδιορίσθηκε στο ποσοστό 88% ως εξής :

A. Αριθμός μετοχών της θυγατρικής που κατέχει η «Μ» 132.000 μετοχές

B. Αριθμός μετοχών που διαιρείται το κεφάλαιο της «Θ» 240.000 μετοχές

Μείον: Αριθμός μετοχών της «Θ» που κατέχονται από αυτήν - 90.000 μετοχές

132.000 μετοχές

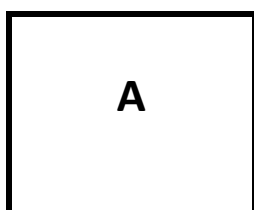
Γ. Ποσοστό συμμετοχής της «Μ» στη «Θ» : $132.000 / 150.000 = 88\%$

2.3.1 Όταν μια επιχείρηση (μητρική) έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης, έστω και αν η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των τίτλων και δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής επιχείρησης

Παίρνοντας την πρώτη εκδοχή της περίπτωσης αυτής, για να θεωρούνται δυο επιχειρήσεις συνδεδεμένες πρέπει η μητρική να συμμετέχει στο κεφάλαιο της θυγατρικής με ποσοστό μεγαλύτερο του 50% ή ποσοστό ψήφων μεγαλύτερο του 50%.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μητρική «Α»

Θυγατρική «Β»

Μέτοχοι	%	Ανάλυση μετοχών
Α	55	45 Μετά ψήφου
		12 Άνευ ψήφου
ΛΟΙΠΟΙ	43	Μετά ψήφου

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία οι δύο επιχειρήσεις είναι συνδεδεμένες καθώς υπάρχει σχέση μητρικής προς θυγατρικής και αυτό επειδή η «Α» κατέχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου της «Β» με ποσοστό 55% (άνω του 50%).

Αν και πάλι αλλάξουν τα στοιχεία και έχουμε την «Α» να συμμετέχει με ποσοστό 47% και οι Λοιποί μέτοχοι με 53%, έχοντας όμως η «Α» μετοχές με ψήφο 45% σε αντίθεση με τους άλλους μετόχους με 43% αντίστοιχα (σύνολο μετοχών με ψήφο 88%) παραμένουν συνδεδεμένες επιχειρήσεις αφού εξακολουθεί να υπάρχει η σχέση μητρικής προς θυγατρικής και αυτό επειδή η «Α» έχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου με ποσοστό 51,14% (45% / 88%) εξάλλου για να υπάρχει σχέση μητρικής – θυγατρικής αρκεί η μία από τις δυο πλειοψηφίες.

Η άλλη εκδοχή είναι ο συνυπολογισμός των τίτλων και των δικαιωμάτων που κατέχονται από τρίτους για λογαριασμό της μητρικής. Για τον προσδιορισμό λοιπόν των ποσοστών συμμετοχής ή των δικαιωμάτων ψήφου που έχει η μητρική επιχείρηση πρέπει να προστίθενται και τα ποσοστά κάθε άλλης επιχείρησης που είναι θυγατρική.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Μητρική «Α»**

A

Γ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ Α)

Δ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ Γ)

Θυγατρική «Β»

Μέτοχοι	%	Ανάλυση μετοχών
A	30	Μετά ψήφου
Γ	15	Μετά ψήφου
Δ	10	Μετά ψήφου
ΛΟΙΠΟΙ	45	Μετά ψήφου

Η «Α» συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της «Γ» με ποσοστό 60% και η «Γ» συμμετέχει αντίστοιχα στη «Δ» με ποσοστό 70%.

Σύμφωνα με την παραπάνω θεωρία για να προσδιορίσουμε το ποσοστό συμμετοχής της «Α» (μητρική) προς τη «Β» (θυγατρική) πρέπει να συνυπολογίσουμε και τα ποσοστά συμμετοχής της «Γ» και της «Δ» που είναι θυγατρική και θυγατρική της θυγατρικής της αντίστοιχα.

Έτσι λοιπόν έχουμε το ποσοστό συμμετοχής και δικαιωμάτων ψήφου της «Β» που κατέχει η «Α» 30%, η άμεση συμμετοχή και τα ποσοστά μέσω θυγατρικών της, την έμμεση συμμετοχή. Πρώτα η «Γ» που είναι θυγατρική της «Α» με ποσοστό 60 % και η «Δ» που είναι θυγατρική θυγατρικής της «Α» αφού η «Γ» συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της «Δ» με ποσοστό 70%. Επομένως μαζί με το ποσοστό που συμμετέχει η «Α» στη «Β» θα υπολογίσουμε και τα ποσοστά συμμετοχής της «Γ» και της «Δ» στη «Β» αντίστοιχα. Έτσι η «Α» και η «Β» είναι συνδεδεμένες επειδή υπάρχει σχέση μητρικής προς θυγατρικής αφού η «Α» συμμετέχει στο κεφάλαιο και στα δικαιώματα της «Β» με ποσοστό 55%.

Στο παρόν παράδειγμα αξίζει να αναφέρουμε και την περίπτωση συνδεδεμένων επιχειρήσεων όπου και οι θυγατρικές ή οι θυγατρικές των θυγατρικών των επιχειρήσεων που έχουν σχέση μητρική προς θυγατρική, ακόμη και αν μεταξύ τους δεν υπάρχει απευθείας δεσμός συμμετοχής θεωρούνται συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Έτσι η «Β» και η «Γ» καθώς και οι «Β» και η «Δ» επιχειρήσεις είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις σύμφωνα με τα παραπάνω.

2.3.2 Ελέγγει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης ύστερα από συμφωνία με άλλους μετόχους ή εταίρους της επιχείρησης αυτής

Έστω ότι έχουμε την «Α» και την «Β», στην «Β» συμμετέχουν στα δικαιώματα ψήφου οι «Α» με ποσοστό 25%, τρίτοι με ποσοστό 27% και λοιποί με ποσοστό 48% αντίστοιχα. Η «Α» θεωρείται μητρική της «Β» ακόμη και αν έχει μικρότερο ποσοστό επειδή έχει την πλειοψηφία των μετοχών ύστερα από συμφωνία με τρίτους λόγω επικαρπίας των μετοχών και ενεχύρου αυτών.

2.3.3 Συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχείρησης και έχει το δικαίωμα είτε άμεσα είτε μέσω τρίτων να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης της επιχείρησης αυτής (θυγατρικής)

Μπορεί μια επιχείρηση (μητρική) να διορίζει ή να παύει τη διοίκηση μιας άλλης (θυγατρική), ακόμη και αν το ποσοστό συμμετοχής και δικαιωμάτων ψήφου είναι μικρότερο (Σχετική συμμετοχή, όταν το ποσοστό που κατέχει μια εταιρεία εκπροσωπούν μικρότερο από το μισό του κεφαλαίου). Αυτό συμβαίνει σε εταιρείες όπου υπάρχει διασπορά των μετοχών σε τέτοιο βαθμό έτσι ώστε, αν κάποιος μέτοχος κατέχει μόνος του, π.χ. 30% των μετοχών και το υπόλοιπο το κατέχουν 1000 άλλοι μέτοχοι, τότε ο κάτοχος του 30 % μπορεί να ελέγχει τη Γ.Σ γιατί οι υπόλοιποι 1000 μέτοχοι δεν μπορούν να συνενωθούν και να συνεννοηθούν στις αποφάσεις τους.

2.3.4 Όταν μια επιχείρηση ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση (θυγατρική).

Σε προηγούμενη παράγραφο αναφέραμε σε ποιες περιπτώσεις η μητρική ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στη θυγατρική της και στην περίπτωση αυτή για τον προσδιορισμό των ποσοστών συμμετοχής ή των δικαιωμάτων ψήφου που έχει η μητρική επιχείρηση , πρέπει να προστίθενται και τα ποσοστά κάθε άλλης επιχείρησης που είναι θυγατρική της ή θυγατρική θυγατρικής της όπως και στο παράδειγμα 1^η περίπτωσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Μητρική «Α»**

A

Γ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ Α)

Δ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΤΗΣ Γ)

Θυγατρική «Β»

Μέτοχοι	%	Ανάλυση μετοχών
A	5	Μετά ψήφου
Γ	12	Μετά ψήφου
Δ	8	Μετά ψήφου
ΛΟΙΠΟΙ	75	Μετά ψήφου

Η «Α» συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της «Γ» με ποσοστό 55% και η «Γ» συμμετέχει στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου της «Δ» με ποσοστό 51%. **Ταυτόχρονα** η «Α» ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση και την λειτουργία της θυγατρικής.

Οι άνω επιχειρήσεις «Α» και «Β» είναι συνδεδεμένες, επειδή υπάρχει άμεση σχέση μητρικής «Α» επιχείρησης προς θυγατρική «Β», αφού η «Α» συμμετέχει στο κεφάλαιο και στα δικαιώματα ψήφου της «Β» με ποσοστό μεγαλύτερο του 20% και ταυτόχρονα ασκεί κυριαρχική επιρροή στη «Β».

Στο ποσοστό συμμετοχής και δικαιωμάτων ψήφου της «Β» που κατέχει η «Α» (άμεση συμμετοχή) 5% προστίθεται και τα ποσοστά των θυγατρικών της «Γ» και «Δ» (έμμεση συμμετοχή) 12% και 8% αντίστοιχα, σύνολο 25%.

2.4 Συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενής επιχείρηση είναι εκείνη στην οποία ασκείται ουσιώδη επιρροή από μια άλλη επιχείρηση χωρίς να έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου.

Ουσιώδη επιρροή έχουμε όταν μία επιχείρηση συμμετέχει με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο από το 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταιρών της άλλης επιχείρησης.

Εάν παράδειγμα μια επιχείρηση συμμετέχει σε μια άλλη επιχείρηση με ποσοστό μεγαλύτερο από 20% αλλά μικρότερο από 50% η επιχείρηση ονομάζεται συγγενής. Αντίθετα αν κατέχει τουλάχιστον το 20% και ταυτόχρονα ασκεί κυριαρχική επιρροή, τότε όπως έχουμε αναφέρει προηγουμένως η επιχείρηση δεν είναι συγγενής αλλά θυγατρική. Αν και πάλι το ποσοστό συμμετοχής είναι μικρότερο του 20% αλλά μεγαλύτερο του 10% και ταυτόχρονα η μητρική ασκεί κυριαρχική επιρροή στη θυγατρική τότε η τελευταία είναι συγγενής.

Με βάση την Νομοθεσία η συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση πρέπει να απεικονίζεται στον Ενοποιημένο Ισολογισμό σε ιδιαίτερο λογαριασμό με τίτλο «Συμμετοχή σε συγγενείς επιχειρήσεις», και αυτό επιβάλλεται επειδή η συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση δεν υπόκεινται σε πλήρη ενοποίηση όσον αφορά τον Ισολογισμό αλλά μόνο ως προς τα Αποτελέσματα Χρήσης ενοποιώντας τα Καθαρά Κέρδη / Ζημιές με την μέθοδο της Καθαρής Θέσεως.

2.5 Επεξηγήσεις οικονομικών όρων

Μετά την κατανόηση της έννοιας περί ενοποίησης με βάση όσων έχουν αναφερθεί μέχρι στιγμής και την χρήση των οικονομικών όρων, ακολουθούν επεξηγήσεις αυτών.

Μητρική

Μητρική επιχείρηση είναι η επιχείρηση που έχει μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με βάση μία τουλάχιστον από τις τέσσερις σχέσεις που αναπτύξαμε προηγουμένως, η επιχείρηση που ασκεί τον έλεγχο, η ιθύνουσα (κυρίαρχη) επιχείρηση.

Θυγατρική

Θυγατρική επιχείρηση είναι η επιχείρηση που ελέγχεται μ'έναν τουλάχιστον από τους παραπάνω τέσσερις τρόπους από μία ή περισσότερες μητρικές, η ελεγχόμενη επιχείρηση. Υπάρχει περίπτωση βέβαια μια θυγατρική επιχείρηση να είναι ταυτόχρονα και μητρική, όταν η ίδια έχει θυγατρική ή θυγατρικές επιχειρήσεις. Στην περίπτωση αυτή οι τελευταίες θεωρούνται και θυγατρικές της πρώτης μητρικής και χαρακτηρίζονται ως έμμεσες θυγατρικές.

Όμιλος Επιχειρήσεων

Όμιλος ή ομάδα επιχειρήσεων χαρακτηρίζεται το σύνολο των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις σχέσεις που αναφέραμε, δηλ. ο όμιλος ή ομάδα επιχειρήσεων αποτελείται από τη μητρική επιχείρηση και τις άμεσες θυγατρικές της. Αυτή είναι η απλούστερη μορφή του ομίλου και ονομάζεται **κάθετος όμιλος**.

Όταν μια επιχείρηση (μητρική) έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης (θυγατρικής) επιχείρησης και η πλειοψηφία αυτή σχηματίζεται ύστερα από συνυπολογισμό των αντίστοιχων ποσοστών που μπορεί να κατέχουν μια ή περισσότερες άμεσες και έμμεσες θυγατρικές της, ο όμιλος αυτός ονομάζεται **μικτός όμιλος**.

Εκτός από τους παραπάνω υπάρχει και ο **οριζόντιος όμιλος** που τον συνιστούν επιχειρήσεις που έχουν τεθεί υπό ενιαία διεύθυνση, ή τα διοικητικά, διαχειριστικά ή εποπτικά όργανα αποτελούνται κατά πλειοψηφία από τα ίδια πρόσωπα (άρθρο 96, παρ.1).

Δικαιώματα μειοψηφίας

Δικαιώματα μειοψηφίας είναι το τμήμα της λογιστικής καθαρής θέσης περιλαμβανομένων και των αποτελεσμάτων μιας θυγατρικής επιχείρησης, που αναλογεί στους μετόχους ή εταίρους της που δεν ανήκουν στον όμιλο ή ομάδα των επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

3.1 Επιχειρήσεις υποκείμενες σε ενοποίηση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία οι επιχειρήσεις που υπόκεινται σε ενοποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων είναι :

Η μητρική επιχείρηση και όλες οι άμεσες ή έμμεσες θυγατρικές της επιχείρησης, όταν είτε η μητρική επιχείρηση, είτε μία ή περισσότερες θυγατρικές της επιχείρησης, έχουν την εταιρική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε.) ή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) ή της Ετερόρρυθμης κατά Μετοχές Εταιρείας (Ε.Μ.Ε.).

Η επιχείρηση που διέπεται από το ελληνικό δίκαιο με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση αυτή και μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με τις οποίες ενώ δεν συνδέεται με σχέση μητρικής – θυγατρικής, έχουν τεθεί υπό ενιαία διεύθυνση ή τα διοικητικά και διαχειριστικά όργανα της επιχείρησης αυτής, καθώς και μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, αποτελούνται κατά πλειοψηφία από τα ίδια πρόσωπα. Και σ' αυτή την περίπτωση θα πρέπει όπως και προηγουμένως μια ή περισσότερες επιχειρήσεις να έχουν την νομική μορφή της Α.Ε, της Ε.Π.Ε ή της Ε.Μ.Ε.

3.2 Ποιες επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Ενώ στη προηγούμενη ενότητα αναφέραμε τις επιχειρήσεις των οποίων οι οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται σε ενοποίηση, σ' αυτή την ενότητα θα ασχοληθούμε με τις επιχειρήσεις εκείνες που έχουν την υποχρέωση να καταρτίσουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και την ενοποιημένη έκθεση διαχείρισεως του ομίλου.

Έτσι λοιπόν με βάση τις περιπτώσεις επιχειρήσεων της ενότητας 3.1 αντίστοιχα υποχρέωση έχουν :

∅ Η μητρική, όταν υπάρχει σχέση μητρικής – θυγατρικής. Οι θυγατρικές αντίστοιχα έχουν την υποχρέωση να παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες περί των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων στην μητρική εταιρεία. Σ' αυτή την περίπτωση όμως για να είναι υποχρεωμένη η μητρική να καταρτίσει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση διαχείρισεως του ομίλου θα πρέπει να ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις :

- ✓ η μητρική να διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο
- ✓ η μητρική ή μία ή περισσότερες από τις θυγατρικές της να έχουν μία από τις τρεις εταιρικές μορφές που αναφέραμε προηγουμένως
- ✓ τα συνολικά στοιχεία των υποκείμενων σε ενοποίηση επιχειρήσεων να υπερβαίνουν τουλάχιστον δύο από τα τρία ποσοτικά όρια με βάση τις τελευταίες ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις.

1. Σύνολο Ενεργητικού	3.7 εκ. €
2. Σύνολο καθαρού Κύκλου Εργασιών	7.4 εκ. €
3. Μέσος όρος Προσωπικού κατά την διάρκεια της χρήσης	250 άτομα

Τα παραπάνω όρια όμως δεν ισχύουν όταν μια από τις ενοποιούμενες επιχειρήσεις έχει εισαχθεί σε χρηματιστήριο αξιών που λειτουργεί σε κράτος – μέλος της Ε.Ο.Κ. Επίσης εξαιρούνται των ορίων τα πιστωτικά ιδρύματα.

∅ Σε περίπτωση τώρα που δεν υπάρχει σχέση μητρικής – θυγατρικής, αλλά δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις έχουν τεθεί υπό ενιαία διεύθυνση κατόπιν συμβάσεως σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού τους ή τα διοικητικά και διαχειριστικά τμήματα της κάθε εταιρείας, αποτελούνται κατά πλειοψηφία από τα ίδια πρόσωπα, τότε υποχρέωση για κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων έχει η μεγαλύτερη επιχείρηση. Μεγαλύτερη επιχείρηση είναι εκείνη με το μεγαλύτερο σύνολο του Ισολογισμού όπως αυτό προκύπτει από το άθροισμα των στοιχείων Α έως και Ε του Ενεργητικού. Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις με την σειρά τους δίνουν και αυτές τις αναγκαίες πληροφορίες για την ενοποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων.

3.2.1 Όρια για την ενοποίηση των ετήσιωνοικονομικών καταστάσεων

Για να συντάξει μια μητρική επιχείρηση για πρώτη φορά ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει επί δύο συνεχόμενες χρήσεις τα συνολικά στοιχείατων υποκείμενων σε ενοποίηση επιχειρήσεων να υπερβαίνουντουλάχιστον δυο από τα τρία κριτήρια που αναφέραμε προηγουμένως και στην τρίτη χρήση να καταρτίσει τις ενοποιημένεςοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων του ομίλου.

Για παράδειγμα η μητρική επιχείρηση «Α» για να είναι υποχρεωμένη για πρώτη φορά στην χρήση 2008 να συντάξει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, πρέπειστις αμέσως δυο προηγούμενες χρήσεις 2006 και 2007,τα συνολικά στοιχείακάθε διαχειριστικής χρήσεως με βάση τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των ενοποιούμενων επιχειρήσεων, με ή χωρίς την απόλειψη των ενδοεταιρικών συναλλαγών (άρθρο 92, παρ.2,Ν.2190/20), να έχουν υπερβείτουλάχιστον δυο από τα τρία ποσοτικά όρια των κριτηρίων.

Στην περίπτωση που απαλείφονται οι ενδοεταιρικές συναλλαγές από το σύνολο του Ενεργητικού και του Κύκλου Εργασιών το τελικό σύνολο συγκρίνεται με τα άνω κριτήρια για την ενοποίηση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ενεργητικό	Χρήση 2009	Χρήση 2010
Σύνολο Ενεργητικού «Α»	3.5 εκ. €	3.7 εκ. €
Σύνολο Ενεργητικού «Β»	1.5 εκ. €	1.5 εκ. €
Μείον: Ενδ. Συναλλαγές (Συμμετοχές – Απαιτήσεις)	- 1.15 εκ. €	- 1.2 εκ. €
Σύνολο Ενεργητικού	3.85 εκ. €	4.1 εκ. €

Κύκλος Εργασιών	Χρήση 2009	Χρήση 2010
Κύκλος Εργασιών «Α»	5.5 εκ. €	5.8 εκ. €
Κύκλος Εργασιών «Β»	4.5 εκ. €	4.5 εκ. €
Μείον: Ενδ. Συναλλαγές (Πωλήσεις Α – Β και Β – Α)	-2.5 εκ. €	-2.5 εκ. €
Σύνολο Κύκλου Εργασιών	7.5 εκ. €	7.8 εκ. €

Στην περίπτωση τώρα που δεν απομειώνονται οι ενδοεταιρικές συναλλαγές τα παραπάνω όρια προσαυξάνονται κατά 20% και τα συνολικά στοιχεία των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των άνω επιχειρήσεων συγκρίνονται με τα νέα αυτά όρια, δηλαδή **4.44 εκ. €** για το σύνολο του Ενεργητικού και **8.88 εκ. €** για το σύνολο του Κύκλου Εργασιών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Στα παρακάτω δεδομένα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων τις κάθε εταιρείας του ομίλου, ισχύουν τα προσαυξημένα κατά 20% όρια των αντίστοιχων κριτηρίων, διότι δεν έχει γίνει απομείωση των ενδοεταιρικών συναλλαγών.

Επιχειρήσεις Ομίλου	Οικονομικές Καταστάσεις Χρήσης 2011			Οικονομικές Καταστάσεις Χρήσης 2012		
	Ενεργητικό	Κύκλος Εργασιών	Προσωπικό	Ενεργητικό	Κύκλος Εργασιών	Προσωπικό
Μητρική «Α»	3.8 εκ.	8.3 εκ.	170 άτομα	4 εκ.	8.4 εκ.	180 άτομα
Θυγατρική «Β»	0.7 εκ.	0.5 εκ.	20 άτομα	0.7 εκ.	0.7 εκ.	30 άτομα
Θυγατρική «Γ»	0.3 εκ.	0.4 εκ.	15 άτομα	0.5 εκ.	0.5 εκ.	20 άτομα
Σύνολο	4.8 εκ.	9.2 εκ.	105 άτομα	5.2 εκ.	9.6 εκ.	230 άτομα

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και στις δύο περιπτώσεις η μητρική επιχείρηση «Α» θα συντάξει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στην χρήση 2008, επειδή στις δύο προηγούμενες χρήσεις 2006 και 2007 τα συνολικά στοιχεία των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων είχαν υπερβεί τα αριθμητικά όρια του συνόλου του Ενεργητικού και του Κύκλου Εργασιών που θέτει το άρθρο 103 παρ.11 του Ν.2190/20.

3.2.2 Πότε παύει η υποχρέωση για σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Εάν τώρα με βάση τα άνω δεδομένα η μητρική επιχείρηση «Α» υποχρεούται να καταρτίσει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, τότε σύμφωνα με την παρ.7 του άρθρου 42α του Ν. 2190/20 η οποία εφαρμόζεται και για τους ενοποιημένους ισολογισμούς (άρθρο 92, παρ.1, Ν.2190/20) η ίδια αυτή υποχρέωση θα εξακολουθήσει να ισχύει και για την αμέσως επόμενη εταιρική χρήση ακόμα και στην περίπτωση που τα στοιχεία των

ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατά την χρήση αυτή δεν υπερβαίνουν τα δύο από τα τρία όρια των κριτηρίων. Όταν επί δύο συνεχόμενες χρήσεις τα συνολικά στοιχεία των υποκείμενων σε ενοποίηση επιχειρήσεων δεν έχουν υπερβεί δυο τουλάχιστον από τα τρία κριτήρια που αναφέραμε παραπάνω, τότε στην τρίτη χρήση η μητρική επιχείρηση δεν υποχρεούται να καταρτίσει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων του ομίλου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Στα παρακάτω δεδομένα των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων τις κάθε εταιρείας του ομίλου, ισχύουν τα προσαυξημένα κατά 20% όρια των αντίστοιχων κριτηρίων, διότι δεν έχει γίνει απομείωση των ενδοεταιρικών συναλλαγών.

Επιχειρήσεις Ομίλου	Οικονομικές Καταστάσεις Χρήσης 2011			Οικονομικές Καταστάσεις Χρήσης 2012		
	Ενεργητικό	Κύκλος Εργασιών	Προσωπικό	Ενεργητικό	Κύκλος Εργασιών	Προσωπικό
Μητρική «Α»	3.3 εκ.	7.8 εκ.	170 άτομα	3.6 εκ.	7.9 εκ.	180 άτομα
Θυγατρική «Β»	0.5 εκ.	0.4 εκ.	20 άτομα	0.5 εκ.	0.4 εκ.	30 άτομα
Θυγατρική «Γ»	0.3 εκ.	0.2 εκ.	15 άτομα	0.2 εκ.	0.5 εκ.	20 άτομα
Σύνολο	4.1 εκ.	8.4 εκ.	105 άτομα	4.2 εκ.	8.6 εκ.	230 άτομα

Η μητρική επιχείρηση «Α» είχε υποχρέωση μέχρι και τη χρήση 2005 να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του άνω ομίλου επειδή τα δύο από τα τρία κριτήρια ήταν μεγαλύτερα από τα αναφερόμενα όρια. Ενώ τα παραπάνω δεδομένα είναι μικρότερα από τα όρια των κριτηρίων, η μητρική επιχείρηση «Α» εξακολουθεί να έχει την υποχρέωση να συντάξει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τις χρήσεις 2006 και 2007 σύμφωνα με τα παραπάνω. Αντίθετα, για την χρήση 2008 δεν έχει υποχρέωση να συντάξει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, διότι τις δυο αμέσως προηγούμενες χρήσεις 2006 και 2007, το σύνολο των στοιχείων του ομίλου δεν υπερβαίνει τα δυο από τα τρία όρια των σχετικών κριτηρίων.

3.3 Επιχειρήσεις απαλλασσόμενες από την υποχρέωση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Σύμφωνα με το νόμο οι περιπτώσεις στις οποίες παρέχεται απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι οι ακόλουθες:

- Απαλλάσσεται η μητρική ανώνυμη εταιρεία επενδύσεων – χαρτοφυλακίου ή διαχειρίσεως αμοιβαίων κεφαλαίων, εφόσον συγχρόνως :
 - 1) Κατά τη διάρκεια της χρήσεως δεν είχε άμεση ή έμμεση ανάμειξη στη διοίκηση της θυγατρικής επιχειρήσεως.
 - 2) Δεν άσκησε το δικαίωμα ψήφου κατά το διορισμό οργάνων της θυγατρικής, που αναφέρει ο νόμος, κατά τη διάρκεια της χρήσεως, καθώς και των πέντε προηγούμενων χρήσεων.
 - 3) Έχει χορηγήσει δάνεια μόνο σε επιχειρήσεις στις οποίες έχει συμμετοχή.
 - 4) Η εξακρίβωση των προηγούμενων προϋποθέσεων γίνεται από τον υπουργό Εμπορίου, που παρέχει και την απαλλαγή (άρθρο 91).
- Απαλλάσσεται η μητρική επιχείρηση όταν τα συνολικά στοιχεία των υποκείμενων σε ενοποίηση επιχειρήσεων δεν υπερβαίνει τα όρια των δύο τουλάχιστον από τα τρία κριτήρια που αναφέραμε στην ενότητα 3.2 (άρθρο 92).
- Απαλλάσσεται η μητρική πού διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο και ταυτόχρονα είναι η ίδια θυγατρική. Η κορυφαία Μητρική διέπεται από το Δίκαιο κράτους – μέλους της Ε.Ε και :
 - Ü κατέχει όλες τις μετοχές ή μερίδια της απαλλασσόμενης επιχείρησης ή
 - Ü κατέχει τουλάχιστον το 90% των μετοχών ή μεριδίων της απαλλασσόμενης επιχείρησης και οι λοιποί μέτοχοι 10% εγκρίνουν την απαλλαγή.

Εάν η ενδιάμεση μητρική – θυγατρική επιχείρηση δεν υπάγεται σε μια από τις δύο περιπτώσεις και οι μέτοχοι ή εταίροι οι οποίοι κατέχουν μετοχές 10% δεν έχουν ζητήσει το αργότερο έξι μήνες πριν από το τέλος της χρήσης την κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, τότε μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση αυτή. Αν πάλι υπάγεται σε μια από τις περιπτώσεις αυτές αλλά η κορυφαία μητρική δεν διέπεται από το Δίκαιο κράτους – μέλους της Ε.Ε. και σ' αυτή τη περίπτωση μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση ενοποίησης.

3.4 Δυνητικές εξαιρέσεις ενοποίησης

Σύμφωνα με το άρθρο 97 του Ν. 2190/20 μια επιχείρηση μπορεί να μη συμπεριληφθεί στην ενοποίηση στις παρακάτω περιπτώσεις :

- Όταν παρουσιάζει επουσιώδες ενδιαφέρον σε σχέση με τον επιδιωκόμενο με την ενοποίηση σκοπό, την εμφάνιση δηλαδή της πραγματικής χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση.
- Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω περιπτώσεις :
 - § Όταν υπάρχουν περιορισμοί που θίγουν ουσιαστικά την άσκηση από την μητρική των δικαιωμάτων στην περιουσία ή την διαχείριση της προς ενοποίηση εταιρείας.
 - § Όταν δεν είναι δυνατόν να συλλεχθούν οι απαραίτητες για την ενοποίηση πληροφορίες χωρίς δυσανάλογα έξοδα ή αδικαιολόγητες καθυστερήσεις.
 - § Όταν αποκλειστικός σκοπός της μητρικής είναι να μεταβιβάσει τις μετοχές ή τα μερίδια της θυγατρικής.
- Η μητρική επιχείρηση μπορεί να μην περιληφθεί στην ενοποίηση, όταν δεν ασκεί οποιαδήποτε βιομηχανική ή εμπορική δραστηριότητα και κατέχει μετοχές ή μερίδια σε θυγατρική επιχείρηση με βάση κοινή συμφωνία με μια ή περισσότερες επιχειρήσεις που δεν συμπεριλαμβάνονται στην ενοποίηση (άρθρο 99, παρ.1).

3.5 Υποχρεωτικές εξαιρέσεις ενοποίησης

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία μία ή περισσότερες επιχειρήσεις υποχρεωτικά δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην ενοποίηση ενός ομίλου όταν ασκούν δραστηριότητες τόσο διαφορετικές, ώστε η ενσωμάτωσή τους να έρχεται σε αντίθεση με την επιβαλλόμενη υποχρέωση εμφάνισης της πραγματικής εικόνας της περιουσιακής διάρθρωσης των επιχειρήσεων του ομίλου (άρθρο 98).

Το γεγονός και μόνο ότι οι προς ενοποίηση επιχειρήσεις είναι άλλες βιομηχανικές, άλλες εμπορικές και άλλες παροχής υπηρεσιών ή ότι αυτές οι επιχειρήσεις ασκούν βιομηχανικές ή εμπορικές δραστηριότητες για διαφορετικά προϊόντα ή παρέχουν διαφορετικές υπηρεσίες, δεν αποτελεί λόγο εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου.

Συνεπώς από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι αυτό δεν ισχύει απλά για επιχειρήσεις με διαφορετικά προϊόντα ή υπηρεσίες, αλλά μόνο όταν έχουμε ριζικά διαφορετική περιουσιακή

διάρθρωση ή χρηματοοικονομική θέση, όπως για παράδειγμα μία τραπεζική και μία βιομηχανική επιχείρηση. Οι επιχειρήσεις αυτές δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, επειδή είναι τελείως διαφορετικός ο χώρος δραστηριότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα των τραπεζών από εκείνον του εμποροβιομηχανικού τομέα. Συνεπώς στην χώρα μας ισχύουν τα παραπάνω παρά το γεγονός ότι το Δ.Λ.Π 27 δεν δικαιολογεί αυτή την εξαίρεση, με το σκεπτικό ότι οποιαδήποτε ουσιώδης διαφορά μπορεί να υπερκεραστεί με την παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών στο Ενοποιημένο Προσάρτημα.

3.6 Πρόσωπα που υπογράφουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπογράφονται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που δεσμεύουν την επιχείρηση που τις καταρτίζει, καθώς και από τον υπεύθυνο για την κατάρτιση τους, σύμφωνα με το άρθρο 109 παρ.1.

Με βάση τα παραπάνω λοιπόν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπογράφονται από τα ίδια πρόσωπα που υπογράφουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης που έχει την ευθύνη καταρτίσεως τους.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να εγκρίνονται από το αρμόδιο όργανο της επιχείρησης (π.χ. Δ.Σ), η οποία έχει την ευθύνη της καταρτίσεως τους και να τίθενται υπόψη της Τακτικής Γενικής Συνελεύσεως της επιχείρησης αυτής.

3.7 Έλεγχος ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Κάθε επιχείρηση που καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 2190/20, υποχρεούται να τις υποβάλλει στον έλεγχο ενός ή περισσότερων Ορκωτών Ελεγκτών.

Ο υπεύθυνος για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων πρέπει να πιστοποιεί ότι οι καταστάσεις αυτές έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με το νόμο και ότι η ενοποιημένη έκθεση διαχειρίσεως βρίσκεται σε συμφωνία με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της ίδιας χρήσης. Για το σκοπό αυτό η ενοποιημένη έκθεση διαχειρίσεως πρέπει να τίθεται υπόψη του ελεγκτή, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από την υποβολή της σε δημοσιότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 του Ν. 2190/20.

3.8 Δημοσιότητα των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Κάθε επιχείρηση που καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία είναι υποχρεωμένη να τις υποβάλλει έγκαιρα στην κατάλληλη δημοσιότητα, μαζί με την ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης και το σχετικό πιστοποιητικό ελέγχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 109 του Ν. 2190/20.

Η δημοσιότητα πραγματοποιείται ως εξής :

α) Κατάθεση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της οικείας νομαρχίας είκοσι (20) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση της Τακτικής Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων.

β) Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας της νομαρχίας. Σημειώνεται ότι από το νόμο δεν απαιτείται η αυτούσια δημοσίευση του Ενοποιημένου Ισολογισμού και της Ενοποιημένης Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως σε πολιτική ή οικονομική εφημερίδα, όπως αντίθετα απαιτείται για τον Ετήσιο Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσεως των Α.Ε και Ε.Π.Ε (άρθρο 43β, παρ.5).

Συνεπώς μια τέτοια δημοσίευση των πιο πάνω ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, μαζί με το σχετικό Πιστοποιητικό Ελέγχου είναι προαιρετική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

4.1 Γενικά

Η λογιστική των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αρχίζει με το πέρας της συντάξεως των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του ομίλου. Αφού λοιπόν καταχωρηθεί και η τελευταία εγγραφή της κλειόμενης χρήσης (διάθεση κερδών) και προβεί η επιχείρηση στη αριθμητική συμφωνία των αθροισμάτων του ημερολογίου εγγραφών με τα αντίστοιχα του γενικού καθολικού, τότε συντάσσει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και αρχίζει η σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ο ενοποιημένος ισολογισμός ενός ομίλου για μια συγκεκριμένη χρήση δεν συνδέεται με τον ενοποιημένο ισολογισμό του ίδιου ομίλου της προηγούμενης χρήσης όπως συμβαίνει με τον ετήσιο ισολογισμό μιας επιχείρησης και αυτό επειδή ο ενοποιημένος ισολογισμός προκύπτει ύστερα από συνάθροιση των ισολογισμών των επιμέρους εταιρειών του ομίλου. Έτσι λοιπόν ένας ενοποιημένος ισολογισμός αποτελείται από ένα σύνολο ενεργητικών στοιχείων, που απαρτίζεται από τα υποσύνολα των ενεργητικών στοιχείων της μητρικής επιχείρησης και των θυγατρικών επιχειρήσεων, αφού απαλειφθούν ορισμένα στοιχεία όπως θα δούμε στην συνέχεια και από ένα σύνολο παθητικών στοιχείων, που απαρτίζεται επίσης από τα υποσύνολα των παθητικών στοιχείων της μητρικής και των θυγατρικών του ομίλου.

Η έναρξη των διαδικασιών ενοποίησης ισολογισμού γίνεται με την απλογραφική μεταφορά όλων των ανεξαιρέτως ποσών του ισολογισμού των υποκείμενων επιχειρήσεων είτε σε λογαριασμούς με μορφή καθολικού είτε σε πίνακα ενοποίησης με παράθεση δίπλα-δίπλα και γραμμή προς γραμμή όλους του λογαριασμούς των ισολογισμών των επιμέρους επιχειρήσεων με τα ποσά τους.

Παρακάτω δίνουμε περιληπτικά τα βήματα για την ενοποίηση του ισολογισμού και στην συνέχεια θα τα αναλύσουμε με παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση αυτών.

4.2 Διαδικασία ενοποίησης Ισολογισμού

Κατά την έναρξη της διαδικασίας ενοποίησης πρώτα καθορίζονται οι εξαρτημένες εταιρείες που θα ενοποιηθούν με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης (βλέπε παρακάτω) καθώς και οι συγγενείς εταιρείες που θα ενσωματωθούν με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Στη συνέχεια προετοιμάζονται ειδικοί πίνακες οι οποίοι φέρουν πληροφορίες και στοιχεία απαραίτητα για την ενοποίηση, όπως πληροφορίες για το μετοχικό κεφάλαιο και τους μετόχους των εξαρτημένων επιχειρήσεων καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις συμμετοχές των θυγατρικών επιχειρήσεων στις υπόλοιπες επιχειρήσεις του ομίλου.

Ακόμη περιλαμβάνει ανάλυση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως των ενοποιούμενων θυγατρικών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τους λογαριασμούς της μητρικής επιχειρήσεως, προκειμένου να διευκολυνθεί η ενοποίηση τους και διαιτηρικές απαιτήσεις υποχρεώσεις, διαιτηρικά έσοδα-έξοδα καθώς και διαιτηρικές συναλλαγές. Τέλος αποστέλλονται στις υπό ενοποίηση εξαρτημένες και στις υπό ενσωμάτωση συγγενείς επιχειρήσεις για να συμπληρωθούν.

Οι παραπάνω πίνακες πρέπει να λαμβάνονται σε προκαθορισμένη ημερομηνία για να διευκολύνεται η έγκαιρη κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Οι πίνακες αυτοί επίσης θα πρέπει να φέρουν υπογραφή των αρμοδίων της κάθε ενοποιούμενης επιχείρησης καθώς και να βεβαιώνεται η ακρίβεια των σχετικών πληροφοριών από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή που έχει την ευθύνη του ελέγχου των ετησίων οικονομικών της καταστάσεων. Ακόμη θα πρέπει να συνοδεύονται με τις προαναφερόμενες καταστάσεις της κάθε ενοποιούμενης επιχείρησης και το Πιστοποιητικό Ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.

Μετά την λήψη των πινάκων διενεργείται έλεγχος από τους αρμοδίους της μητρικής επιχείρησης με σκοπό την επαλήθευση και της συμφωνία των στοιχείων του πίνακα με τα αντίστοιχα των οικονομικών τους καταστάσεων.

Τέλος μετά και την παραπάνω διαδικασία τα βήματα που ακολουθούν για τη συνέχιση της ενοποίησης είναι:

- è Η χρησιμοποίηση πίνακα ενοποίησης με παράθεση δίπλα-δίπλα και γραμμή προς γραμμή όλων των στοιχείων των Ισολογισμών των ενοποιούμενων εταιρειών και άθροιση τους.
- è Άνοιγμα ημερολογίου ενοποίησης για τις εγγραφές προσαρμογών ενοποίησης.
- è Απάλειψη λογαριασμού «Συμμετοχών»

- è Εμφάνιση δικαιωμάτων μειοψηφίας
- è Ενσωμάτωση συγγενών επιχειρήσεων
- è Απάλειψη διεταιρικών πράξεων και μεταφορά των παραπάνω ημερολογιακών εγγραφών ενοποίησης στον πίνακα ενοποίησης και συνάθροιση τους με τα υπόλοιπα στοιχεία των ισολογισμών.

Τα στοιχεία των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων πρέπει να αναμορφωθούν ώστε να καταστούν κατάλληλα για ενοποίηση. Για το λόγο αυτό συντάσσονται και ορισμένες εγγραφές που καταχωρούνται στο ημερολόγιο ενοποίησης τις οποίες και θα δούμε αναλυτικά σε επόμενα κεφάλαια.

Από το ενεργητικό του ισολογισμού της μητρικής απαλείφεται ο λογαριασμός των «Συμμετοχών», με βάση το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής στη καθαρή θέση της θυγατρικής και αυτό επειδή αν τον συμπεριλάβουμε στον ενοποιημένο ισολογισμό, διπλομετράμε την αξία της επιχείρησης καθώς προηγουμένως έχουμε αθροίσει όλα τα περιουσιακά της στοιχεία. Φυσικά η απάλειψη αυτή από το ενεργητικό συμψηφίζεται με την ταυτόχρονη απάλειψη (ισότητα ενεργητικού-παθητικού), από το λογαριασμό της καθαρής θέσης των θυγατρικών επιχειρήσεων, του ποσού που αντιστοιχεί στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής. Ο συμψηφισμός αυτός γίνεται με βάση τις λογιστικές αξίες κατά την ημερομηνία κατά την οποία οι αναφερόμενες επιχειρήσεις περιλαμβάνονται για πρώτη φορά στην ενοποίηση.

Μετά την απάλειψη λοιπόν του ποσοστού συμμετοχής της μητρικής στη καθαρή θέση της θυγατρικής, το υπόλοιπο ποσοστό θα πρέπει να εμφανιστεί στον Ενοποιημένο Ισολογισμό ως «Δικαιώματα Μειοψηφίας». Επίσης είναι πιθανόν να υπάρχουν διαφορές κατά την αξία κτήσεως της συμμετοχής με την εσωτερική λογιστική της αξία και να διενεργηθούν εγγραφές αναπροσαρμογής, όπως θα δούμε αναλυτικά σε επόμενη ενότητα.

Τέλος, διεταιρικές συναλλαγές, όπως πωλήσεις παγίων ή αποθεμάτων, απαιτήσεις και υποχρεώσεις καθώς και έσοδα-έξοδα μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων πρέπει να απαλείφονται κατά την ενοποίηση. Ο λόγος είναι ότι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αφορούν τον όμιλο των επιχειρήσεων ως μια οντότητα και δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται οι παραπάνω συναλλαγές έναντι της ίδιας μονάδας.

Η όλη λογιστική διαδικασία που περιγράψαμε προηγουμένως γίνεται με τη βοήθεια του πίνακα ενοποίησης όταν οι εγγραφές προσαρμογής είναι λίγες. Μεταφέρονται δηλαδή τα δεδομένα των ισολογισμών των επιμέρους επιχειρήσεων και στη συνέχεια, σε κάθε στοιχείο ενεργητικού, παθητικού ή καθαρής περιουσίας, σημειώνεται η μεταβολή που επέρχεται και

το ποσό της μεταβολής. Έπειτα κάθε λογαριασμός καταγράφεται με το ποσό που προκύπτει μετά την ενδεχόμενη μεταβολή και από το σύνολο των λογαριασμών αυτών συγκροτείται ο ενοποιημένος ισολογισμός.

Στην αντίθετη περίπτωση όταν οι εγγραφές είναι πολλές συνίσταται να ανοίγονται οι λογαριασμοί από τους προς ενοποίηση ισολογισμούς σε γενικό καθολικό και να καταχωρούνται στο ημερολόγιο ενοποίησης οι εγγραφές ενοποίησης (απαλείψεις, προσαρμογές) και μεταφέρονται στους λογαριασμούς του καθολικού. Στη συνέχεια κάθε λογαριασμός με το υπόλοιπο του μεταφέρεται στον ενοποιημένο ισολογισμό, αφού προηγουμένως αθροιστούν τα υπόλοιπα των ομοειδών λογαριασμών.

4.3 Μέθοδοι ενοποίησης Ισολογισμού

Κατά την ενοποίηση, η λογιστική αξία της συμμετοχής της μητρικής στην θυγατρική υποκαθίσταται με το μέρος των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων καθώς και των ιδίων κεφαλαίων της δεύτερης που αναλογεί στο ποσό συμμετοχής της πρώτης.

Η υποκατάσταση αυτή πραγματοποιείται με μια από τις τρεις παρακάτω μεθόδους:

- ρ Με την ολική ενοποίηση.
- ρ Με την αναλογική ενοποίηση.
- ρ Με την ισοδύναμη ενοποίηση.

4.3.1 Ολική ενοποίηση

Κατά την ολική ενοποίηση τα επιμέρους στοιχεία του ενεργητικού και οι υποχρεώσεις κάθε θυγατρικής επιχείρησης ενοποιούνται με τα αντίστοιχα στοιχεία και υποχρεώσεις της μητρικής **στο σύνολο τους** και η αναλογία των τρίτων, εκτός του ομίλου εταιρειών μετόχων σ' αυτά εμφανίζεται στο λογαριασμό «Δικαιώματα Τρίτων» (όταν οι εκτός ομίλου ή ομάδας μέτοχοι δεν είναι μειοψηφία, χρησιμοποιείται ο παραπάνω όρος).

Ακόμη τα επιμέρους στοιχεία των εσόδων και εξόδων που συνθέτουν τα αποτελέσματα χρήσεως κάθε θυγατρικής επιχείρησης, ενοποιούνται και αυτά στο σύνολο τους με τα αντίστοιχα στοιχεία της μητρικής επιχείρησης και η αναλογία των τρίτων μετόχων στα αποτελέσματα αυτά εμφανίζεται στο λογαριασμό «Αναλογία μετοχών και μεριδίων τρίτων».

Η ολική ενοποίηση έχει υιοθετηθεί από την Ελληνική Νομοθεσία και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 του Ν. 2190/20 τα παραπάνω στοιχεία ενσωματώνονται ακέραια στον Ενοποιημένο Ισολογισμό.

4.3.2 Αναλογική ενοποίηση

Κατά την αναλογική ή μερική ενοποίηση, τα στοιχεία του ενεργητικού και οι υποχρεώσεις κάθε θυγατρικής επιχείρησης ενοποιούνται με τα αντίστοιχα στοιχεία και υποχρεώσεις της μητρικής, κατά το μέρος όμως που αναλογεί στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής σ' αυτές.

Ακόμη και τα στοιχεία των εσόδων και εξόδων που συνθέτουν τα αποτελέσματα χρήσεως κάθε θυγατρικής επιχείρησης ενοποιούνται και αυτά με τα αντίστοιχα της μητρικής, και πάλι κατά το μέρος που αναλογεί στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής σ' αυτές.

Κατά την εφαρμογή της αναλογικής ενοποίησης δεν εμφανίζονται δικαιώματα τρίτων στον ενοποιημένο ισολογισμό.

4.3.3 Ισοδύναμη ενοποίηση

Κατά την ισοδύναμη ενοποίηση τώρα η λογιστική αξία των συμμετοχών της μητρικής αντικαθίσταται από το ποσό της καθαρής θέσης κάθε θυγατρικής επιχείρησης, προς το οποίο αντιστοιχούν οι συμμετοχές. Έτσι στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζεται η καθαρή θέση του ομίλου χωρίς τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία που την συνιστούν και για αυτό το λόγο αμφισβητείται αν με την ισοδύναμη ενοποίηση απεικονίζεται η περιουσιακή διάρθρωση του ομίλου.

4.4 Εφαρμογή των μεθόδων ενοποίησης

Υπενθυμίζουμε πως για να καταρτίσουμε ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τον όμιλο συνδεδεμένων επιχειρήσεων θα πρέπει να θεωρήσουμε τον όμιλο ως ενιαία οικονομική μονάδα. Για τον λόγο αυτό απαλείφουμε τις μεταξύ τους συναλλαγές για να έχουμε σωστά και ορθά αποτελέσματα για τον όμιλο. Στην περίπτωση αυτή, απαλείφουμε τη συμμετοχή της μητρικής προς τη θυγατρική για να γίνει κατανοητή και η εφαρμογή της ολικής και της αναλογικής μεθόδου.

Η λογιστική εγγραφή απάλειψης στο ημερολόγιο ενοποίησης είναι η ακόλουθη:

Χρέωση: Καθαρή Θέση XXX (θυγατρικής με % συμμετοχής)

Πίστωση: Συμμετοχές XXX (μητρικής)

4.4.1 Ολική ενοποίηση

Δίνονται οι παρακάτω ισολογισμοί των εταιρειών «Α» και «Β». Η «Α» είναι μητρική της «Β» με ποσοστό συμμετοχής 60%. (Όλα τα ποσά σε χιλιάδες€)

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Α»

Πάγια	1.520	Μετοχ. Κεφάλαιο	900
Συμμετοχές	480	Αποθεματικά	600
Κυκλοφορικά	1.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	1.700
Διαθέσιμα	500	Βραχ. Υποχρεώσεις	300
	<u>3.500</u>		<u>3.500</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Β»

Πάγια	1.200	Μετοχ. Κεφάλαιο	550
Κυκλοφορικά	700	Αποθεματικά	250
Διαθέσιμα	200	Μακρ. Υποχρεώσεις	580
		Βραχ. Υποχρεώσεις	720
	<u>2.100</u>		<u>2.100</u>

Οι λογιστικές εγγραφές που ακολουθούν στο ημερολόγιο ενοποίησης είναι οι παρακάτω:

1η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «B» 550 x 60%	330	
Αποθεματικά «B» 250 x 60%	150	
Συμμετοχές		480
Απάλειψη του λογ. Συμμετοχές		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «B» 550 x 40%	220	
Αποθεματικά «B» 250 x 40%	100	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		320
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

Η καθαρή περιουσία της «B» είναι 800 (550+ 250) και μετέχει σ'αυτήν η «A» με ποσοστό 60%. Η αξία της συμμετοχής της «A» από τον ισολογισμό της (480) αντιστοιχίζεται με το ποσό της καθαρής περιουσίας της «B» στην οποία μετέχει η «A», (60% x 800 = 480) και για το λόγο αυτό οι σχετικοί λογαριασμοί αντιλογίζονται συμψηφιζόμενοι με το ποσό αυτό και ο λογαριασμός «Συμμετοχές» εξισώνεται (1η εγγραφή).

Το υπόλοιπο δε της καθαρής θέσης της «B» ανέρχεται σε 320 και είναι το υπόλοιπο 40% (μειοψηφία) που ανήκει σε τρίτους, ξένους προς τον όμιλο και για τον λόγο αυτό μεταφέρονται σε λογαριασμό που εκφράζει τα Δικαιώματα Μειοψηφίας (2η εγγραφή).

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω κινήσεις τα στοιχεία από τους ισολογισμούς της μητρικής και της θυγατρικής καθώς και οι λογαριασμοί συμψηφισμού και δικαιωμάτων μειοψηφίας που δημιουργούνται κατά τις διαδικασίες ενοποίησης μπορούν να απεικονισθούν συνοπτικά στο πίνακα ενοποίησης ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Πάγια	1.520	1.200			2.720
Συμμετοχές	480	–		480	
Κυκλοφοριακά	1.000	700			1.700
Διαθέσιμα	500	200			700
	3.500	2.100	0	480	<u>5.120</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	900	550	550		900
Αποθεματικά	600	250	250		600
Μακρ. Υποχρεώσεις	1.700	580			1.020
Βραχ. Υποχρεώσεις	300	720			2.280
Δικ. Μειοψηφίας				320	320
	3.500	2.100	800	320	<u>5.120</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Πάγια	2.720	Μετοχ. Κεφάλαιο	900
Κυκλοφοριακά	1.700	Αποθεματικά	600
Διαθέσιμα	700	Δικ. Μειοψηφίας	320
		Μακρ. Υποχρεώσεις	2.280
		Βραχ. Υποχρεώσεις	1.020
	<u>5.120</u>		<u>5.120</u>

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω ισολογισμό, όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της «Β» περιλήφθηκαν με ολόκληρη την αξία τους στον Ενοποιημένο Ισολογισμό με την **Ολική μέθοδο**.

4.4.2 Αναλογική Ενοποίηση

Παίρνοντας τα ίδια δεδομένα από το προηγούμενο παράδειγμα, θα καταλήξουμε στον ενοποιημένο ισολογισμό με την παραπάνω μέθοδο ως εξής:

1η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο της «Β» 550 x 60%	330	
Αποθεματικά της «Β» 250 x 60%	150	
Συμμετοχές		480
Απάλειψη του λογ. Συμμετοχές		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 550 x 40%	220	
Αποθεματικά «Β» 250 x 40%	100	
Μακρ. Υποχρεώσεις «Β» 580 x 40%	232	
Βραχ. Υποχρεώσεις «Β» 720 x 40%	288	
Πάγια «Β» 1.200 x 40%		480
Κυκλοφοριακά «Β» 700 x 40%		280
Διαθέσιμα «Β» 200 x 40%		80
Αντιλογισμός του ποσοστού μειοψηφίας των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού		

Η εγγραφή της απάλειψης των Συμμετοχών είναι ίδια και σ' αυτή την περίπτωση. Η διαφορά εδώ είναι πως κάθε λογαριασμός του ενεργητικού και παθητικού της «B» μειώνεται κατά το ποσοστό της μειωσιμότητας 40%, και με το ίδιο ποσοστό χρεώνονται και εξισώνονται οι λογαριασμοί της καθαρής θέσης της «B», όπως και στην ολική μέθοδο.

Έτσι καταλαβαίνουμε πως οι λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού της «B» ενσωματώνονται στον ενοποιημένο ισολογισμό με το ποσοστό συμμετοχής της «A» στη «B» 60% και επειδή δεν εμφανίζεται το 40% κάθε ενεργητικού και παθητικού στοιχείου, δεν εμφανίζονται ούτε και δικαιώματα μειωσιμότητας στον ενοποιημένο ισολογισμό.

Και εδώ οι παραπάνω κινήσεις μπορούν να απεικονισθούν στον πίνακα ενοποίησης ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Πάγια	1.520	1.200		480	2.240
Συμμετοχές	480	–		480	
Κυκλοφορικά	1.000	700		280	1.420
Διαθέσιμα	500	200		80	620
	3.500	2.100	0	1.320	<u>4.280</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	900	550	550		900
Αποθεματικά	600	250	250		600
Μακρ. Υποχρεώσεις	1.700	580	232		2.048
Βραχ. Υποχρεώσεις	300	720	288		732
	3.500	2.100	1.320	0	<u>4.280</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Πάγια	2.240	Μετοχ. Κεφάλαιο	900
Κυκλοφοριακά	1.720	Αποθεματικά	600
Διαθέσιμα	620	Μακρ. Υποχρεώσεις	2.048
		Βραχ. Υποχρεώσεις	732
	<u>4.280</u>		<u>4.280</u>

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω ισολογισμό, όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της «Β» ενοποιήθηκαν με το ποσοστό συμμετοχής της «Α» στη «Β», σύμφωνα με την Αναλογική μέθοδο.

4.5 Διαφορές ενοποίησης, Αίτια – Λογιστικοί χειρισμοί

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενη ενότητα είναι πιθανόν να υπάρχουν διαφορές κατά την αξία κτήσεως της συμμετοχής με την εσωτερική λογιστική της αξία και να διενεργηθούν κάποιες εγγραφές αναπροσαρμογής. Για αυτή τη περίπτωση λοιπόν θα κάνουμε λόγο σ' αυτή την ενότητα.

Στις προηγούμενες εφαρμογές παρατηρούμε ότι η αξία της συμμετοχής της μητρικής συμπίπτει με το ποσό των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής που αναλογεί σε αυτή. Φυσικά η σύμπτωση αυτή είναι σπάνιο να συμβεί, επειδή τα κεφάλαια των επιχειρήσεων συνεχώς μεταβάλλονται και όταν μια επιχείρηση αποκτά μετοχές μιας άλλης επιχείρησης στα λογιστικά βιβλία τα καταχωρεί με την αξία κτήσεως όμως, η τελευταία των άνω συμμετοχών είναι συνήθως διαφορετική της εσωτερικής λογιστικής αξίας αυτών.

Έτσι κατά την απάλειψη της συμμετοχής της μητρικής στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής δημιουργείται κατά την πρώτη ενοποίηση χρεωστική ή πιστωτική διαφορά ενοποίησης:

-] Χρεωστική διαφορά ενοποίησης**, όταν η αξία των συμμετοχών της μητρικής είναι μεγαλύτερη από τα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής.
-] Πιστωτική διαφορά ενοποίησης**, όταν η αξία των συμμετοχών της μητρικής είναι μικρότερη από τα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής.

Οι διαφορές που προκύπτουν τώρα από τον παραπάνω συμψηφισμό μεταξύ της αξίας κτήσεως της συμμετοχής και της εσωτερικής λογιστικής αξίας, καταχωρούνται απευθείας στα στοιχεία του ενοποιημένου ισολογισμού, στα οποία η τρέχουσα αξία είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη από τη λογιστική της αξία (άρθρο 103, παρ.2). Σύμφωνα με την άνω διάταξη, με αυτές τις διαφορές ενοποίησης προσαρμόζονται τα περιουσιακά στοιχεία της ενοποιημένης θυγατρικής προς τις τρέχουσες αξίες αυτών κατά την ημερομηνία της πρώτης ενοποίησης.

Σε περίπτωση όμως που οι διαφορές που προκύπτουν από τον αρχικό συμψηφισμό δεν μπορούν να αναπροσαρμόσουν τα περιουσιακά στοιχεία της ενοποιημένης θυγατρικής, τότε οι διαφορές αυτές, χρεωστικές-πιστωτικές εμφανίζονται στο λογαριασμό 16.90 «Διαφορές ενοποίησης».

Αν η διαφορά τώρα είναι χρεωστική και παραμένει στο λογαριασμό 16.90, υπόκειται απόσβεση είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα, σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τα 5 έτη. Για το λογισμό της απόσβεσης καταχωρείται στη χρέωση ο λογαριασμός 85.05.90 «Απόσβεση χρεωστικών διαφορών ενοποίησης» και στην πίστωση ο λογαριασμός 16.99.90 «Αποσβεσμένη χρεωστική διαφορά ενοποίησης».

Στη συνέχεια το αρνητικό αποτέλεσμα ενοποίησης μεταφέρεται στο λογαριασμό 42.91 «Αναμορφώσεις ενοποίησης – Κλειόμενης χρήσεως». Όμως ο νόμος επιτρέπει την εμφάνιση της χρεωστικής διαφοράς ενοποίησης σε μείωση των αποθεματικών της μητρικής, θα καταχωρηθεί δηλαδή στη χρέωση του λογαριασμού 41.91 «Αποθεματικά-Διαφορές ενοποίησης» αντί του λογαριασμού 16.90, οπότε στην περίπτωση αυτή δεν διενεργείται απόσβεση.

Αν η διαφορά είναι πιστωτική, εμφανίζεται στην κατηγορία «Ίδια κεφάλαια» του ενοποιημένου ισολογισμού και μπορεί να μεταφέρεται στα ενοποιημένα αποτελέσματα χρήσης, μερικώς ή ολικώς, μόνο αν αντιστοιχεί, κατά την ημέρα που αποκτήθηκε η συμμετοχή σε πρόβλεψη δυσμενούς εξέλιξης των μελλοντικών αποτελεσμάτων της επιχείρησης αυτής ή σε πρόβλεψη μελλοντικών δαπανών της, στο μέτρο που η πρόβλεψη αυτή έχει πραγματοποιηθεί, καθώς και στο μέτρο που αντιστοιχεί σε πραγματοποιημένο κέρδος (άρθρο 103 παρ.2).

Παρακάτω θα αναλύσουμε κάθε μια περίπτωση διαφοράς ενοποίησης χωριστά, θα δώσουμε τις αιτίες για την δημιουργία τους και την λογιστική διαδικασία που ακολουθείται για την κάλυψη αυτής της διαφοράς.

4.5.1 Η τιμή κτήσεως της συμμετοχής είναι μεγαλύτερη από την εσωτερική λογιστική αξία.

Είναι πιθανόν όπως έχουμε αναφέρει η αξία με την οποία εμφανίζεται η «Συμμετοχή» της μητρικής να μη συμπίπτει με την εσωτερική λογιστική αξία. Ο λογιστικός χειρισμός λοιπόν αυτής της διαφοράς εξαρτάται από τις αιτίες στις οποίες οφείλεται κάθε φορά και σ' αυτό το σημείο θα αναφερθούμε σ' αυτές για τη περίπτωση που η αξία της συμμετοχής είναι μεγαλύτερη από τη εσωτερική λογιστική αξία.

Έτσι λοιπόν οι αξίες με τις οποίες εμφανίζονται τα στοιχεία του ισολογισμού της θυγατρικής δεν ανταποκρίνονται στις τρέχουσες αξίες τους, γεγονός σημαντικό καθώς τα στοιχεία αυτά μαζί με άλλα στοιχεία αποτελούν τη βάση για τον καθορισμό του αντιτίμου απόκτησης της συμμετοχής. Οι λόγοι για τους οποίους υπάρχει αυτή η ασυμφωνία μεταξύ αυτών των αξιών αναλύονται παρακάτω:

Υποεκτιμημένα περιουσιακά στοιχεία στον Ισολογισμό της εξαρτημένης επιχείρησης

Ο καθορισμός του αντιτίμου αγοράς της συμμετοχής δεν μπορεί να βασιστεί σε μέγεθος καθαρής θέσης προσδιοριζόμενο με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, την αρχή της συντηρητικότητας ή την αρχή της σταθερής νομισματικής μονάδας, όπου συχνά οδηγούν στη δημιουργία αφανών ή λανθανόντων αποθεματικών με συνέπεια την υποεκτίμηση της καθαρής θέσης.

Σ' αυτή τη κατάσταση επίσης οδηγούμαστε αν ο ισολογισμός της θυγατρικής (αποκτούμενης) καταρτίσθηκε με βάση φορολογικές διατάξεις, έτσι ακόμη και αν δεν υπάρχει αύξηση της τιμής των παγίων, η εφαρμογή αυξημένων ποσοστών αποσβέσεων σε σχέση με την πραγματική τους φθορά θα εμφανίσει υποεκτιμημένα τα πάγια και έπειτα τη καθαρή θέση.

Ακόμη στην υποεκτίμηση της καθαρής θέσης θα οδηγηθούμε και με τη δημιουργία υπερβολικών προβλέψεων, παράδειγμα για επισφαλείς απαιτήσεις ή για υποτίμηση στοιχείων ενεργητικού ή υπερτίμηση στοιχείων του παθητικού.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται επανεκτίμηση των ενεργητικών και παθητικών στοιχείων του ισολογισμού με βάση την οποία θα προκύψει νέο μέγεθος καθαρής θέσης, η οποία θα οδηγήσει σε προσδιορισμό αξία συμμετοχής μεγαλύτερης απ' αυτήν που προκύπτει με βάση τις εμφανιζόμενες στον ισολογισμό αξίες.

Οι λογιστικές εγγραφές σ' αυτή τη περίπτωση είναι οι ακόλουθες:

(1η Εγγραφή)

Χρέωση: Περιουσιακά Στοιχεία της θυγατρικής (100% διαφοράς)

Πίστωση: Διαφορές Αναπροσαρμογής (41.07) (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Δικαιώματα Μειοψηφίας (% μειοψηφίας διαφοράς)

Αναπροσαρμογή των Παγίων Περιουσιακά Στοιχείων

(2η Εγγραφή)

Χρέωση: Διαφορές Αναπροσαρμογής (41.07) (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Πίστωση: Συμμετοχές (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Εξάλειψη της επιπλέον διαφοράς Συμμετοχών από τον Ενοπ. Ισολογισμό

Λόγω ύψων περιουσιακών στοιχείων που δεν εμπεριέχεται στον Ισολογισμό της εξαρτημένης επιχείρησης

Ο καθορισμός του αντιτίμου αποκτήσεως της συμμετοχής σε ποσό μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει με βάση την καθαρή θέση, μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι το αντίτιμο αυτό βασίστηκε στην αξία της θυγατρικής ως συνόλου, η οποία ενδέχεται να περιέχει και αξία φήμης-πελατείας ή αξία άλλων ύψων περιουσιακών στοιχείων που δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό.

Οι λογιστικές εγγραφές σ' αυτή τη περίπτωση είναι οι ακόλουθες:

(1η Εγγραφή)

Χρέωση: Διαφορές Ενοποίησης (100% διαφοράς)

Πίστωση: Διαφορές Αναπροσαρμογής (41.07) (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Δικαιώματα Μειοψηφίας (% μειοψηφίας διαφοράς)

Εμφάνιση Υπεραξίας

(2η Εγγραφή)

Χρέωση: Διαφορές Αναπροσαρμογής (41.07) (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Πίστωση: Συμμετοχές (% πλειοψηφία διαφοράς)

Εξάλειψη της επιπλέον διαφοράς Συμμετοχών από τον Ενοπ. Ισολογισμό

Λόγω λανθασμένου υπολογισμού της αξίας συμμετοχής από την διοίκηση της εξαρτημένης επιχείρησης.

Σ' αυτή τη περίπτωση αναγνωρίζεται το σφάλμα και μεταφέρεται απευθείας στα αποθεματικά του Ενοποιημένου Ισολογισμού και συγκεκριμένα στον λογαριασμό 41.07 «Διαφορές Αναπροσαρμογής» όπως έχουμε αναφέρει προηγουμένως.

Η λογιστική εγγραφή που ακολουθεί είναι η παρακάτω:

Χρέωση: Αποθεματικά της Μητρικής (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Πίστωση: Συμμετοχές (% πλειοψηφίας διαφοράς)

Συμψηφισμός ποσού λάθους εκτίμησης της αξίας συμμετοχής

με Καθαρή Θέση της μητρικής εταιρείας

Στο σημείο αυτό όσα αναφέραμε παραπάνω θα τα εφαρμόσουμε στη πράξη για την καλύτερη κατανόηση, παίρνοντας κάθε μια αιτία χωριστά καθώς ο λογιστικός χειρισμός της διαφοράς θα εξαρτηθεί από την αιτία ή τις αιτίες που την προκάλεσαν.

4.5.1.1 Η διαφορά οφείλεται σε διαφορές αποτίμησης και σε υπολογισμό αξίας Φήμης-Πελατείας (Υπεραξία)

Στο παρακάτω παράδειγμα αναλύουμε δυο τρόπους καταγραφής των διαφορών ενοποίησης που προκύπτουν από επανεκτίμηση των Πάγιων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής και επίσης από την εκτίμηση της αξίας Φήμης-Πελατείας (Υπεραξίας), στο Ημερολόγιο Ενοποίησης και τον Ενοποιημένο Ισολογισμό.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Δίνονται οι ισολογισμοί των εταιρειών «Α» και «Β». Η αξία των Συμμετοχών της «Α» αντιπροσωπεύει το ποσό που δαπανήθηκε για την απόκτηση του 70% των μετοχών της. Μετά την επανεκτίμηση σε τρέχουσες αξίες της Καθαρής Θέσης της «Β» κατά την εξαγορά η Κ.Π ανέρχεται σε 600 € και η διαφορά οφείλεται αποκλειστικά σε επανεκτίμηση των Πάγιων στοιχείων (Γήπεδα, Κτίρια, Μηχανήματα). (Όλα τα ποσά σε χιλιάδες €)

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Α»

Πάγια	900	Μετοχ. Κεφάλαιο	500
Συμμετοχές	665	Αποθεματικά	250
Κυκλοφοριακά	135	Μακρ. Υποχρεώσεις	800
Διαθέσιμα	200	Βραχ. Υποχρεώσεις	350
	<u>1.900</u>		<u>1.900</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Β»

Πάγια	700	Μετοχ. Κεφάλαιο	250
Κυκλοφοριακά	500	Αποθεματικά	150
Διαθέσιμα	200	Μακρ. Υποχρεώσεις	700
		Βραχ. Υποχρεώσεις	300
	<u>1.400</u>		<u>1.400</u>

Υπολογισμός επιπλέον τιμήματος:

Αξία κτήσεως	<u>665.000</u>
Εσωτερική λογιστική αξία (400 x70%)	<u>- 280.000</u>
Επιπλέον τίμημα	<u>385.000</u>

Η παραπάνω διαφορά οφείλεται στην κατά 200 (600– 400) επαύξηση της καθαρής περιουσίας της «Β», λόγω επανεκτιμήσεως των στοιχείων της. Η αναλογία της «Α» στη διαφορά επανεκτίμησης της Κ.Θ. της «Β» είναι 140 (200 x70%) προσαύξησε δηλαδή τη τιμή εξαγοράς πέρα από την Ε.Λ.Α. Αν τώρα από τη συνολική διαφορά των 385 αφαιρέσουμε το ποσό των 140, απομένει ποσό διαφοράς 245, το οποίο οφείλεται στη φήμη-πελατεία (υπεραξία) της θυγατρικής.

Η υπεραξία αυτή της επιχείρησης μπορεί να υπολογιστεί ακολούθως:

Αξία κτήσεως	<u>665</u>
Αναλογία της «Α» στην Επανεκ. Κ.Θ της «Β» (600x 70%)	<u>- 420</u>
Υπεραξία Επιχείρησης	<u>245</u>

1η Περίπτωση

Η αναπροσαρμογή των παγίων καθώς και η εμφάνιση της φήμης-πελατείας υπολογίστηκαν και θα εμφανιστούν αντίστοιχα στον ενοποιημένο ισολογισμό με ποσοστό 70% όσο και το ποσοστό συμμετοχής της «Α» στην «Β». Με αυτή τη διαδικασία δεν θα εμφανιστεί το υπόλοιπο 30% των αντίστοιχων αξιών και δεν θα εμφανιστούν δικαιώματα μειοψηφίας επί των διαφορών αναπροσαρμογής. Αυτή τη περίπτωση θα την εξετάσουμε αργότερα.

Έτσι με βάση τους παραπάνω υπολογισμούς οι εγγραφές που θα ακολουθήσουν είναι οι ακόλουθες:

1η εγγραφή

Πάγια	140	
Διαφ. Αναπροσαρμογής		140
Αναπροσαρμογή αξίας παγίων λόγω επανεκτίμησης		

2η εγγραφή

Διαφορά Ενοποίησης (Υπεραξία)	245	
Διαφ. Αναπροσαρμογής		245
Εμφάνιση Φήμης-Πελατείας		

3η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 250 x 70%	175	
Αποθεματικά «Β» 150 x 70%	105	
Συμμετοχές		280
Συμφηφισμός Κ.Θ της «Β» με συμμετοχή της «Α»		

4η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 250 x 30%	75	
Αποθεματικά «Β» 150 x 30%	45	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		120
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

5η εγγραφή

Διαφορές Αναπροσαρμογής (140 + 245) Συμμετοχές	385	385
Συμψηφισμός Διαφ. Αναπροσαρμογής με Υπολειμματική αξία συμμετοχής		

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω κινήσεις, τα στοιχεία από τους ισολογισμούς της μητρικής και της θυγατρικής, οι λογαριασμοί συμψηφισμού και δικαιωμάτων μειοψηφίας καθώς και οι εγγραφές αναπροσαρμογής που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία ενοποίησης, μπορούν να απεικονισθούν συνοπτικά στο πίνακα ενοποίησης ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Πάγια	900	700	140		1.740
Συμμετοχές	665	-		665 (280 + 385)	
Κυκλοφοριακά	135	500			635
Διαθέσιμα	200	200			400
Διαφ. Ενοποίησης			245		245
	1.900	1.900	385	665	<u>3.020</u>

Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών	Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού		
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	500	250	250		500
Αποθεματικά	250	150	150		250
Μακρ. Υποχρεώσεις	800	1.000			1.800
Βραχ. Υποχρεώσεις	350	-			350
Δικ. Μειοψηφίας				120	120
Διαφ. Αναπ/γής			385	385	0
	1.900	1.400	785	120	<u>3.020</u>

Με βάση τις παραπάνω κινήσεις ο ενοποιημένος ισολογισμός προκύπτει ως εξής:

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Πάγια	1.740	Μετοχ. Κεφάλαιο	500
Φήμη-Πελατεία	245	Αποθεματικά	250
Κυκλοφοριακά	635	Δικ. Μειοψηφίας	120
Διαθέσιμα	400	Μακρ. Υποχρεώσεις	1.800
		Βραχ. Υποχρεώσεις	350
	<u>3.020</u>		<u>3.020</u>

2η Περίπτωση

Εφόσον εμφανιστούν δικαιώματα μειοψηφίας και επί της διαφοράς αναπροσαρμογής των παγίων όσο και στην αξία της φήμης-πελατείας, θα πρέπει και τα αντίστοιχα ενεργητικά στοιχεία να εμφανιστούν στο 100% της αξίας τους στην πλευρά του ενεργητικού.

Το 100% των παγίων ανέρχεται όπως έχουμε υπολογίσει στη προηγούμενη περίπτωση σε 200 και της φήμης-πελατείας σε 245, στο 70% της αξίας άρα 350 στο 100% ($245 / 0.70$).

Οι εγγραφές λοιπόν εδώ θα είναι οι ακόλουθες:

1η εγγραφή

Πάγια Διαφ. Αναπροσαρμογής	200	200
Αναπροσαρμογή αξίας παγίων λόγω επανεκτίμησης		

2η εγγραφή

Διαφορά Ενοποίησης (Υπεραξία) Διαφ. Αναπροσαρμογής	350	350
Εμφάνιση Φήμης-Πελατείας		

3η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 250 x 70%	175	
Αποθεματικά «Β» 150 x 70%	105	
Συμμετοχές		280
Συμψηφισμός Κ.Θ της «Β» με συμμετοχή της «Α»		

4η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 250 x 30%	75	
Αποθεματικά «Β» 150 x 30%	45	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		120
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας από αρχική Κ.Θ της «Β»		

5η εγγραφή

Διαφορές Αναπροσαρμογής (200+350) x 30% Δικ. Μειοψηφίας	165	165
Εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας επί Διαφ. Αναπροσαρμογής		

6η εγγραφή

Διαφορές Αναπροσαρμογής (200+350 – 165) Συμμετοχές	385	385
Συμψηφισμός Διαφ. Αναπροσαρμογής με Υπολειμματική αξία συμμετοχής		

Και εδώ όπως προηγουμένως, αντιλογίζονται η αξία της συμμετοχής της «Α» και το ποσοστό συμμετοχής της στην «Β» και οι δυο αυτοί λογαριασμοί εξαλείφονται και δεν εμφανίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό. Εμφανίζονται και εδώ δικαιώματα μειοψηφίας από την καθαρή θέση της «Β», η διαφορά είναι πως εμφανίζονται και δικαιώματα μειοψηφίας επί των διαφορών αναπροσαρμογής των παγίων και της φήμης-πελατείας (165).

Ο πίνακας ενοποίησης προκύπτει ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Πάγια	900	700	200		1.800
Συμμετοχές	665	-		665 (280 +385)	
Κυκλοφοριακά	135	500			635
Διαθέσιμα	200	200			400
Διαφ.Ενοποίησης			350		350
	1.900	1.400	550	665	<u>3.185</u>

Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών	Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού		
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	500	250	250		500
Αποθεματικά	250	150	150		250
Μακρ. Υποχρεώσεις	800	1.000			1.800
Βραχ. Υποχρεώσεις	350	-			350
Δικ. Μειοψηφίας				285 (120+165)	285
Διαφ. Αναπ/γής			550	550	0
	1.900	1.400	785	120	<u>3.185</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Πάγια	1.800	Μετοχ. Κεφάλαιο	500
Φήμη-Πελατεία	350	Αποθεματικά	250
Κυκλοφορικά	635	Δικ. Μειοψηφίας	285
Διαθέσιμα	400	Μακρ. Υποχρεώσεις	1.800
		Βραχ. Υποχρεώσεις	350
	<u>3.185</u>		<u>3.185</u>

4.5.1.2 Η διαφορά οφείλεται σε λάθος εκτίμηση

Το επιπλέον τίμημα που κατέβαλε η μητρική επιχείρηση, για την απόκτηση της συμμετοχής στη θυγατρική, σ' αυτή τη περίπτωση αποτελεί για τη μητρική καθαρή ζημία.

Όπως έχουμε αναφέρει προηγουμένως, αναγνωρίζεται το σφάλμα, η διαφορά αυτή και υπάρχει η δυνατότητα να αφαιρεθεί απευθείας από τα Αποθεματικά του ενοποιημένου ισολογισμού.

Η εταιρεία «Α» και «Β» είχαν την 31/12/09 τα περιουσιακά στοιχεία που εμφανίζονται στους παρακάτω ισολογισμούς τους. Η αξία των Συμμετοχών της «Α» αντιπροσωπεύει το ποσό που δαπανήθηκε για την απόκτηση του 80% των μετοχών της «Β».

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Α»

Πάγια	2.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	1.900
Συμμετοχές	700	Αποθεματικά	1.500
Κυκλοφοριακά	3.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	2.050
Διαθέσιμα	500	Βραχ. Υποχρεώσεις	750
	<u>6.200</u>		<u>6.200</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Β»

Πάγια	1.100	Μετοχ. Κεφάλαιο	550
Κυκλοφοριακά	1.400	Αποθεματικά	250
Διαθέσιμα	500	Μακρ. Υποχρεώσεις	1.600
		Βραχ. Υποχρεώσεις	600
	<u>3.000</u>		<u>3.000</u>

Υπολογισμός επιπλέον τιμήματος:

Τιμή κτήσεως συμμετοχής	700
Εσωτερική λογιστική αξία συμμετοχής (800x 80%)	- 640
Καταβληθέν τίμημα	60

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω, η διαφορά αυτή των 60 χιλ. θα αφαιρεθεί απευθείας από τα ενοποιημένα αποθεματικά και οι λογιστικές εγγραφές που ακολουθούν στο ημερολόγιο ενοποίησης είναι οι ακόλουθες:

1η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «B» 550 x 80%	440	
Αποθεματικά «B» 250 x 80%	200	
Συμμετοχές		640
Συμψηφισμός μεταξύ Κ.Θ. και Συμμετοχής		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «B» 550 x 20%	110	
Αποθεματικά «B» 250 x 20%	50	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		160
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

3η εγγραφή

Αποθεματικά «A» (41.07 Διαφ. Αναπροσαρμογής) Συμμετοχές	60	
Συμψηφισμός λάθος εκτίμησης με υπολ. αξία συμμετοχής		60

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω συμψηφίζεται το ποσό της συμμετοχής με την καθαρή θέση της θυγατρικής στο αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής (1η εγγραφή) όπως γίνεται σε κάθε περίπτωση, στη συνέχεια εμφανίζονται τα δικαιώματα μειοψηφίας με το υπόλοιπο ποσοστό και τέλος η διαφορά αυτή μεταξύ τιμής κτήσεως και εσωτερικής λογιστικής αξίας η οποία οφείλεται σε λάθος υπολογισμό, μεταφέρεται στα Αποθεματικά σε πίστωση του λογαριασμού Συμμετοχές ώστε να πιστωθεί με το ποσό αυτό και να κλείσει (3η εγγραφή).

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω κινήσεις, τα στοιχεία από τους ισολογισμούς της μητρικής και της θυγατρικής, οι λογαριασμοί συμφητισμού και δικαιωμάτων μειοψηφίας καθώς και οι εγγραφές αναπροσαρμογής που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία ενοποίησης, μπορούν να απεικονισθούν συνοπτικά στο πίνακα ενοποίησης ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Πάγια	2.000	1.100			3.100
Συμμετοχές	700	–		700 (640+60)	
Κυκλοφορικά	3.000	1.400			4.400
Διαθέσιμα	500	500			1.000
	6.200	3.000	0	700	<u>8.500</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	1.900	550	550		1.900
Αποθεματικά	1.500	250	310 (200+50+60)		1.440
Μακρ. Υποχρεώσεις	2.050	1.600			3.650
Βραχ. Υποχρεώσεις	750	600			1.350
Δικ. Μειοψηφίας				160	160
	<u>6.200</u>	<u>3.000</u>	<u>860</u>	<u>160</u>	<u>8.500</u>

Με βάση τις παραπάνω κινήσεις ο ενοποιημένος ισολογισμός προκύπτει ως εξής:

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Πάγια	310	Μετοχ. Κεφάλαιο	190
Κυκλοφοριακά	440	Αποθεματικά	124
Διαθέσιμα	100	Δικ. Μειοψηφίας	36
		Μακρ. Υποχρεώσεις	365
		Βραχ. Υποχρεώσεις	135
	<u>850</u>		<u>850</u>

4.5.2 Η τιμή κτήσης της συμμετοχής είναι μικρότερη από την εσωτερική λογιστική αξία

Σ' αυτή την ενότητα θα εξετάσουμε την περίπτωση της πιστωτικής διαφοράς δηλαδή, η αξία κτήσεως της συμμετοχής να είναι μικρότερη από την εσωτερική λογιστική αξία της. Και σ' αυτή τη περίπτωση ο λογιστικός χειρισμός αυτής της διαφοράς εξαρτάται από τις αιτίες που την δημιούργησαν και ως πιθανότερες αναφέρονται οι εξής:

Υπερτιμημένα περιουσιακά στοιχεία στον Ισολογισμό της εξαρτημένης επιχείρησης

Και εδώ απαιτείται επανεκτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού με βάση την οποία θα προκύψει νέο μέγεθος καθαρής θέσης, η οποία θα οδηγήσει σε προσδιορισμό αξία συμμετοχής μικρότερη απ' αυτήν που προκύπτει με βάση τις εμφανιζόμενες στον ισολογισμό αξίες, όπου αυτή η αιτία που εξετάζουμε εμφανίζει μεγάλο μέγεθος καθαρής θέσης στη θυγατρική.

Αναπροσαρμόζουμε ανάλογα τα περιουσιακά στοιχεία με την παρακάτω εγγραφή:

(1η Εγγραφή)

Χρέωση: Διαφορές Αναπροσαρμογής (100% Διαφοράς)

Πίστωση: Περιουσιακά Στοιχεία της θυγατρικής (100% Διαφοράς)

Αναπροσαρμογή Περιουσιακών Στοιχείων

(2η Εγγραφή)

Χρέωση: Μετοχικό Κεφάλαιο (% πλειοψηφίας)
Αποθεματικά (% πλειοψηφίας)

Πίστωση: Συμμετοχές

Διαφορές Αναπροσαρμογής (100% Διαφοράς)

Εξάλειψη Διαφ. Αναπροσαρμογής και Συμμετοχών

Λόγω προβλέψεων μειωμένης μελλοντικής αποδοτικότητας και χαμηλότερης αποτίμησης της Καθαρής Θέσης της επιχείρησης

Σ' αυτή τη περίπτωση υπάρχει η πιθανότητα η καθαρή θέση της θυγατρικής, με βάση την αποδοτικότητα της, να είναι μικρότερη από αυτήν που η ίδια εμφανίζει στα λογιστικά της βιβλία.

Η διαφορά μεταξύ Ε.Λ.Α και τιμής κτήσεως της συμμετοχής θα μεταφερθεί σε λογαριασμό πρόβλεψης με την εξής εγγραφή:

Χρέωση: Μετοχικό Κεφάλαιο (% πλειοψηφίας)
Αποθεματικά (% πλειοψηφίας)

Πίστωση: Συμμετοχές

Προβλέψεις Υποτίμησης (100% διαφοράς)

Εξάλειψη Συμμετοχών και μεταφορά της διαφοράς
στις Προβλέψεις στον Ενοπ. Ισολογισμό

Πραγματοποίηση κέρδους κατά την απόκτηση της συμμετοχής

Η περίπτωση αυτή θα συντρέχει αν θεωρηθεί ότι η εμφανιζόμενη στα βιβλία της θυγατρικής καθαρή περιουσία αποδίδει την πραγματική αξία της.

Το κέρδος από την εξαγορά μεταφέρεται σε λογαριασμό «Ειδικού Αποθεματικού» με την εγγραφή:

Χρέωση: Μετοχικό. Κεφάλαιο (% πλειοψηφίας)
Αποθεματικά (% πλειοψηφίας)

Πίστωση: Συμμετοχές

Ειδικό Αποθεματικό (100% διαφοράς)

Εξάλειψη Συμμετοχών και μεταφορά
του Κέρδους στον Ενοπ. Ισολογισμό

4.5.2.1 Υπερεκτιμημένα στον Ισολογισμό περιουσιακά στοιχεία

Για την κατανόηση όσων αναφέραμε προηγουμένως παρατίθεται το εξής παράδειγμα εφαρμόζοντας κάθε αιτία χωριστά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω οι εταιρείες «Α» και «Β», η εταιρεία «Α» μετέχει κατά 60% στο κεφάλαιο της «Β». Οι ισολογισμοί των δυο εταιρειών δίνονται παρακάτω:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Α»

Γήπεδα-Οικόπεδα	800	Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.000	Αποθεματικά	1.200
Μηχανήματα	1.200	Υποχρεώσεις	1.800
Συμμετοχές	900		
Κυκλοφοριακά	1.400		
Διαθέσιμα	700		
	<u>6.000</u>		<u>6.000</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Β»

Γήπεδα-Οικόπεδα	400	Μετοχ. Κεφάλαιο	1.400
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	500	Αποθεματικά	600
Μηχανήματα	1.400	Υποχρεώσεις	1.000
Κυκλοφοριακά	550		
Διαθέσιμα	150		
	<u>3.000</u>		<u>3.000</u>

Υπολογισμός πιστωτικής διαφοράς:

Αξία κτήσεως συμμετοχής	900
<u>Εσωτερική λογιστική αξία (60% x 2.000)</u>	<u>1.200</u>
Ελάχιστο καταβληθέν ποσό	300

Οι εγγραφές που θα διενεργηθούν σύμφωνα με την πρώτη αιτία (υπερτιμημένα περιουσιακά στοιχεία) στο παράδειγμα μας είναι οι παρακάτω:

1η εγγραφή

Διαφορές Αναπροσαρμογής	300	
Μηχανήματα		300
Αναπροσαρμογή μηχανημάτων		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 60%	840	
Αποθεματικά «Β» 600 x 60%	360	
Συμμετοχές		900
Διαφ. Αναπροσαρμογής		300
Εξάλειψη Συμμετοχών και Διαφ. Αναπροσαρμογής		

3η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 40%	560	
Αποθεματικά «Β» 600 x 40%	240	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		800
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω κινήσεις, τα στοιχεία από τους ισολογισμούς της μητρικής και της θυγατρικής, οι λογαριασμοί συμφητισμού και δικαιωμάτων μειοψηφίας καθώς και οι εγγραφές αναπροσαρμογής που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία ενοποίησης, μπορούν να απεικονισθούν συνοπτικά στο πίνακα ενοποίησης ως εξής :

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Γήπεδα-Οικόπεδα	800	400			1.200
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.000	500			1.500
Μηχανήματα	1.200	1.400		300	2.300
Συμμετοχές	900	–		900	
Κυκλοφοριακά	1.400	550			1.950
Διαθέσιμα	700	150			850
	6.000	3.000	0	120	<u>7.800</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000	1.400	1.400		3.000
Αποθεματικά	1.200	600	600		1.200
Υποχρεώσεις	1.800	1.000			2.800
Διαφ. Αναπ/γής			300	300	0
Δικ. Μειοψηφίας				800	800
	6.000	3.000	2.300	1.100	<u>7.800</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Γήπεδα-Οικόπεδα	1.200	Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.500	Αποθεματικά	1.200
Μηχανήματα	2.300	Δικ. Μειοψηφίας	800
Κυκλοφοριακά	1.950	Υποχρεώσεις	2.800
Διαθέσιμα	850		
	<u>7.800</u>		<u>7.800</u>

4.5.2 Μειωμένη μελλοντική αποδοτικότητα

Στη περίπτωση τώρα της δεύτερης αιτίας (μειωμένη αποδοτικότητα) οι εγγραφές που θα διενεργηθούν είναι οι παρακάτω:

1η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 60%	840	
Αποθεματικά «Β» 600 x 60%	360	
Συμμετοχές		900
Προβλέψεις Υποτίμησης		300
Εξάλειψη Συμμετοχών και μεταφορά διαφοράς στο λογαριασμό Προβλέψεις		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 40%	560	
Αποθεματικά «Β» 600 x 40%	240	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		800
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

Σύμφωνα με τις παραπάνω εγγραφές αναπροσαρμογής ο πίνακας ενοποίησης συμπληρώνεται ως εξής:

Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών	Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού		
	A	B		Χ	Π
Γήπεδα-Οικόπεδα	800	400			1.200
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.000	500			1.500
Μηχανήματα	1.200	1.400			2.600
Συμμετοχές	900	–		900	
Κυκλοφορικά	1.400	550			1.950
Διαθέσιμα	700	150			850
	6.000	3.000	0	900	<u>8.100</u>

Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών	Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού		
	A	B		Χ	Π
Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000	1.400	1.400		3.000
Αποθεματικά	1.200	600	600		1.200
Υποχρεώσεις	1.800	1.000			2.800
Προβλεψεις Υποτίμησης				300	300
Δικ. Μειοψηφίας				800	800
	6.000	3.000	2.000	1.100	<u>8.100</u>

**ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Γήπεδα-Οικόπεδα	1.200	Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.500	Αποθεματικά	1.200
Μηχανήματα	2.600	Δικ. Μειοψηφίας	800
Κυκλοφορικά	1.950	Υποχρεώσεις	2.800
Διαθέσιμα	850		
Μείον: Προβλέψεις	(300)		
	<u>7.800</u>		<u>7.800</u>

4.5.2.3 Πραγματοποίηση κέρδους κατά την απόκτηση της συμμετοχής

Τέλος στην περίπτωση της φθηνής εξαγοράς με επακόλουθο το κέρδος, οι εγγραφές αναπροσαρμογής είναι οι εξής:

1η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 60%	840	
Αποθεματικά «Β» 600 x 60%	360	
Συμμετοχές		900
Ειδικό Αποθεματικό		300
Εξάλειψη Συμμετοχών και μεταφορά του κέρδους στον Ενοπ. Ισολογισμό		

2η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» 1.400 x 40%	560	
Αποθεματικά «Β» 600 x 40%	240	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		800
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

Σύμφωνα με τις παραπάνω εγγραφές αναπροσαρμογής ο πίνακας ενοποίησης συμπληρώνεται ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Γήπεδα-Οικόπεδα	800	400			1.200
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.000	500			1.500
Μηχανήματα	1.200	1.400			2.600
Συμμετοχές	900	–		900	
Κυκλοφοριακά	1.400	550			1.950
Διαθέσιμα	700	150			850
	6.000	3.000	0	900	<u>8.100</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000	1.400	1.400		3.000
Αποθεματικά	1.200	600	600		1.200
Υποχρεώσεις	1.800	1.000			2.800
Ειδικό Αποθ. Διαφ.				300	300
Δικ. Μειοψηφίας				800	800
	6.000	3.000	2.000	1.100	<u>8.100</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Γήπεδα-Οικόπεδα	1.200	Μετοχ. Κεφάλαιο	3.000
Κτίρια-Εγκατ. Κτιρίων	1.500	Αποθεματικά	1.200
Μηχανήματα	2.600	Ειδικό Αποθεματικό	300
Κυκλοφοριακά	1.950	Δικ. Μειοψηφίας	800
Διαθέσιμα	850	Υποχρεώσεις	2.800
	<u>8.100</u>		<u>8.100</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

5.1 Γενικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλύσουμε τις περιπτώσεις εμφάνισης διαιτητικών πράξεων που έγιναν μεταξύ των εταιρειών του ομίλου, οι οποίες όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο, αποτελώντας βήμα κατά την ενοποίηση του ισολογισμού, πρέπει να απαλειφθούν από τον ενοποιημένο ισολογισμό.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν την περιουσιακή διάρθρωση, τη χρηματοοικονομική θέση και τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, σαν να πρόκειται για μια μόνο επιχείρηση και για το λόγο αυτό οι πράξεις που γίνονται μεταξύ των εταιρειών του ομίλου πρέπει να υποστούν τροποποίηση προκειμένου να καταρτιστεί ο ενοποιημένος ισολογισμός.

Ειδικότερα, κατά την διάρκεια της χρήσης οι εταιρείες του ομίλου διενεργούν δοσοληψίες μεταξύ τους οι οποίες εμφανίζονται στους μεμονωμένους ισολογισμούς των εταιρειών σε ακριβώς αντίθετες θέσεις, δηλαδή η απαίτηση στον ισολογισμό της «Α» προς την «Β» εμφανίζεται σαν υποχρέωση στον ισολογισμό της «Β» προς την «Α». Οι παραπάνω ενοποιούμενες επιχειρήσεις, αποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα και για το λόγο αυτό, οι αμοιβαίες απαιτήσεις και υποχρεώσεις πρέπει να απαλείφονται.

Η απόλειψη αυτή επιβάλλεται με τη διάταξη της περιπτώσεως α' της παραγράφου 3 του άρθρου 104 του Ν. 2190/20, επιτρέπεται όμως να μη γίνεται απόλειψη των διαιτητικών απαιτήσεων-υποχρεώσεων, όταν αυτές αφορούν σε ασήμαντα ποσά, σε σχέση με την εμφάνιση της πραγματικής εικόνας (άρθρο 104, παρ.5).

Απ' την άλλη μπορεί να προκύψουν διαιτητικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές), συνήθως, από πωλήσεις πάγιων στοιχείων ή αποθεμάτων. Τα αποτελέσματα αυτά εμφανίζονται στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως της πωλήτριας εταιρείας και είναι ενσωματωμένα στη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού της αγοράστριας εταιρείας.

Τα διαιτητικά αυτά αποτελέσματα πρέπει να απαλείφονται από τους λογαριασμούς του ενοποιημένου ισολογισμού και των ενοποιημένων αποτελεσμάτων χρήσεως, διότι ο όμιλος

των ενοποιούμενων εταιρειών ως ενιαία οικονομική οντότητα, δεν μπορεί να πραγματοποιεί αποτελέσματα συναλλασσόμενος με τον εαυτό του.

Η απάλειψη αυτή επιβάλλεται με τη διάταξη της περιπτώσεως γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 104 του Ν. 2190/20, παρεκκλίσεις βέβαια από την ανωτέρω διάταξη επιτρέπονται μόνον όταν οι σχετικές συναλλαγές έχουν γίνει σύμφωνα με τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς και η απάλειψη των κερδών ή των ζημιών θα συνεπαγόταν δυσανάλογα έξοδα.

Κάθε παρέκκλιση αναφέρεται στο ενοποιημένο προσάρτημα και σχολιάζεται εφόσον έχει σημαντική επίδραση στην περιουσιακή διάρθρωση, στη χρηματοοικονομική θέση και στα αποτελέσματα του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση (άρθρο 104, παρ.4). Επίσης, παρεκκλίσεις από την ανωτέρω αναφερόμενη διάταξη επιτρέπονται μόνον όταν τα σχετικά ποσά είναι ασήμαντα, σε σχέση με την εμφάνιση της πραγματικής εικόνας (άρθρο 104, παρ.5).

Η απάλειψη των παραπάνω ενδοεταιρικών συναλλαγών (Υποχρεώσεις – Απαιτήσεις, Έσοδα – Έξοδα, Κέρδη – Ζημιές) μεταξύ των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, μπορεί να γίνει είτε ολικά είτε αναλογικά με βάση το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής επιχείρησης στο κεφάλαιο κάθε μιας θυγατρικής που περιλαμβάνεται στην ενοποίηση (άρθρο. 104,παρ 3)

Στις ενότητες που ακολουθούν θα αναλύσουμε κάθε περίπτωση διεταιρικής πράξης χωριστά με παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση αυτών.

5.2 Διεταιρικές αγοραπωλησίες Αποθεμάτων

Όταν γίνεται μια αγοραπωλησία μεταξύ των εταιρειών του ομίλου οι οποίες όπως έχουμε αναφέρει θεωρούνται αυτόνομες νομικές οντότητες, δημιουργείται για την πωλήτρια εταιρεία κέρδος ενώ για την αγοράστρια εταιρεία κόστος.

Από την άποψη του ενοποιημένου ισολογισμού (οι δυο εταιρείες θεωρούνται σαν μια επιχείρηση), εξαλείφεται τόσο το κέρδος όσο και το επιπλέον ισόποσο κόστος που δημιουργήθηκε από αυτή την συναλλαγή, στο βαθμό και ποσοστό βέβαια που τα αποθέματα αυτά δεν έχουν ακόμη πωληθεί σε εξωτερικούς του Ομίλου πελάτες κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και συνεπώς κατέχονται ακόμη από την αγοράζουσα εταιρεία του Ομίλου και σε αυτή την περίπτωση δεν πρέπει να προσαυξάνει τα αποθεματικά του Ομίλου.

Πωλήσεις τώρα μπορεί να πράξει η μητρική προς τη θυγατρική, η θυγατρική προς τη μητρική και μια θυγατρική προς άλλη θυγατρική του ομίλου. Στη περίπτωση πώλησης από τη μητρική προς τη θυγατρική, η θεωρία προβλέπει την εξάλειψη ολόκληρου του ποσού του κέρδους από τη διεταιρική συναλλαγή, πάντα στη ποσότητα που εξακολουθεί να υπάρχει στο εσωτερικό του ομίλου.

Ενώ σε περίπτωση που η θυγατρική πουλάει στη μητρική, υποστηρίζεται η μερική εξάλειψη του κέρδους, αντίστοιχη στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής στη θυγατρική, ενώ το υπόλοιπο ποσό του κέρδους που αντιστοιχεί στο ποσοστό μειοψηφίας πρέπει να εμφανιστεί στον ενοποιημένο ισολογισμό στην κατηγορία των δικαιωμάτων μειοψηφίας.

Στη περίπτωση πώλησης από μια θυγατρική προς μια άλλη θυγατρική έχει εφαρμογή τόσο η ολική όσο και η μερική εξάλειψη του διεταιρικού κέρδους.

Η βασική λογιστική εγγραφή απάλειψης του διεταιρικού κέρδους στο ημερολόγιο ενοποίησης θα είναι η ακόλουθη, η οποία όμως διαφέρει ανάλογα με τις παραπάνω περιπτώσεις διεταιρικής πώλησης («Δ» πωλούσα εταιρεία και «Ε» αγοράζουσα εταιρεία) και τις οποίες θα δούμε στην συνέχεια:

Χρέωση: Απ. Χρήσης (Αποθ/κά) «Δ»(% Κέρδους μη πωλημένων αποθ.)

Πίστωση: Αποθέματα «Ε»(%Κέρδους μη πωλημένων αποθ.)

Παρατίθεται το παρακάτω παράδειγμα το οποίο βασίζεται μόνο σε υπολογισμούς για να γίνουν κατανοητά όσα αναφέραμε παραπάνω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έστω λοιπόν η εταιρεία «Α» και η «Β», από τις οποίες η «Α» μετέχει στο κεφάλαιο της «Β» κατά 75%.

Κατά την διάρκεια της χρήσης γίνονται οι παρακάτω διεταιρικές πωλήσεις:

- Η μητρική «Α», έχοντας απόθεμα 300 μονάδες εμπορευμάτων, κόστους 35€ ανά μονάδα, πουλάει στη «Β» 100 μονάδες προς 40€
- Η θυγατρική «Β», έχοντας απόθεμα 200 μονάδες εμπορευμάτων, κόστους 30€ ανά μονάδα, πουλάει στη Α 100 μονάδες προς 40€

Έχοντας υπόψη πως τα εμπορεύματα αυτά δεν έχουν ακόμη πωληθεί σε εξωτερικούς του Ομίλου πελάτες, οι εγγραφές με βάση τα παραπάνω στο ημερολόγιο ενοποίησης είναι οι ακόλουθες :

1η περίπτωση:

Αποθεματικά «Α» (κέρδος διет. πώλησης) Αποθέματα «Β»	500	500
Ολική εξάλειψη του διεταιρικού κέρδους		

$(40 - 35) \times 100 = 500$ το κέρδος της μητρικής «Α» από την πώληση εμπορευμάτων στη θυγατρική.

2η περίπτωση:

Αποθεματικά «Β» (κέρδος διет. πώλησης) Αποθέματα «Α» (1000 x 75%) Δικ. Μειοψηφίας (1000 x 25%)	1.000	750 250
Εξάλειψη του διεταιρικού κέρδους και αναλογία Δικαιωμάτων Μειοψηφίας σε αυτό		

$(40 - 30) \times 100 = 1000$ το κέρδος της θυγατρικής «Β» από την πώληση εμπορευμάτων στη μητρική το οποίο εξαλείφεται με βάση το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής στη θυγατρική και το υπόλοιπο εμφανίζεται στα δικαιώματα μειοψηφίας όπως έχουμε αναφέρει

παραπάνω. Οι διαιτηρικές αυτές πράξεις είναι τυχαίες και κάθε μια είναι μια ξεχωριστή περίπτωση.

5.3 Διαιτηρικές χρεαπαιτήσεις

Όπως έχουμε αναφέρει, κατά την διάρκεια της χρήσης οι εταιρείες του ομίλου διενεργούν δοσοληψίες μεταξύ τους οι οποίες βρίσκονται καταχωρημένες στους ατομικούς λογαριασμούς κάθε μονάδος σε ακριβώς αντίθετες θέσεις, δηλαδή ότι εμφανίζεται ως απαίτηση στα βιβλία μιας εταιρείας του ομίλου εμφανίζεται ως υποχρέωση ίσης αξίας στα βιβλία άλλης εταιρείας του ίδιου ομίλου. Συνεπώς αυτές οι αμοιβαίες χρεαπαιτήσεις αλληλοαναιρούνται με αντίθετες εγγραφές στο ημερολόγιο ενοποίησης.

Μια ειδική περίπτωση χρεαπαιτήσεων, αφορά την έκδοση ομολογιακού δανείου από εταιρεία του ομίλου και την απόκτηση ομολογίων αυτού του δανείου από άλλη εταιρεία ή εταιρείες του ομίλου.

5.4 Διαιτηρικές συναλλαγές στοιχείων Πάγιου Ενεργητικού

Στην περίπτωση πώλησεως παγίων στοιχείων μεταξύ των επιχειρήσεων του ομίλου, το τυχόν αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημιά), που προκύπτει από την πώληση αυτή, εμφανίζεται σε λογαριασμό των εκτάκτων αποτελεσμάτων της πωλήτριας εταιρείας.

Σημειώνεται ότι το ανωτέρω αποτέλεσμα θεωρείται, σε επίπεδο ομίλου, ως μη πραγματοποιηθέν, επειδή ο όμιλος, ως ενιαία οικονομική οντότητα όπως έχουμε αναφέρει, δεν νοείται να πραγματοποιεί αποτελέσματα συναλλασσόμενος με τον εαυτόν του.

Συνεπώς όταν έχουμε μία διαιτηρική πώληση παγίων στοιχείων θα πρέπει και εκεί όπως και προηγουμένως να απαλείψουμε το δημιουργημένο εσωτερικώς του ομίλου κέρδος ή ζημιά με την ακόλουθη εγγραφή:

▼ Σε περίπτωση πώλησης Μητρικής προς θυγατρική:

Χρέωση: Αποτελέσματα Χρήσης (Αποθεματικά) «Β» (100% κέρδους)

Πίστωση: Διαφορά αξίας Διαιτ. Πώλησης Παγίων (100% κέρδους)

✓ **Σε περίπτωση πώλησης θυγατρικής προς Μητρική:**

Χρέωση: Αποτελέσματα Χρήσης (Αποθεματικά) «B»(100% κέρδους)

Πίστωση: Διαφορά αξίας Πώλησης Παγίων (% πλειοψηφίας)

Δικαιώματα Μειοψηφίας (%μειοψηφίας)

Ακόμη λόγω του ότι πρόκειται για Πάγιο θα πρέπει να τακτοποιήσουμε διαχρονικά και τις αποσβέσεις πάνω σε αυτό το επιπλέον κέρδος, με την ακόλουθη εγγραφή για σειρά ετών μέχρι να αποσβεσθεί πλήρως το πάγιο:

Χρέωση: Διαφ. αξίας Διεταιρ. Πώλ. Παγίων (%πλειοψηφίας)

Δικαιώματα Μειοψηφίας (% μειοψηφίας)

Πίστωση: Αποτελ. Χρήσης (Αποθ.) «B» (100% ετήσιας επιπλ. απόσβ.)

Η παραπάνω εγγραφή αναφέρεται στην περίπτωση πώλησης θυγατρικής προς Μητρική, σε αντίστροφη περίπτωση πώλησης Μητρικής προς θυγατρικής δεν εμφανίζουμε Δικαιώματα μειοψηφίας.

5.5 Λοιπές συναλλαγές που επηρεάζουν τα διεταιρικά αποτελέσματα

Εκτός από αγοραπωλησίες, διεταιρικά αποτελέσματα ενδέχεται να προκύψουν από καταβολές μεταξύ των εταιρειών του ομίλου, λόγω, ενοικίων, τόκων, αμοιβών, μερισμάτων κ.α.

Στην περίπτωση των ενοικίων αυτή που λαμβάνει το ενοίκιο στα ατομικά της βιβλία θα έχει εμφανίσει έσοδα με το αντίστοιχο ποσό, ενώ αυτή που κατέβαλλε το ενοίκιο θα έχει εμφανίσει έξοδα το ίδιο ποσό. Κατά την ενοποίηση των λογιστικών δεδομένων των δύο εταιρειών, θα εξαλειφθούν οι καταχωρήσεις αυτές, με αντίθετη κίνηση των λογαριασμών.

Και στην περίπτωση με τα μερίσματα έχοντας υπ' όψιν ότι η λαμβάνουσα το μέρισμα εταιρεία έχει στα ατομικά της βιβλία πιστώσει τα αποτελέσματα, ενώ η καταβάλλουσα το μέρισμα εταιρεία έχει χρεώσει τα αποτελέσματα της, η εγγραφή εξάλειψης θα συνίσταται στην αντίστροφη κίνηση και εδώ των παραπάνω λογαριασμών και θα οφείλεται στο γεγονός ότι η είσπραξη μερίσματος από μία εταιρεία του ομίλου δεν αποτελεί κέρδος, αλλά απλή μεταφορά κέρδους στο εσωτερικό του ομίλου.

Στο σημείο αυτό θα δώσουμε ένα μικρό παράδειγμα με όλες τις διεταιρικές πράξεις που αναφέραμε παραπάνω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Δίνονται τα στοιχεία των ισολογισμών στις 31/12/2010 των εταιρειών «Α» και «Β» από τις οποίες η «Α» μετέχει στο κεφάλαιο της «Β» κατά 75%, η αξία συμμετοχής της «Α» στην «Β» παρουσιάζει την τιμή που πλήρωσε η «Α» για να την αποκτήσει στο τέλος του προηγούμενου έτους όταν η Κ.Θ της «Β» ήταν Μετοχικό Κεφάλαιο. 20.000 και Αποθεματικά 10.000.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Α»

Γήπεδα-Οικόπεδα	120.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	32.000
Μηχανήματα	150.000	Αποθεματικά	128.000
Συμμετοχές	22.500	Μακρ. Υποχρεώσεις	200.000
Εμπορεύματα	40.000	Βραχ. Υποχρεώσεις	55.000
Α' και Β' ύλες	25.000		
Πελάτες	35.000		
Ταμείο-τράπεζες	22.500		
	<u>415.000</u>		<u>415.000</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ «Β»

Μηχανήματα	82.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	20.000
Εμπορεύματα	18.000	Αποθεματικά	60.000
Α' και Β' ύλες	20.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	45.000
Ταμείο-Τράπεζες	12.000	Βραχ. Υποχρεώσεις	67.000
Χρεόγραφα	60.000		
	<u>192.000</u>		<u>192.000</u>

Κατά την διάρκεια του έτους έγιναν οι ακόλουθες διεταιρικές πράξεις :

- Η «Α» έχει πωλήσει στην «Β» εμπορεύματα 300 μον. κόστους 35€προς 40€
- Η «Β» έχει πωλήσει στην «Α» εμπορεύματα 200 μον. κόστους 30€προς 40€
- Η «Β» πουλάει στην «Α» ένα μηχάνημα καθαρής αναπόσβεστης αξίας 60.000€αντί 100.000€μετρητοίς (συντελεστής απόσβεσης 25%).
- Η «Α» έχει τιμολογήσει την «Β» με έσοδα που αντιπροσωπεύουν ενοίκια κτιρίων της «Α» ποσού 20.000€
- Η «Α» έχει εκδώσει ομολογιακό δάνειο 200.000€στο οποίο συμμετέχει η «Β» κατά 30%

Υποθέτοντας πως έχουν καταγραφεί οι εγγραφές που απορρέουν από τις παραπάνω πράξεις στα βιβλία καθεμιάς από τις δυο εταιρείες, προχωράμε στις εγγραφές ενοποίησης όπως έχουμε αναφερθεί προηγουμένως.

1η εγγραφή

Αποθεματικά «Α» (κέρδος διет. πώλησης) Εμπορεύματα«Β»	1.500	1.500
Απάλειψη Κέρδους Διεταιρικής Πώλησης από «Α» στη «Β»		

2η εγγραφή

Αποθεματικά «Β» (κέρδος διет. πώλησης) Αποθέματα «Α» (2.000 x 75%) Δικ. Μειοψηφίας (2.000 x25%)	2.000	1.500 500
Απάλειψη Κέρδους Διεταιρικής Πώλησης από «Β» στη «Α» και εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας επί αυτού		

3η εγγραφή

Αποθεματικά «B» (Κέρδος Διευτ. Πώλησης Παγίου) Διαφ. αξίας Μηχ. (Διευτ. Πωλησης) (40.000 x 75%) Δικαιώματα Μειοψηφίας (40.000 x 25%)	40.000	30.000 10.000
Απάλειψη Κέρδους Διευτ. Πώλησης Μηχανήματος και εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας επί αυτού		

4η εγγραφή

Αποθεματικά «A» (έσοδα παρεπόμενων ασχολιών) Αποθεματικά «B» (έξοδα ενοικίων)	20.000	20.000
Απάλειψη διευτ. συναλλαγής		

5η εγγραφή

Μακρ. Υποχρεώσεις «A» (200.000 x 30%) Χρεώστες «B»	60.000	60.000
Απάλειψη διευτ. χρεαπαίτησης		

6η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «B» (20.000 x 75%) Αποθεματικά «B» (10.000 x 75%) Συμμετοχές	15.000 7.500	22.500
Συμφηρισμός Κ.Θ της «B» με Συμμετοχή της «A»		

7η εγγραφή

Μετοχικό Κεφάλαιο «Β» (20.000 x 25%)	5.000	
Αποθεματικά «Β» (10.000 x 25%)	2.500	
Δικαιώματα Μειοψηφίας		7.500
Εμφάνιση Δικαιωμάτων Μειοψηφίας		

ΠΡΟΣΟΧΗ

Η εγγραφή απόσβεσης που θα διενεργείται μέχρι να αποσβεσθεί πλήρως το πάγιο είναι η εξής:

Εγγραφή Απόσβεσης

Διαφ. αξίας Μηχ. (Διет. Πωλησης) (10.000 x 75%)	7.500	
Δικαιώματα Μειοψηφίας (10.000 x 25%)	2.500	
Αποθεματικά «Β»		10.000
Εγγραφή απόσβεσης και τακτοποίησης Διεταιρικής Πώλ. Μηχανήματος και Δικ. Μειοψηφίας επί αυτού		

Αρχικά η «Α» εμφάνισε στα βιβλία της κόστος κτήσης του μηχανήματος 100.000 ενώ επί 4 έτη διενεργεί απόσβεση του κόστους ίσης προς 25.000. Απόσβεση του αρχικού κόστους $60.000 \times 25\% = 15.000$ και απόσβεση του επιπλέον κόστους $40.000 \times 25\% = 10.000$ που θα διενεργείται για 4 έτη σε μείωση του λογαριασμού Διαφορά αξίας μηχανημάτων ώστε να αποσβεστεί πλήρως το μηχάνημα.

Με βάση λοιπόν τα στοιχεία από τους ισολογισμούς της μητρικής και της θυγατρικής, οι λογαριασμοί συμψηφισμού και δικαιωμάτων μειοψηφίας που δημιουργούνται κατά τις διαδικασίες ενοποίησης και οι εγγραφές απάλειψης των διεταιρικών πράξεων, ο πίνακας ενοποίησης και ο ενοποιημένος ισολογισμός έχει ως εξής:

	Ενεργητικό Ισολογισμού εταιριών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Γήπεδα-Οικόπεδα	120.000	-			120.000
Μηχανήματα	150.000	82.000			232.000
Διαφ. αξίας Μηχ.				30.000	(30.000)
Συμμετοχές	22.500	-		22.500	0
Εμπορεύματα	40.000	18.000		3.000	55.000
Α' και Β' ύλες	25.000	20.000			45.000
Πελάτες	35.000				35.000
Ταμείο-Τράπεζες	22.500	12.000			34.500
Χρεόγραφα		60.000		60.000	0
	415.000	192.000		55.500	<u>491.500</u>

	Παθητικό Ισολογισμού εταιριών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	32.000	20.000	20.000		32.000
Αποθεματικά	128.000	60.000	73.500	20.000	134.500
Μακρ. Υποχρεώσεις	200.000	45.000	60.000		185.00
Βραχ. Υποχρεώσεις	55.000	67.000			122.000
Δικ. Μειοψηφίας				18.000	18.000
	415.000	192.000	143.500	20.000	<u>491.500</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
των εταιρειών «Α» και «Β»**

Γήπεδα-Οικόπεδα	120.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	32.000
Μηχανήματα	232.000	Αποθεματικά	134.500
Διαφ. αξίας Μηχ.	(30.000)	Δικ. Μειοψηφίας	18.000
Εμπορεύματα	55.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	185.000
Α' και Β' ύλες	45.000	Βραχ. Υποχρεώσεις	122.000
Πελάτες	35.000		
Ταμείο-Τράπεζες	34.500		
	<u>491.500</u>		<u>491.500</u>

5.6 Έμμεσες Συμμετοχές

Μια αναφορά στις έμμεσες και αμοιβαίες συμμετοχές

Στα προηγούμενα κεφάλαια χρησιμοποιήσαμε, για την παρουσίαση των αρχών και της τεχνικής ενοποίησης, περιπτώσεις άμεσης συμμετοχής, δηλαδή μιας επιχείρησης (μητρική) σε μια άλλη επιχείρηση (θυγατρική). Είναι δυνατόν όμως να ασκείται ελέγχουσα επιρροή έμμεσα και αυτό συμβαίνει όταν μια εταιρεία «Α» (μητρική) ελέγχει μια άλλη εταιρεία «Γ» όχι με απευθείας συμμετοχή σ' αυτήν, αλλά μέσω πλειοψηφικής συμμετοχής της «Α» σε άλλη εταιρεία ή εταιρείες (θυγατρικές) που ελέγχουν πλειοψηφικά τη «Γ». Είναι όμως δυνατό να συμμετέχει και η θυγατρική «Β», για παράδειγμα, στην μητρική «Α» μέσω κατοχής ενός σημαντικού πακέτου μετοχών της «Α», οπότε έχουμε αμοιβαία συμμετοχή μεταξύ τους.

Έστω λοιπόν η «Α» μετέχει στη «Β» κατά 80% και η «Β» μετέχει στη «Γ» κατά 70%. Στη περίπτωση αυτή η μητρική «Α» ασκεί ελέγχουσα επιρροή στη θυγατρική «Β» μέσα από την άμεση συμμετοχή στο 80% των ιδίων κεφαλαίων της ενώ η «Β» ασκεί επίσης ελέγχουσα επιρροή στη θυγατρική της «Γ» και αυτή μέσα από την άμεση συμμετοχή της κατά 70% στα ίδια κεφάλαια της δεύτερης. Ταυτόχρονα όμως η «Α» μέσω της «Β» ασκεί έλεγχο και στη «Γ», η οποία είναι θυγατρική της δεύτερης και έτσι η «Α» μέσω της «Β» ελέγχει το 56% ($80\% \times 70\%$) της «Γ». Τέλος η «Β» έχει διπλή ιδιότητα, είναι ταυτόχρονα και θυγατρική και μητρική επιχείρηση.

Στη περίπτωση τώρα των έμμεσων συμμετοχών, ακολουθούμε και εδώ την διαδικασία συμψηφισμού των λογαριασμών συμμετοχών με τους λογαριασμούς καθαρής θέσης με κάποιες ιδιαιτερότητες καθώς και το προσδιορισμό της διαφοράς τιμή κτήσεως της συμμετοχής σε σχέση με την εσωτερική λογιστική αξία για το οποίο εφαρμόζονται δυο μέθοδοι κατά τη διαδικασία ενοποίησης όπως θα δούμε παρακάτω.

Σύμφωνα και με τις δυο μεθόδους αντιμετώπισης της έμμεσης συμμετοχής, τη μερική και την ολική υπολογίζεται χωριστά η Ε.Λ.Α τόσο για την άμεσα ελεγχόμενη, τη «Β» όσο και για την έμμεσα ελεγχόμενη, τη «Γ».

▼ **Κατά τη Μερική μέθοδο** δεν υπολογίζουμε διαφορά ενοποίησης της έμμεσης συμμετοχής, τη «Γ» και δεν λαμβάνεται υπ' όψιν ενδεχόμενη καταβολή διαφοράς τιμής από την άμεσα ελεγχόμενη «Β» για την απόκτηση της συμμετοχής στην έμμεσα ελεγχόμενη «Γ». Προσαυξάνουμε όμως την συμμετοχή της «Β» στη «Γ» με το ποσό της αύξησης της Ε.Λ.Α της «Γ» από την ημερομηνία αγοράς καθώς και με τη διαφορά ενοποίησης που ήδη υπήρχε.

Η εγγραφή που θα ακολουθήσει είναι η παρακάτω:

Συμμετοχές στη«Γ»	XXX
Αποθεματικά (κέρδη) «B»	XXX
<u>Αναπροσαρμογή αξίας έμμεσης συμμετοχής στη «Γ»</u>	
<u>και αύξηση καθαρής περιουσίας της «B»</u>	

Για τη διαφορά ενοποίησης τώρα της άμεσης συμμετοχής «B», θεωρούμε ότι η Ε.Λ.Α αποτελείται από δυο μέρη, από τα δικά της περιουσιακά στοιχεία και από την αξία της συμμετοχής της στη «Γ».

Για να βρεθεί η διαφορά ενοποίησης πέρα της Ε.Λ.Α πρέπει να προσθέσουμε την αξία που προκύπτει από το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής «Α» στη «B», χωρίς όμως την αξία της συμμετοχής της στη «Γ», με την αξία που προκύπτει εάν πολλαπλασιάσουμε το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής «Α» στη «B» επί το ποσοστό συμμετοχής της θυγατρικής «B» στην «Γ» επί τη Ε.Λ.Α της «Γ», όπου το ποσό αυτό θα μας δώσει την συνολική αξία της συμμετοχής της «Γ» στον όμιλο. Έπειτα από αυτό αφαιρώντας την τιμή κτήσεως συμμετοχής, θα έχουμε την αξία διαφοράς ενοποίησης για την «B».

Η εγγραφή που θα ακολουθήσει είναι η παρακάτω:

Μετοχικό Κεφάλαιο«B»	XXX
Αποθεματικά «B»	XXX
Διαφορά Ενοποίησης	XXX
Συμμετοχές στη«B»	XXX
Δικ. Μειοψηφίας	XXX
<u>Συμψηφισμός συμμετοχών και δικ μειοψηφίας</u>	

ν Σύμφωνα με την Ολική μέθοδο, υπολογίζουμε διαφορά ενοποίησης για την έμμεση συμμετοχή αφού αφαιρέσουμε από την τιμή κτήσεως συμμετοχής την Ε.Λ.Α κατά την ημερομηνία απόκτησης της συμμετοχής.

Η εγγραφή θα πρέπει να είναι η ακόλουθη:

Διαφορά Ενοποίησης	XXX
Συμμετοχές στη «Γ»	XXX
<u>Μεταφορά επιπλέον καταβληθείσας διαφοράς</u>	

Επίσης προσαυξάνουμε την συμμετοχή της «B» στη «Γ» με το ποσό της αύξησης της Ε.Λ.Α της «Γ» έπειτα από την ημερομηνίας αγοράς. Η εγγραφή είναι ίδια όπως και την περίπτωση με τη μερική μέθοδο.

Για τον υπολογισμό τώρα της διαφοράς ενοποίησης της άμεσης συμμετοχής θεωρούμε πως η Ε.Λ.Α υπολογίζεται στο σύνολο της συμπεριλαμβανομένης και της συμμετοχής στη «Γ» αφού προσαρμοστεί για τη μεταβολή της αξίας της συμμετοχής, λόγω μεταβολής της καθαρής θέσης της «Γ». Θα προστεθεί επίσης και η προσαύξηση των αποθεματικών της «B» λόγω κερδών από τη «Γ» (η προσαύξηση των κερδών υπολογίζεται και στην μερική μέθοδο). Αφαιρώντας λοιπόν από την αξία που προκύπτει από το ποσοστό συμμετοχής τη μητρικής στη «B» μαζί με την αξία συμμετοχής της στη «Γ» όπως είπαμε, την τιμή κτήσεως υπολογίζουμε τη διαφορά ενοποίησης για την «B». Και εδώ η εγγραφή είναι ίδια όπως στη περίπτωση με την ολική μέθοδο.

5.7 Αμοιβαίες Συμμετοχές

Στην ενότητα αυτή θα αναφέρουμε περιληπτικά την περίπτωση των αμοιβαίων συμμετοχών, δεν θα ασχοληθούμε ιδιαίτερα με τη τεχνική ενοποίησης επιχειρήσεων με αμοιβαίες συμμετοχές καθώς δεν επιτρέπονται ακόμα από την Ελληνική Νομοθεσία.

Αμοιβαίες συμμετοχές μεταξύ δυο επιχειρήσεων έχουμε όταν δυο εταιρείες του ίδιου ομίλου κατέχουν ταυτόχρονα η μια μετοχές της άλλης. Ο νόμος (Ν. 2190/20, άρθρο.17, παρ.2) βέβαια απαγορεύει στις θυγατρικές επιχειρήσεις να επενδύουν έστω και μέρος του μετοχικού κεφαλαίου σε μετοχές μητρικών επιχειρήσεων. Μπορεί όμως να επενδύει τα αποθεματικά της σε μετοχές της μητρικής. Στη περίπτωση αυτή, η απόκτηση της συμμετοχής από τη θυγατρική στη μητρική θεωρείται ως απόκτηση από τη μητρική των δικών της μετοχών, που ισοδυναμεί με μείωση του κεφαλαίου της.

Έστω λοιπόν η εταιρεία «Α» αποκτά το 100% των μετοχών της εταιρείας «Β», καταβάλλοντας το ποσό των 10εκ € όσο και το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου της «Β». Στη συνέχεια η «Β» εξαγοράζει και αυτή μετοχές της «Α» ονομαστικής αξίας 10εκ. € καταβάλλοντας στους μετόχους της «Α» το ποσό αυτό.

Η εταιρεία «Α» εμφανίζει το λογαριασμό «Συμμετοχή στη Β» με 10εκ € αλλά και η «Β» εμφανίζει το λογαριασμό «Συμμετοχή στη Α» με 10εκ. € Εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία της «Β» αποτελούνται από μετοχές της «Α», η συμμετοχή της «Α» στη «Β» σημαίνει συμμετοχή της «Α» στις δικές της μετοχές. Επομένως, κατά την ενοποίηση των ισολογισμών πρέπει απαλειφθεί όχι μόνο η συμμετοχή της «Α» στη «Β» με τη διαδικασία που είδαμε μέχρι τώρα, αλλά και η συμμετοχή της «Β» στη «Α» κατά το ποσοστό συμμετοχής της σ'αυτή, με αντίστοιχη μείωση της καθαρής περιουσίας της «Α».

Η λογιστική διαδικασία ενοποίησης σ'αυτή τη περίπτωση βασίζεται σε δυο μεθόδους, από τη μια τα δικαιώματα μειοψηφίας και τα ενοποιημένα αποθεματικά υπολογίζονται όπως έχουμε αναφέρει μέχρι στιγμής και από τη άλλη με τη λεγόμενη συμβατική μέθοδο, τα δικαιώματα μειοψηφίας και τα ενοποιημένα αποθεματικά προσδιορίζονται αφού υπολογιστούν τα κέρδη κάθε εταιρείας, όπως προκύπτουν από την αμοιβαία συμμετοχή καθεμιάς απ'αυτές στην άλλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

6.1 Γενικά

Το ενοποιημένο σύνολο του καθενός λογαριασμού αποτελεσμάτων μπορεί να προκύψει απευθείας, με βάση τα στοιχεία των επιμέρους καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης μητρικής και θυγατρικής.

Τα υπόλοιπα των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων της μητρικής και των θυγατρικών της που μεταφέρονται στους αντίστοιχους λογαριασμούς ενοποίησης, πρέπει να προκύπτουν κατά το κλείσιμο των ετήσιων ισολογισμών τους. Κατά την διαδικασία ενοποίησης μπορεί να προκύψουν κάποιες αναμορφώσεις ή απάλειψης αποτελεσματικών κονδυλίων οι οποίες μπορεί να μεταβάλουν το καθαρό αποτέλεσμα του ομίλου σε σχέση με το άθροισμα των επιμέρους αποτελεσμάτων των εταιρειών.

Όταν η απάλειψη ή άλλη αναμόρφωση ενός αποτελεσματικού στοιχείου γίνει με ισόποση αύξηση ή μείωση κάποιου άλλου αποτελεσματικού στοιχείου, το καθαρό ενοποιημένο αποτέλεσμα δεν μεταβάλλεται.

Αντίθετα, όταν η απάλειψη ή άλλη αναμόρφωση ενός αποτελεσματικού στοιχείου γίνεται, με αύξηση ή μείωση λογαριασμού ισολογισμού, τότε το καθαρό ενοποιημένο αποτέλεσμα μεταβάλλεται αναλόγως, κατά το ποσό της παραπάνω αύξησης ή μείωσης λογαριασμού του ισολογισμού

Το μέρος του συνολικού ενοποιημένου αποτελέσματος που αναλογεί στους μετόχους εκτός ομίλου, εμφανίζεται αφαιρετικά στο τέλος της ενοποιημένης κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσεως με τίτλο «Αναλογία μετοχών ή μεριδίων μειοψηφίας» (άρθρο 103, παρ.7) Σε περίπτωση τώρα που υπάρχουν πολλές ενοποιημένες επιχειρήσεις, υπολογίζονται για κάθε μια χωριστά, στη συνέχεια αθροίζονται και στο τέλος αφαιρούνται από τα ενοποιημένα αποτελέσματα χρήσης.

Παρακάτω δίνουμε βήμα προς βήμα τη διαδικασία ενοποίησης αποτελεσμάτων χρήσεως και κάποιες επεξηγήσεις.

6.2 Διαδικασία Ενοποίησης Αποτελεσμάτων Χρήσης

υ Χρονολογική τακτοποίηση

Εάν μία θυγατρική έχει αποκτηθεί κατά την διάρκεια της χρήσης για την οποία καταρτίζονται οι ενοποιημένες καταστάσεις, τότε στην ενοποίηση των αποτελεσμάτων χρήσης θα πρέπει να περιληφθούν τα αποτελέσματα της θυγατρικής που προέκυψαν ύστερα από την ημερομηνία απόκτησης της.

υ Χρησιμοποίηση Πίνακα Ενοποίησης

Παραθέτονται δίπλα-δίπλα και γραμμή προς γραμμή, όπως στην ενοποίηση ισολογισμών, όλα τα στοιχεία των αποτελεσμάτων χρήσης όλων των ενοποιούμενων εταιρειών για επακόλουθη συνάθροιση τους.

υ Απάλειψη διαιτηρικών συναλλαγών

Όπως και στην ενοποίηση ισολογισμών και εδώ απαλείφουμε τις διαιτηρικές συναλλαγές με εγγραφές στο ημερολόγιο ενοποίησης τις οποίες και μεταφέρουμε στον πίνακα ενοποίησης.

– Διαιτηρικές Πωλήσεις Αποθεμάτων

Εάν η μητρική «Α» πουλήσει στη θυγατρική «Β», θα γίνει η παρακάτω εγγραφή:

Χρέωση: Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) «Α» **XXX**

Πίστωση: Κόστος Πωληθέντων «Β» **XXX**

Απάλειψη των διαιτηρικών πωλήσεων

– Διαιτηρικά Έσοδα – Έξοδα

Με τη διάταξη του άρθρου 104 του Ν.2190/20, επιβάλλεται η ολική απάλειψη από τους λογαριασμούς των ενοποιημένων αποτελεσμάτων χρήσεως εσόδων-εξόδων με τη παρακάτω εγγραφή:

Χρέωση: Άλλα Έσοδα **XXX**

Πίστωση: Έξοδα **XXX**

Απάλειψη των διαιτηρικών εσόδων-εξόδων

υ Μεταφορά των φόρων χρήσης

Αφού υπολογίσουμε με την παραπάνω διαδικασία τα ενοποιημένα «προ φόρων κέρδη», τότε μεταφέρουμε και τούς φόρους χρήσεως για κάθε μία από τις εταιρείες από τούς

«Πίνακες Διανομής Κερδών», τούς οποίους και αφαιρούμε από τα προ φόρων κέρδη έτσι ώστε να προκύψει το Καθαρό Κέρδος μετά από Φόρους, για κάθε εταιρεία του ομίλου.

υ Υπολογισμός του Μεριδίου καθαρών κερδών της μειοψηφίας

Στα αποτελέσματα χρήσεως των ενοποιουμένων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, εκτός της μητρικής, έχουν δικαιώματα και οι τρίτοι ή εκτός του ομίλου μέτοχοι.

Ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων των ενοποιουμένων συνδεδεμένων εταιρειών, που αναλογούν στους τρίτους, γίνεται με βάση τα αντίστοιχα κονδύλια αποτελεσμάτων τα οποία εμφανίζονται στις ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις, αφού ληφθούν υπόψη και οι τυχόν απαλείψεις των διεταιρικών αποτελεσμάτων που αναλογούν στους τρίτους.

Χρησιμοποιώντας το Καθαρό Κέρδος μετά από Φόρους για κάθε εταιρεία του ομίλου και πολλαπλασιάζοντας το καθένα με το ποσοστό της μειοψηφίας της συγκεκριμένης εταιρίας προκύπτει το μερίδιο στα καθαρά κέρδη της κάθε εταιρίας του ομίλου.

Εάν αθροίσουμε όλα τα επιμέρους μερίδια έχουμε το σύνολο του Μεριδίου καθαρών κερδών χρήσης της μειοψηφίας μετόχων του ομίλου», το οποίο εμφανίζεται στα Ενοποιημένα Αποτελέσματα Χρήσης κάτω από την γραμμή των «Καθαρών Αποτελεσμάτων Χρήσεως μετά τους Φόρους» και το οποίο αφαιρούμε για να έχουμε τα «Καθαρά Ενοποιημένα Αποτελέσματα του ομίλου».

υ Αναμορφώσεις λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων ομίλου λόγω διαφοροποίησης ενοποιημένων αποτελεσμάτων

Οι προηγουμένως αναπροσαρμογές ενοποίησης αποτελεσμάτων χρήσης, μπορεί να έχουν ή να μην έχουν κάποια μεταβολή στο σύνολο των αποτελεσμάτων του ομίλου σε σχέση με το άθροισμα των επιμέρους αποτελεσμάτων των εταιρειών όπως έχουμε αναφέρει παραπάνω.

Στην περίπτωση που υπάρχει μεταβολή τότε απαιτείται και αναπροσαρμογή των λογαριασμών Ιδίων Κεφαλαίων του ομίλου.

² Περίπτωση μη μεταβολής των συνολικών αποτελεσμάτων του ομίλου

Δεν έχουμε μεταβολή στα συνολικά αποτελέσματα όταν η αναπροσαρμογή γίνεται με χρεοπίστωση αποτελεσματικών λογαριασμών μόνο, σε αυτή την περίπτωση το τελικό αποτέλεσμα δεν μεταβάλλεται.

² Περίπτωση μεταβολής των συνολικών αποτελεσμάτων του ομίλου

Αντίθετα έχουμε μεταβολή στα τελικά συνολικά αποτελέσματα όταν η αναπροσαρμογή στα αποτελέσματα γίνεται με ταυτόχρονη μεταβολή λογαριασμού του Ισολογισμού, τότε το καθαρό ενοποιημένο αποτέλεσμα μεταβάλλεται ισόποσα με την μεταβολή του λογαριασμού Ισολογισμού. Τέτοιες περιπτώσεις έχουμε κυρίως κατά την απάλειψη των διεταιρικών κερδών ή ζημιών που περιέχονται από συναλλαγές παγίων, αποθεμάτων.

Στην περίπτωση αυτή απαιτείται και αναπροσαρμογή των λογαριασμών Ιδίων Κεφαλαίων του ομίλου.

Εάν έχουμε την παρακάτω αναπροσαρμογή:

Χρέωση: Κόστος Πωληθέντων (Αποτελέσματα)	XXX	
Πίστωση: Αποθέματα (Ισολογισμός)		XXX
<u>Απαλοιφή κέρδους διεταιρικής πώλησης (μενόντων) αποθεμάτων</u>		

Τότε κάνουμε και την ακόλουθη εγγραφή:

Χρέωση: Αποτελέσματα σε Νέο (Αποθεματικά)	XXX	
Πίστωση: Αποτελέσματα Χρήσης		XXX
<u>Μεταφορά μείωσης Κέρδους Ομίλου στα Ίδια Κεφάλαια</u>		

Σημείωση

Όταν η θυγατρική πουλάει στη μητρική εμφανίζονται και ο λογαριασμός των Δικαιωμάτων Μειοψηφίας όπου κατά τη εγγραφή απάλειψης του κέρδους από την πώληση εμφανίζονται στα Αποτελέσματα και στη εγγραφή μεταφοράς του κέρδους στα ίδια κεφάλαια εμφανίζονται στον Ισολογισμό.

Παρακάτω έχουμε ένα παράδειγμα Ενοποίησης λογαριασμών Αποτελεσμάτων Χρήσης για να δούμε στη πράξη όσα αναφέραμε προηγουμένως.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Δίνονται τα στοιχεία Αποτελεσμάτων Χρήσεως των εταιρειών «Α» και «Β» από τις οποίες η «Α» κατέχει μετοχές της «Β» σε ποσοστό 80% (έστω ότι ο συντελεστής φορολογίας της χρήσης 1/1 – 31/12/2012 ανέρχεται σε ποσοστό 20%):

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 2012

	A	B
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	125.000	85.500
Μείον: Κόστος Πωληθέντων	-81.000	-58.500
Μικτό Κέρδος	<u>44.000</u>	<u>27.000</u>
Πλέον: Άλλα Έσοδα	8.000	7.000
Μερικά Αποτελέσματα	<u>52.000</u>	<u>34.000</u>
Μείον: Έξοδα Διοίκησης	-20.000	-13.500
Έξοδα Διάθεσης	-16.000	-14.200
Πλέον: Πιστωτικοί Τόκοι	3.000	2.000
Μείον: Χρεωστικοί Τόκοι	-4.000	-2.800
Καθαρό Αποτέλεσμα	<u>15.000</u>	<u>5.500</u>
(προ φόρων)		
Φόροι (20%)	-3.000	-1.100
Καθαρό Αποτέλεσμα	<u>12.000</u>	<u>4.400</u>
(μετά από φόρους)		

Κατά τη διάρκεια του έτους έχουν γίνει οι παρακάτω διεταιρικές πράξεις:

- Η «Α» έχει πουλήσει στην «Β» εμπορεύματα 700 μονάδες κόστους 25€ προς 30€(Τα εμπορεύματα παραμένουν στη «Β» κατά 40%)
- Η «Β» έχει πουλήσει στη «Α» εμπορεύματα 200 μονάδες κόστους 65€προς 80€(Τα εμπορεύματα παραμένουν στη «Α» κατά 60%)
- Η «Β» έχει καταβάλει στην «Α», για τόκους χρηματοδοτήσεων που έχει λάβει από την «Α», το ποσό των 1.000 €
- Η «Β» έχει καταβάλει στην «Α», για ενοίκια κτιρίων που ανήκουν στη «Α», το ποσό των 800 €

ΛΥΣΗ

- è Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Α» στη «Β»:
 $(30 - 25) \times 700 \text{ μον.} = 3.500 \text{ €}$
 $3.500 \times 40\% = 1.400 \text{ €}$
- è Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Β» στη «Α»:
 $(80 - 65) \times 200 \text{ μον.} = 3.000 \text{ €}$
 $3.000 \times 60\% = 1.800 \text{ €}$
- è Καθαρό Αποτέλεσμα (μετά από φόρους) «Β»:
 $4.400 \times 20\% \text{ ποσοστό μειοψηφίας} = 880 \text{ €}$

Οι ημερολογιακές εγγραφές ενοποίησης με βάση τα παραπάνω στοιχεία εμφανίζονται ως εξής:

1η εγγραφή

Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	21.000	
Κόστος Πωληθέντων		21.000
Διεταιρική Πώληση από «Α» στη «Β»		

2η εγγραφή

Κόστος Πωληθέντων	1.400	
Εμπορεύματα		1.400
Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Α» στη «Β»		

3η εγγραφή

Αποθεματικά	1.400	
Καθαρό Αποτέλεσμα Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό		1.400
Μεταφορά μείωσης Κέρδους Ομίλου στα Ίδια Κεφάλαια		

4η εγγραφή

Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	16.000	
Κόστος Πωληθέντων		16.000
Διεταιρική Πώληση από «Β» στην «Α»		

5η εγγραφή

Κόστος Πωληθέντων	1.800	
Εμπορεύματα (1.800 x 80%)		1.440
Δικ. Μειοψηφίας (σε Αποτελέσματα) (1.800 x 20%)		360
Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Β» στην «Α»		

6η εγγραφή

Αποθεματικά	1.800	
Καθαρό Αποτέλεσμα		1.440
Δικ. Μειοψηφίας (σε Ισολογισμό) Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό		360
Μεταφορά μείωσης Κέρδους Ομίλου στα Ίδια Κεφάλαια		

7η εγγραφή

Πιστωτικοί τόκοι	1.000	
Χρεωστικοί τόκοι		1.000
Απάλειψη Διεταιρικών Χρηματ/κών Εξόδων		

8η εγγραφή

Άλλα Έσοδα	800	
Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		
Έξοδα Διοίκησης		800
Έξοδα Ενοικίων Κτιρίων		
Απάλειψη Διεταιρικών Εσόδων-Εξόδων		

9η εγγραφή

Δικαιώματα Μειοψηφίας (σε Αποτελέσματα)	880	
Δικαιώματα Μειοψηφίας (σε Ισολογισμό)		880
Απάλειψη Δικ. Μειοψηφίας από αποτελέσματα έτους		

10η εγγραφή

Αποθεματικά	880	
Καθαρό Αποτέλεσμα		880
Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης		
Μειοψηφίας σε Ισολογισμό		
Μείωση Κερδών σε Νέο λόγω Δικ. Μειοψηφίας στα κέρδη έτους		

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 2012

Αποτελέσματα Χρήσης Εταιρειών	Α		B		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενοποιημένα Αποτελέσματα
	A	B	Χ	Π			
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	125.000	85.500	37.000				173.500
Μείον: Κόστος Πωληθέντων	-81.000	-58.500	3.200	37.000			-105.700
Μικτό Κέρδος	<u>44.000</u>	<u>27.000</u>					<u>67.800</u>
Πλέον: Άλλα Έσοδα	8.000	7.000	800				14.200
Μερικά Αποτελέσματα	<u>52.000</u>	<u>34.000</u>					<u>82.000</u>
Μείον: Έξοδα Διοίκησης	-20.000	-13.500		800			-32.700
Έξοδα Διάθεσης	-16.000	-14.200					-30.200
Πλέον: Πιστωτικοί Τόκοι	3.000	2.000	1.000				4.000
Μείον: Χρεωστικοί Τόκοι	-4.000	-2.800		1.000			-5.800
Καθαρό Αποτέλεσμα (προ φόρων)	<u>15.000</u>	<u>5.500</u>					<u>17.300</u>
Φόροι (20%)	-3.000	-1.100					-4.100
Καθαρό Αποτέλεσμα (μετά φόρων)	<u>12.000</u>	<u>4.400</u>					<u>13.200</u>
Μείον: Δικ. Μειοψηφίας			880	360			-520
Καθαρό. Αποτ. Ομίλου (μετά από φόρους)							<u>13.720</u>

- Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών Χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό 2.840
- Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών Χρήσης Μειοψηφίας σε Ισολογισμό 880

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ 1

Δίνονται τα στοιχεία των ετήσιων Ισολογισμών τριών συνδεδεμένων εταιρειών με ημερομηνία 31/12/2012. (ποσά σε €)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ			
	A	B	Γ
Γήπεδα-Οικόπεδα	450.000	0	0
Μηχανήματα	375.000	525.000	440.000
Συμμετοχή στη «B»	1.400.000	-	0
Συμμετοχή στη «Γ»	0	600.000	-
Εμπορεύματα	200.000	250.000	230.000
A' και B' Ύλες	175.000	275.000	200.000
Πελάτες	200.000	225.000	0
Χρεόγραφα	0	0	300.000
Ταμείο-Τράπεζες	150.000	175.000	130.000
	<u>2.950.000</u>	<u>2.050.000</u>	<u>1.300.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ			
	A	B	Γ
Μετοχικό Κεφάλαιο	1.600.000	1.200.000	600.000
Αποθεματικά	400.000	300.000	220.000
Βραχ. Υποχρεώσεις	470.000	250.000	180.000
Μακρ. Υποχρεώσεις	480.000	300.000	300.000
	<u>2.950.000</u>	<u>2.050.000</u>	<u>1.300.000</u>

† Η «Α» απέκτησε την συμμετοχή στη «B» στις 31/12/2012

† Η «B» απέκτησε την συμμετοχή στη «Γ» στις 31/12/2011 με Κ.Π. της «Γ»:

Μετοχικό Κεφάλαιο 600.000 και Αποθεματικά 150.000

(Η διαφορά της τιμής κτήσεως της συμμετοχής της «Α» στην «Β» θεωρείται ότι οφείλεται εξολοκλήρου σε Υπεραξία μη αποτυπωμένη στον Ισολογισμό της «Β»)

Ακόμη έγιναν οι ακόλουθες διεταιρικές πράξεις:

- ◆ Η «B» έχει εκδώσει Ομολογιακό δάνειο ύψους 160.000 στο οποίο η «A» συμμετέχει κατά 25%
- ◆ Η «B» έχει πουλήσει στην «Γ» εμπορεύματα 700 τεμάχια κόστους 150€ προς 200€. Τα εμπορεύματα αυτά στις 31/12/2012 παραμένουν στην κατοχή της «Γ» κατά 50%.

ΛΥΣΗ

[Η «A» κατέχει το 80% της «B» και η «B» κατέχει το 75% της «Γ». Έτσι η «B» είναι άμεσαθυγατρική της «A» και η «Γ» είναι άμεσα θυγατρική της «B», άρα η «Γ» είναι έμμεσα θυγατρική της «A». Επομένως η «A» είναι άμεσα και έμμεσα μητρική των παραπάνω εταιρειών. Επομένως όλες υπόκεινται σε ενοποίηση με βάση τις διατάξεις της Νομοθεσίας.

[Η Κ.Π. της «B»	1.500.000
Μειωμένη με το ποσό συμμετοχής στη «Γ»	<u>- 600.000</u>
Το 80% από την Κ.Π. της «B» (πλην συμμετοχών)	$80\% \times 900.000 = 720.000$
Προσθέτουμε το 80% του 75% x 820.000 (Κ.Π. της «Γ»)	<u>492.000</u>
Σύνολο Ε.Λ.Α. συμμετοχής της «A» στη «B»	<u>1.212.000</u>
 Τιμή Κτήσεως της Συμμετοχής στη «B»	 <u>1.400.000</u>
Καταβληθείσα διαφορά επιπλέον της Ε.Λ.Α.	<u>188.000</u>

[Κέρδος της «B» από την συμμετοχή στη «Γ»:	
Το 75% x 820.000 (Κ.Π. της «Γ»)	615.000
Αρχική Συμμετοχή	<u>- 600.000</u>
Αύξηση Συμμετοχής στη «Γ»	<u>15.000</u>

[Διεταιρικό κέρδος στα μένοντα εμπορεύματα στη «Γ»:
 $(200 - 150) \times 700 \text{τεμ.} = 35.000\text{€}, 35.000 \times 50\% = 17.500\text{€}$

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω οι εγγραφές στο ημερολόγιο ενοποίησης είναι οι ακόλουθες:

<u>1η Εγγραφή:</u>	Συμμετοχή στη «Γ»	15.000
	Αποθεματικά «B»	15.000
	Αύξηση Συμμετοχής στη «Γ» και Κ.Π. της «B»	

2η Εγγραφή:	Αποθεματικά «Β»	17.500	
	Εμπορεύματα		17.500
<hr/>			
Απάλειψη κέρδους διεταιρικής πώλησης			
3η Εγγραφή:	Μακρ. Υποχρεώσεις	40.000	
	Χρεόγραφα «Γ» (160.000 x 25%)		40.000
	<hr/>		
Απάλειψη διεταιρικών χρεαπαιτήσεων			
4η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Γ» (600.000 x 75%)	450.000	
	Αποθεματικά «Γ» (220.000 x 75%)	165.000	
	Συμμετοχή στη «Γ»		615.000
	<hr/>		
Απάλειψη Συμμετοχής στη «Γ»			
5η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Γ» (600.000 x 25%)	150.000	
	Αποθεματικά «Γ» (220.000 x 25%)	55.000	
	Δικ. Μειοψηφίας της «Γ»		205.000
	<hr/>		
Εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας της «Γ»			

6η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Β» (1.200.000 x 80%)	960.000
	Αποθεματικά «Β» (315.000 x 80%)	252.000
	Διαφ. Ενοποίησης (Υπεραξία)	188.000
	Συμμετοχή στη «Β»	1.400.000
Απάλειψη Συμμετοχής στη «Β», Εμφάνιση Υπεραξίας		
7η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Β» (1.200.000 x 20%)	240.000
	Αποθεματικά «Β» (315.000 x 20%)	63.000
	Δικ. Μειοψηφίας της «Β»	303.000
	Εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας της «Β»	

	Ενεργητικό Ισολογισμών Εταιρειών			Ημερολόγιο Ενοποίησης		ΕνεργητικόΕνοπ. Ισολογισμού
	A	B	Γ	Χ	Π	
Γήπεδα-Οικόπεδα	450.000	0	0			450.000
Μηχανήματα	375.000	525.000	440.000			1.340.000
Συμμετοχή στη «Β»	1.400.000	-	0		1.400.000	0
Συμμετοχή στη «Γ»	0	600.000	-	15.000	615.000	0
Διαφ. Ενοποίησης				188.000		188.000
Εμπορεύματα	200.000	250.000	230.000		17.500	662.500
Α' και Β' Ύλες	175.000	275.000	200.000			650.000
Πελάτες	200.000	225.000	0			425.000
Χρεόγραφα	0	0	300.000		40.000	260.000
Ταμείο-Τράπεζες	150.000	175.000	130.000			455.000
	<u>2.950.000</u>	<u>2.050.000</u>	<u>1.300.000</u>	203.000	2.072.500	<u>4.430.500</u>

	Παθητικό Ισολογισμών Εταιρειών			Ημερολόγιο Ενοποίησης		ΠαθητικόΕνοπ. Ισολογισμού
	A	B	Γ	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	1.600.000	1.200.000	600.000	1.800.000		1.600.000
Αποθεματικά	400.000	300.000	220.000	552.500	15.000	382.500
Δικ. Μειοψηφίας «Β»					303.000	303.000
Δικ. Μειοψηφίας «Γ»					205.000	205.000
Βραχ. Υποχρεώσεις	470.000	250.000	180.000			900.000
Μακρ. Υποχρεώσεις	480.000	300.000	300.000	40.000		1.040.000
	<u>2.950.000</u>	<u>2.050.000</u>	<u>1.300.000</u>	2.392.500	523.000	<u>4.430.500</u>

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
του ομίλου «Α», «Β» και «Γ» στις 31/12/2012

Γήπεδα-Οικόπεδα	450.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	1.600.000
Μηχανήματα	1.340.000	Αποθεματικά	382.500
Διαφ. Ενοποίησης	188.000	Δικ. Μειοψηφίας «Β»	303.000
Εμπορεύματα	662.500	Δικ. Μειοψηφίας «Γ»	205.000
Α' και Β' Ύλες	650.000	Βραχ. Υποχρεώσεις	900.000
Πελάτες	425.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	1.040.000
Χρεόγραφα	260.000		
Ταμείο-Τράπεζες	455.000		
	<u>4.430.500</u>		<u>4.430.500</u>

ΕΦΑΡΜΟΓΗ 2

Δίνονται τα στοιχεία των ετήσιων Ισολογισμών και των Αποτελεσμάτων Χρήσης των εταιρειών «Α» και «Β» στις 31/12/2012, από τις οποίες η «Α» κατέχει μετοχές της «Β» σε ποσοστό 70%. (ποσά σε €)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		
	A	B
Γήπεδα-Οικόπεδα	12.000.000	3.000.000
Μηχανήματα	11.000.000	8.200.000
Συμμετοχή στη «Β»	4.000.000	–
Εμπορεύματα	4.000.000	1.800.000
Α' και Β' Ύλες	2.500.000	2.000.000
Πελάτες	4.500.000	0
Χρεόγραφα	0	4.000.000
Ταμείο-Τράπεζες	2.250.000	1.200.000
	<u>40.250.000</u>	<u>20.200.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		
	A	B
Μετοχικό Κεφάλαιο	3.200.000	2.000.000
Αποθεματικά	7.800.000	4.000.000
Βραχ. Υποχρεώσεις	9.250.000	6.700.000
Μακρ. Υποχρεώσεις	20.000.000	7.500.000
	<u>40.250.000</u>	<u>20.200.000</u>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 2012

	A	B
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	8.000.000	6.000.000
Μείον: Κόστος Πωληθέντων	-5.000.000	-4.000.000
Μικτό Κέρδος	<u>3.000.000</u>	<u>2.000.000</u>
Πλέον: Άλλα Έσοδα	1.000.000	800.000
Μερικά Αποτελέσματα	<u>4.000.000</u>	<u>2.800.000</u>
Μείον: Έξοδα Διοίκησης	-1.500.000	-800.000
Έξοδα Διάθεσης	-1.000.000	-900.000
Πλέον: Πιστωτικοί Τόκοι	200.000	100.000
Μείον: Χρεωστικοί Τόκοι	-500.000	-350.000
Καθαρό Αποτέλεσμα (προ φόρων)	<u>1.200.000</u>	<u>850.000</u>
Μείον: Φόροι (38%)	-456.000	-323.000
Καθαρό Αποτέλεσμα (μετά φόρων)	<u>744.000</u>	<u>527.000</u>

† Η «Α» απέκτησε την συμμετοχή της στην «Β» στις 31/12/2011, όταν η Κ.Π. της «Β» ήταν: Μετοχικό Κεφάλαιο 2.000.000 και Αποθεματικά 3.400.000.

† Αν υπάρχει διαφορά στη Τιμή Κτήσης της συμμετοχής στη «Β» και της Κ.Π. της «Β», οφείλεται σε Υπεραξία μη αποτυπωμένη στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2012 έχουν γίνει οι ακόλουθες διεταιρικές πράξεις :

- ◆ Η «Α» έχει πουλήσει στην «Β» εμπορεύματα 5.000 τεμάχια κόστους 20 € προς 30 €. Τα εμπορεύματα παραμένουν στην «Β» κατά την 31/12/2012 κατά 50%.
- ◆ Η «Β» έχει πουλήσει στην «Α» εμπορεύματα 1.000 τεμάχια κόστους 80 € προς 100 €. Τα εμπορεύματα παραμένουν εξ ολοκλήρου στην «Α» κατά την 31/12/2012.
- ◆ Η «Β» έχει καταβάλει στην «Α» για τόκους χρηματοδοτήσεων, ποσό 20.000 €.
- ◆ Η «Β» έχει καταβάλει για ενοίκια κτιρίων της «Α», ποσό 80.000 €.

ΛΥΣΗ

- „ Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Α» στην «Β»:
 $(30 - 20) \times 5.000 \text{ τεμ.} = 50.000 \text{ €}$, $50.000 \times 50\% = 25.000 \text{ €}$
- „ Κέρδος Διεταιρικής Πώλησης από «Β» στη «Α»:
 $(100 - 80) \times 1.000 \text{ τεμ.} = 20.000 \text{ €}$, $2.000 \times 100\% = 20.000 \text{ €}$
- „ Αναλογία της μειοψηφίας μετόχων της «Β» στο Καθαρό Αποτέλεσμα (μετά από φόρους) $527.000 \times 30\%$ ποσοστό δικ. μειοψηφίας = 158.100 €

„		Η Α
	αγόρασε το 70% του Μετοχικού Κεφαλαίου 2.000.000 =	1.400.000
	και το 75% των Αποθεματικών 3.400.000 =	<u>2.380.000</u>
	Εσωτερική Λογιστική Αξία της συμμετοχής στη «Β»	<u>3.780.000</u>

„		Και
	πλήρωσε Τιμή Κτήσεως της συμμετοχής στη «Β»	<u>4.000.000</u>
	Επομένως υπάρχει Διαφορά Ενοποίησης	<u>220.000</u>

Οι ημερολογιακές εγγραφές ενοποίησης με βάση τα παραπάνω στοιχεία εμφανίζονται ως εξής:

<u>1η Εγγραφή:</u>	Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	150.000
	Κόστος Πωληθέντων	150.000
	Διεταιρική Πώληση από «Α» στη «Β»	
<u>2η Εγγραφή:</u>	Κόστος Πωληθέντων	25.000
	Εμπορεύματα	25.000
	Απομείωση Κέρδους Διεταιρικής Πώλησης από «Α» στη «Β»	
<u>3η Εγγραφή:</u>	Αποθεματικά	25.000
	Καθαρό Αποτέλεσμα	25.000
	Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό	

	Μεταφορά μείωσης Κέρδους Ομίλου στα Ίδια Κεφάλαια	
4η Εγγραφή:	Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	100.000
	Κόστος Πωληθέντων	100.000
	Διεταιρική Πώληση από «Β» στην «Α»	
5η Εγγραφή:	Κόστος Πωληθέντων	20.000
	Εμπορεύματα (20.000 x 70%)	14.000
	Δικ. Μειοψηφίας (Αποτ.) (20.000 x 30%)	6.000
	Απομείωση Κέρδους Διεταιρικής Πώλησης από «Β» στην «Α»	
6η Εγγραφή:	Αποθεματικά	20.000
	Καθαρό Αποτέλεσμα	14.000
	Δικ. Μειοψηφίας (Ισολ.)	6.000
	Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό	
	Μεταφορά μείωσης Κέρδους Ομίλου στα Ίδια Κεφάλαια	
7η Εγγραφή:	Πιστωτικοί τόκοι	20.000
	Χρεωστικοί τόκοι	20.000
	Απάλειψη Διεταιρικών Χρηματοοικονομικών Εξόδων	
8η Εγγραφή:	Άλλα Έσοδα	80.000
	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	
	Έξοδα Διοίκησης	80.000
	Έξοδα Ενοικίων Κτιρίων	

Απάλειψη Διεταιρικών Εσόδων-Εξόδων

9η Εγγραφή:	Δικαιώματα Μειοψηφίας (Αποτ.)	158.100
	Δικαιώματα Μειοψηφίας (Ισολ.)	158.100
Απάλειψη Δικ. Μειοψηφίας από αποτελέσματα έτους		
10η Εγγραφή:	Αποθεματικά	158.100
	Καθαρό Αποτέλεσμα	158.100
	Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών χρήσης Μειοψηφίας σε Ισολογισμό	
	Μείωση Κερδών εις Νέο λόγω Δικ. Μειοψηφίας στα κέρδη έτους	
11η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Β» (2.000.000 x 70%)	1.400.000
	Αποθεματικά «Β» (3.400.000 x 70%)	2.380.000
	Διαφ. Ενοποίησης (Υπεραξία)	220.000
	Συμμετοχη στη «Β»	3.780.000
	Συμφηφισμός της Συμμετοχής στη «Β» με την Κ.Π. της «Β» και εμφάνιση Υπεραξίας	
12η Εγγραφή:	Μετοχ. Κεφάλαιο «Β» (2.000.000 x 30%)	600.000
	Αποθεματικά «Β» (3.400.000 x 30%)	1.020.000
	Δικ. Μειοψηφίας (Ισολ.)	1.620.000
	Εμφάνιση Δικ. Μειοψηφίας επί Κ.Π. της «Β»	

	Ενεργητικό Ισολογισμών Εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Ενεργητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Γήπεδα-Οικόπεδα	12.000.000	3.000.000			15.000.000
Μηχανήματα	11.000.000	8.200.000			19.200.000
Συμμετοχή στη «B»	4.000.000	–		4.000.000	0
Διαφ. Ενοποίησης			220.000		220.000
Εμπορεύματα	4.000.000	1.800.000		39.000	5.761.000
A' και B' Ύλες	2.500.000	2.000.000			4.500.000
Πελάτες	4.500.000	0			4.500.000
Χρεόγραφα	0	4.000.000			4.000.000
Ταμείο-Τράπεζες	2.250.000	1.200.000			3.450.000
	<u>40.250.000</u>	<u>20.200.000</u>	220.000	4.039.000	<u>56.631.000</u>

	Παθητικό Ισολογισμών Εταιρειών		Ημερολόγιο Ενοποίησης		Παθητικό Ενοπ. Ισολογισμού
	A	B	Χ	Π	
Μετοχ. Κεφάλαιο	3.200.000	2.000.000	2.000.000		3.200.000
Αποθεματικά	7.800.000	4.000.000	3.603.100		8.196.900
Δικ. Μειοψηφίας «B»				1.784.100	1.784.100
Βραχ. Υποχρεώσεις	9.250.000	6.700.000			15.950.000
Μακρ. Υποχρεώσεις	20.000.000	7.500.000			27.500.000
	<u>40.250.000</u>	<u>20.200.000</u>	5.603.100	1.784.100	<u>56.631.000</u>

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
του ομίλου «Α» και «Β» στις 31/12/2012**

Γήπεδα-Οικόπεδα	15.000.000	Μετοχ. Κεφάλαιο	3.200.000
Μηχανήματα	19.200.000	Αποθεματικά	8.196.900
Διαφ. Ενοποίησης	220.000	Δικ. Μειοψηφίας «Β»	1.784.100
Εμπορεύματα	5.761.000	Βραχ. Υποχρεώσεις	15.950.000
Α' και Β' Ύλες	4.500.000	Μακρ. Υποχρεώσεις	27.500.000
Πελάτες	4.500.000		
Χρεόγραφα	4.000.000		
Ταμείο-Τράπεζες	3.450.000		
	<u>56.631.000</u>		<u>56.631.000</u>

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 2012

Αποτελέσματα Χρήσης Εταιρειών	Α		B		Ενοποιημένα Αποτελέσματα Χρήσεως
	Α	Β	Χ	Π	
Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις)	8.000.000	6.000.000	250.000		13.750.000
Μείον: Κόστος Πωληθέντων	-5.000.000	-4.000.000	45.000	250.000	-8.795.000
Μικτό Κέρδος	<u>3.000.000</u>	<u>2.000.000</u>			<u>4.955.000</u>
Πλέον: Άλλα Έσοδα	1.000.000	800.000	80.000		1.720.000
Μερικά Αποτελέσματα	<u>4.000.000</u>	<u>2.800.000</u>			<u>6.675.000</u>
Μείον: Έξοδα Διοίκησης	-1.500.000	-800.000		80.000	-2.220.000
Έξοδα Διάθεσης	-1.000.000	-900.000			-1.900.000
Πλέον: Πιστωτικοί Τόκοι	200.000	100.000	20.000		280.000
Μείον: Χρεωστικοί Τόκοι	-500.000	-350.000		20.000	-830.000
Καθαρό Αποτέλεσμα (προ φόρων)	<u>1.200.000</u>	<u>850.000</u>			<u>2.005.000</u>
Φόροι (38%)	-456.000	-323.000			-779.000
Καθαρό Αποτέλεσμα (μετά φόρων)	<u>744.000</u>	<u>527.000</u>			<u>1.226.000</u>
Μείον Δικ. Μειοψηφίας			158.100	6.000	-152.100
Καθαρό. Αποτ. Ομίλου (μετά φόρων)					<u>1.073.900</u>

- Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών Χρήσης Ομίλου σε Ισολογισμό 39.000
- Μεταφορά επιπλέον κερδών / ζημιών Χρήσης Μειοψηφίας σε Ισολογισμό 158.100

ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ 2010 ΤΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS A.E.B.E.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. Γενικές πληροφορίες

Οι παρούσες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις της Πλαίσιο Computers A.E.B.E (η «Εταιρεία») και τις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας και των θυγατρικών της (μαζί ο «Όμιλος»). Τα ονόματα της θυγατρικής και των συνδεδεμένων εταιρειών παρουσιάζονται στη σημείωση 7.

Η εταιρεία Πλαίσιο Computers A.E.B.E. ιδρύθηκε το 1988 και εισηχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ) το 1999. Η Εταιρεία έχει την έδρα της στην Θέση Σκληρή στη Μαγούλα Αττικής (ΑΡ.Μ.Α.Ε. 16601/06/Β/88/13)

Οι κυριότερες δραστηριότητες του Ομίλου είναι η συναρμολόγηση και η εμπορία Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, η εμπορία τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, καθώς και η εμπορία ειδών βιβλιοχαρτοπωλείου και ειδών εξοπλισμού γραφείου.

Οι παρούσες ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί προς δημοσίευση από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας στις 20 Φεβρουαρίου 2013.

2. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών Αρχών

2.1. Βάση σύνταξης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων

Οι παρούσες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί από τη Διοίκηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), και τις Διερμηνείες της Επιτροπής Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα ΔΠΧΑ που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ).

Οι λογιστικές αρχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία και την παρουσίαση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη των οικονομικών πληροφοριών της Εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2012 πως δημοσιεύτηκαν στην ιστοσελίδα της Εταιρείας για σκοπούς ενημέρωσης.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους με εξαίρεση τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με γενικώς αποδεκτές λογιστικές αρχές απαιτεί τη χρησιμοποίηση υπολογισμών και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εσόδων και εξόδων κατά τη διάρκεια της χρήσης υπό αναφορά.

Οι υπολογισμοί βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της διεύθυνσης της Εταιρείας και του Ομίλου σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες. Τυχόν διαφορές σε ποσά των οικονομικών καταστάσεων και αντίστοιχα ποσά στις σημειώσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Ομάδα προτύπων σχετικά με ενοποίηση και από κοινού συμφωνίες (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2013)

Δ.Π.Χ.Α. 10 «Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις» Το παρόν πρότυπο αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 27 «Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» και τη ΜΕΔ 12 «Ενοποίηση - οικονομικές μονάδες ειδικού σκοπού». Με το νέο πρότυπο αλλάζει ο ορισμός της έννοιας του ελέγχου που είναι και ο καθοριστικός παράγοντας για το αν η οικονομική οντότητα θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο πλαίσιο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της μητρικής εταιρείας. Το πρότυπο παρέχει πρόσθετες οδηγίες για να βοηθήσει στον προσδιορισμό του ελέγχου, όπου αυτό είναι δύσκολο να εκτιμηθεί. Επίσης ο Όμιλος θα πρέπει να πραγματοποιεί μια σειρά γνωστοποιήσεων αναφορικά με τις εταιρείες που ενοποιούνται ως θυγατρικές αλλά και για τις μη ενοποιούμενες εταιρείες με τις οποίες υπάρχει μετοχική σχέση. Το πρότυπο αναμένεται να οδηγήσει σε αλλαγές στις δομές συμβατικών ομίλων και οι επιπτώσεις σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι σημαντικές.

Δ.Π.Χ.Α. 11 «Από κοινού Δραστηριότητες» Το νέο πρότυπο αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 31 «Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες». Με βάση τις νέες αρχές οι συμφωνίες αυτές αντιμετωπίζονται περισσότερο με βάση τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από μια τέτοιου είδους συμφωνία, παρά, με βάση τη νομική μορφή που τις περιβάλλει. Με το νέο πρότυπο καταργείται η αναλογική ενοποίηση για κοινοπραξίες και καταργείται και η ορολογία του Δ.Λ.Π. 31 για «από κοινού ελεγχόμενες δραστηριότητες» ή «από κοινού ελεγχόμενα περιουσιακά στοιχεία». Οι περισσότερες κοινοπραξίες θα αφορούν σε "από κοινού δραστηριότητες".

Δ.Π.Χ.Α. 12 «Γνωστοποίηση συμμετοχής σε άλλες οικονομικές οντότητες» Το πρότυπο συνδυάζει τις απαιτήσεις των γνωστοποιήσεων για θυγατρικές, κοινοπραξίες, συγγενείς επιχειρήσεις και μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες, στο πλαίσιο ενός συνολικού προτύπου γνωστοποίησης. Επίσης παρέχει περισσότερη διαφάνεια και θα βοηθήσει τους επενδυτές να αξιολογήσουν το βαθμό στον οποίο η αναφερόμενη οντότητα έχει συμμετάσχει στη δημιουργία ειδικών δομών και κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένη.

Δ.Λ.Π. 27 (Τροποποίηση) «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» Το πρότυπο αυτό αναφέρεται στις επακόλουθες αλλαγές που προκύπτουν από τη δημοσίευση του νέου Δ.Π.Χ.Α. 10. Το Δ.Λ.Π. 27 θα αντιμετωπίζει πλέον αποκλειστικά τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις, οι απαιτήσεις για τις οποίες παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες.

Δ.Λ.Π. 28 (Τροποποίηση) «Επενδύσεις σε Συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες»

Ο σκοπός του αναθεωρημένου αυτού προτύπου είναι να προσδιορίσει τις λογιστικές αρχές που πρέπει να εφαρμοσθούν λόγω των αλλαγών που προκύπτουν από τη δημοσίευση του Δ.Π.Χ.Α. 11. Το αναθεωρημένο πρότυπο συνεχίζει να καθορίζει τους μηχανισμούς λογιστικής παρακολούθησης της μεθόδου της καθαρής θέσης.

2.3 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις**α) Θυγατρικές εταιρείες**

Θυγατρικές είναι οι εταιρίες στις οποίες ο Όμιλος, άμεσα ή έμμεσα, ελέγχει την οικονομική και λειτουργική τους πολιτική.

Οι θυγατρικές εταιρίες ενοποιοούνται πλήρως (ολική ενοποίηση) από την ημερομηνία κατά την οποία αποκτάται ο έλεγχος επ' αυτών και παύουν να ενοποιοούνται από την ημερομηνία που τέτοιος έλεγχος δεν υφίσταται.

Οι εξαγορές θυγατρικών εταιριών λογίζονται βάσει της μεθόδου εξαγοράς. Το κόστος κτήσης μιας θυγατρικής υπολογίζεται στην εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού που μεταφέρονται, των μετοχών που εκδόθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν κατά την ημερομηνία της εξαγοράς, πλέον τυχόν κόστος που συνδέεται άμεσα με την εξαγορά. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται σε μία επιχειρηματική συνένωση επιμετρούνται κατά την εξαγορά στις εύλογες αξίες τους, ανεξαρτήτως του ποσοστού συμμετοχής. Το πλεόνασμα του κόστους εξαγοράς πέραν της εύλογης αξίας των αναγνωρίσιμων καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν, καταχωρείται ως υπεραξία. Αν το συνολικό κόστος της εξαγοράς είναι μικρότερο από το μερίδιο του Ομίλου στην εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν, η διαφορά καταχωρείται άμεσα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Όταν αυξάνεται το ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική, τότε η διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων των θυγατρικών που αποκτήθηκαν καταχωρείται απευθείας στην καθαρή θέση.

Συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιημένα κέρδη που προκύπτουν μεταξύ των εταιριών του Ομίλου απαλείφονται κατά την ενοποίηση. Οι μη πραγματοποιημένες ζημιές,

επίσης απαλείφονται, εκτός εάν η συναλλαγή παρουσιάζει ενδείξεις απομείωσης, του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου. Οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών εταιριών έχουν αναπροσαρμοσθεί ώστε να είναι ομοιόμορφες με αυτές που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Η Εταιρία καταχωρεί τις επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις στις ατομικές οικονομικές σε κόστος κτήσεως μείον τυχόν ζημιά απομείωσης.

β) Συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενείς είναι οι επιχειρήσεις, στις οποίες ο Όμιλος έχει ουσιώδη επιρροή, αλλά όχι έλεγχο, το οποίο γενικά ισχύει όταν τα ποσοστά συμμετοχής κυμαίνονται μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου. Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις λογιστικοποιούνται με την μέθοδο της καθαρής θέσης και αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος κτήσεως. Ο λογαριασμός των επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις περιλαμβάνει και την υπεραξία που προέκυψε κατά την εξαγορά (μειωμένη με τυχόν ζημίες απομείωσης).

Το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή τις ζημίες των συγγενών επιχειρήσεων μετά την εξαγορά αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, ενώ το μερίδιο των μεταβολών των αποθεματικών μετά την εξαγορά, αναγνωρίζεται στα αποθεματικά. Οι συσσωρευμένες μεταβολές επηρεάζουν τη λογιστική αξία των επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις. Στην περίπτωση που το μερίδιο του Ομίλου επί των ζημιών μιας συγγενούς υπερβεί την αξία της επένδυσης στη συγγενή, δεν αναγνωρίζονται επιπλέον ζημίες, εκτός εάν έχουν γίνει πληρωμές ή έχουν αναληφθεί περαιτέρω δεσμεύσεις για λογαριασμό της συνδεδεμένης.

Μη πραγματοποιημένα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών επιχειρήσεων απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις συγγενείς επιχειρήσεις. Μη πραγματοποιημένες ζημίες απαλείφονται, εκτός εάν η συναλλαγή παρέχει ενδείξεις απομείωσης του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου.

Οι λογιστικές αρχές των συγγενών επιχειρήσεων έχουν τροποποιηθεί ώστε να είναι ομοιόμορφες με αυτές που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις λογιστικοποιούνται και παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας στο κόστος κτήσης μείον τυχόν ζημιά απομείωσης.

2.5 Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών του Ομίλου υπολογίζονται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του πρωτεύοντος οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο κάθε εταιρία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»).

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα αποτίμησης και το νόμισμα παρουσίασης της μητρικής Εταιρίας.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο νόμισμα αποτίμησης βάσει των ισοτιμιών που ισχύουν κατά την ημερομηνία της κάθε συναλλαγής. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών και από την μετατροπή των χρηματικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία ισολογισμού, αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

(γ) Εταιρίες του Ομίλου

Η μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών του Ομίλου (καμία εκ των οποίων δεν έχει νόμισμα υπερπληθωριστικής οικονομίας), οι οποίες έχουν διαφορετικό λειτουργικό νόμισμα από το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου γίνεται ως εξής:

- i. Τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις μετατρέπονται με τις ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού,
- ii. Τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται με τη μέση ισοτιμία της περιόδου (εκτός εάν η μέση ισοτιμία δεν είναι λογική προσέγγιση της συσσωρευμένης επίδρασης των ισοτιμιών που ίσχυαν κατά τις ημερομηνίες των συναλλαγών, στην οποία περίπτωση τα έσοδα και έξοδα μετατρέπονται με τις ισοτιμίες που ίσχυαν τις ημερομηνίες των συναλλαγών) και
- iii. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται σε αποθεματικό των ιδίων κεφαλαίων και μεταφέρονται στα αποτελέσματα με την πώληση των επιχειρήσεων αυτών.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την μετατροπή της καθαρής επένδυσης σε επιχείρηση εξωτερικού αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια. Κατά την πώληση εταιρίας εξωτερικού, οι συσσωρευμένες συναλλαγματικές διαφορές μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως ως μέρος του κέρδους ή ζημίας από την πώληση.

Η υπεραξία και οι αναπροσαρμογές των εύλογων αξιών που προκύπτουν από εξαγορά θυγατρικών εταιριών στο εξωτερικό, αναγνωρίζονται ως στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της εταιρίας εξωτερικού και μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

7. Δομή του ομίλου και Μέθοδος Ενοποίησης Εταιρειών

Οι εταιρείες του Ομίλου, οι οποίες περιλαμβάνονται στις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι οι κάτωθι:

Επωνυμία	Δραστηριότητα	Έδρα – Χώρα	Ποσοστό Συμμετοχής	Σχέση	Μέθοδος Ενοποίησης
Πλαίσιο Computers A.E.B.E.	Εμπόριο Η/Υ και Ειδών Βιβλιοχαρτοπωλείου	Ελλάδα	Μητρική	Μητρική	–
PlaisioComputers JSC	Εμπόριο Η/Υ και Ειδών Βιβλιοχαρτοπωλείου	Βουλγαρία	100%	Άμεση	Ολική Ενοποίηση
Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε.	Ανάπτυξη και Διαχείριση Ακινήτων	Ελλάδα	20%	Άμεση	Καθαρή Θέση
PlaisioEstate JSC	Ανάπτυξη και Διαχείριση Ακινήτων	Βουλγαρία	20%	Άμεση	Καθαρή Θέση

Ως συμμετοχή σε θυγατρικές χαρακτηρίζεται η συμμετοχή της μητρικής Πλαίσιο Computers A.E.B.E. στο κεφάλαιο της πλήρως ενοποιούμενης εταιρεία PlaisioComputers JSC. Το ποσοστό συμμετοχής της μητρικής σε αυτή είναι 100%, και κατά συνέπεια στα ενοποιημένα στοιχεία της κατάστασης αποτελεσμάτων δεν προκύπτουν δικαιώματα μειοψηφίας.

Στις απλές οικονομικές καταστάσεις η συμμετοχή σε θυγατρικές αποτιμάται και εμφανίζεται στο κόστος κτήσεως. Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις η αξία της συμμετοχής στη θυγατρική PlaisioComputers JSC απαλείφεται πλήρως. Η συμμετοχή της Εταιρείας σε θυγατρικές κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 είχε ως εξής:

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ (Ποσά σε χιλιάδες €)	31/12/2012	31/12/2011
PlaisioComputers JSC	4.072	4.072

Η εδρεύουσα στην Σόφια της Βουλγαρίας εταιρεία PlaisioComputers JSC, αποφάσισε κατά τη διάρκεια της χρήσης του 2011 την αύξηση του κεφαλαίου της κατά το ποσό των 1.662.455,50 Λέβα (850.000,00 Ευρώ περίπου) με καταβολή μετρητών και με την έκδοση νέων μετοχών. Η Εταιρεία προχώρησε στην πλήρη κάλυψη κατά την προαναφερθείσα χρήση της ως άνω αυξήσεως με την καταβολή του προαναφερόμενου ποσού.

Οι συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 αναλύονται ως εξής:

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	31/12/2012	31/12/2011	31/12/2012	31/12/2011
Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε.	1.088	1.528	487	1.087
PlaisioEstate JSC	242	241	212	212
Σύνολο Συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις	1.329	1.769	699	1.298

Οι συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας αποτιμώνται και παρουσιάζονται με τη μέθοδο του κόστους κτήσεως

Η Ανώνυμη Εταιρεία «ΠΛΑΙΣΙΟ Α.Ε. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ», στην οποία η Εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό 20%, αποφάσισε κατά την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της που έλαβε χώρα στις 28.6.2012, τη μείωση του Μετοχικού της Κεφαλαίου κατά το ποσό των τριών εκατομμυρίων διακοσίων σαράντα (3.000.240,00) Ευρώ, με μείωση της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής της ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ από 29,35 Ευρώ σε 13,15 Ευρώ και με επιστροφή –καταβολή του εν λόγω ποσού προς τους μετόχους της. Συνεπεία της ως άνω μείωσης επιστράφηκε στην Εταιρεία χρηματικό ποσό 600 χιλ. Ευρώ και συνακόλουθα επηρεάστηκε η συμμετοχή της στο Μετοχικό Κεφάλαιο της ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ κατά το ίδιο ποσό. Η ως άνω μείωση έλαβε χώρα μετά την έγκριση της τροποποίησης του άρθρου 5 του καταστατικού της Πλαίσιο Ακινήτων από την Εποπτεύουσα Αρχή, κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης.

Οι μεταβολές στις συμμετοχές που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης αναλύονται ως ακολούθως:

	2012	2011
1η Ιανουαρίου	1.769	1.706
Αύξηση / (Μείωση) Κεφαλαίου	(600)	-
Αναλογία αποτελεσμάτων από Συμμετοχές λογιστικοποιημένες με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης	169	119
Μέρισμα από Συμμετοχές λογιστικοποιημένες με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης	(9)	(56)
31η Δεκεμβρίου	1.329	1.769

8. Λοιπές επενδύσεις

Οι λοιπές επενδύσεις αποτελούνται από επενδύσεις χαρτοφυλακίου σε εταιρείες που δεν διαπραγματεύονται σε χρηματιστηριακές αγορές και έχουν αποκτηθεί με πρόθεση διαρκούς κατοχής. Σύμφωνα με τις αρχές των Δ.Λ.Π. 32 και 39, οι εν λόγω επενδύσεις εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις στο κόστος κτήσης τους μειωμένες με τυχόν προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Συγκεκριμένα οι λοιπές επενδύσεις κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 είχαν ως εξής:

ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	31/12/2012	31/12/2011	31/12/2012	31/12/2011
Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας & Έρευνας «Τεχνόπολη – Ακρόπολη» Α.Ε.	454	454	454	454
Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας «Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης» Α.Ε.	30	30	30	30
Interaction Connect S.A.	14	14	14	14
	498	498	498	498
Απομείωση «Τεχνόπολη – Ακρόπολη» Α.Ε	(212)	(112)	(212)	(112)
Απομείωση «Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης» Α.Ε	0	0	0	0
Σύνολο Συμμετοχών σε Λοιπές Επενδύσεις	286	386	286	386

Η συμμετοχή της Εταιρείας στις ανωτέρω επιχειρήσεις u954 κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 είχε ως κάτωθι:

	Ποσοστό Συμμετοχής	Χώρα Εγκατάστασης
Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας & Έρευνας «Τεχνόπολη – Ακρόπολη» Α.Ε.	3,46%	Ελλάδα
Πάρκο Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας «Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης» Α.Ε.	2,24%	Ελλάδα
Interaction Connect S.A.	14,3%	Λουξεμβούργο

24. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Οι συναλλαγές της Εταιρείας με τα συνδεδεμένα μέρη αναλύονται ως εξής:

Διεταιρικές Αγορές – Πωλήσεις τη χρήση που έληξε 31.12.2012						
ΠΩΛΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΑΓΟΡΑΖΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ					Σύνολα
	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS A.E.B.E.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ A.E.	PLAISIO COMPUTERS JSC	PLAISIO ESTATE JSC	BULDOZA A.E.	
Πλαίσιο Computers A.E.B.E.	-	6	3.054	0	29	3.089
Πλαίσιο Ακινήτων A.E	1.577	-	0	0	0	1.577
PlaisioComputers JSC	179	0	-	0	0	179
Plaisio Estate JSC	0	0	154	-	0	154
BuldozaA.E.	0	0	0	0	-	0
Σύνολα	1.756	6	3.208	0	29	4.999

Διεταιρικές Αγορές – Πωλήσεις τη χρήση που έληξε 31.12.2011						
ΠΩΛΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΑΓΟΡΑΖΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ					Σύνολα
	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS A.E.B.E.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ A.E.	PLAISIO COMPUTERS JSC	PLAISIO ESTATE JSC	BULDOZA A.E.	
Πλαίσιο Computers A.E.B.E.	-	6	3.140	0	44	3.190
Πλαίσιο Ακινήτων A.E	1.504	-	0	0	0	1.504
PlaisioComputers JSC	39	0	-	0	0	39
Plaisio Estate JSC	0	0	152	-	0	152
BuldozaA.E.	0	0	0	0	-	0
Σύνολα	1.543	6	3.292	0	44	4.885

Διεταιρικές Απαιτήσεις – Υποχρεώσεις την 31.12.2012						
ΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ					Σύνολα
	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS Α.Ε.Β.Ε.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.	PLAISIO COMPUTERS JSC	PLAISIO ESTATE JSC	BULDOZA Α.Ε.	
Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε.	-	7	134	0	10	151
Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε	9	-	0	0	0	9
PlaisioComputers JSC	6	0	-	0	0	6
Plaisio Estate JSC	0	0	0	-	0	0
Buldoza Α.Ε.	0	0	0		-	0
Σύνολα	15	7	134	0	8	164

Διεταιρικές Απαιτήσεις – Υποχρεώσεις την 31.12.2011						
ΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ (Ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ					Σύνολα
	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS Α.Ε.Β.Ε.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.	PLAISIO COMPUTERS JSC	PLAISIO ESTATE JSC	BULDOZA Α.Ε.	
Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε.	-	7	142	0	18	167
Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε	51	-	0	0	0	51
PlaisioComputers JSC	0	0	-	0	0	0
Plaisio Estate JSC	0	0	0	-	0	0
Buldoza Α.Ε.	0	0	0	0	-	0
Σύνολα	51	7	142	0	18	218

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Στην παρούσα ενότητα περιλαμβάνονται οι σημαντικότερες συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και συνδεδεμένων με αυτήν προσώπων, (συνδεδεμένα μέρη) όπως αυτά ορίζονται στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24:

Οι συνδεδεμένες με την Εταιρεία εταιρείες που είναι μέλη του Ομίλου, είναι οι ακόλουθες:

1. **PLAISIO COMPUTERS JSC** (Θυγατρική), που εδρεύει στην Σόφια Βουλγαρίας, στην οποία η Εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό 100%.
2. **PLAISIO ESTATE JSC** (Συνδεδεμένη), που εδρεύει στην Σόφια Βουλγαρίας, στην οποία η Εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό 20%.
3. **ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.** (Συνδεδεμένη), που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής, στην οποία η Εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό 20%.

Στον πίνακα που ακολουθεί περιλαμβάνεται και η εταιρεία BULDOZA A.E., στην οποία μέτοχος με ποσοστό 100% είναι ο Κωνσταντίνος Γεράρδος, Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνων Σύμβουλος της Πλαίσιο Computers A.E.B.E. Σημειωτέον, ότι η εταιρεία αυτή δεν περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, αλλά αποτελεί συνδεδεμένο μέρος, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 9 του ΔΛΠ 24.

Στις 31.12.2012 οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από τις παραπάνω εταιρείες από και προς την Πλαίσιο Computers A.E.B.E. καθώς και τα έσοδα και έξοδα καθεμίας εταιρείας που προέκυψαν από τις συναλλαγές τους με την Πλαίσιο Computers A.E.B.E. στην διάρκεια του 2012 σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. είναι οι ακόλουθες (ποσά σε χιλιάδες Ευρώ):

Εταιρεία	Απαιτήσεις της Πλαίσιο Computers	Υποχρεώσεις της Πλαίσιο Computers	Έσοδα από συναλλαγές με την Πλαίσιο Computers	Έξοδα από συναλλαγές με την Πλαίσιο Computers
Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε	7	9	1.577	6
PlaisioComputers JSC	134	6	179	3.054
Plaisio Estate JSC	0	0	0	0
BuldozaA.E.	10	0	0	29
Σύνολο	151	15	1.756	3.089

Αναλυτικότερα και με σκοπό ειδικότερου προσδιορισμού των ως άνω συναλλαγών διευκρινίζονται τα κάτωθι:

1) Η Πλαίσιο Ακινήτων Α.Ε. παρείχε προς την Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε. υπηρεσίες αξίας 1.577 χιλ. Ευρώ, που αφορούν σε μισθώματα (ενοίκια) και παροχή υπηρεσιών από εκμίσθωση ακινήτων (1.418 χιλιάδες Ευρώ και 159 χιλιάδες Ευρώ αντίστοιχα).

2) Η Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε. τιμολόγησε την PlaisioComputers JSC για πωλήσεις εμπορευμάτων προς την τελευταία με το ποσό των 3.054 χιλιάδων Ευρώ. Επιπλέον για το συγκεκριμένο διάστημα η PlaisioComputers JSC τιμολόγησε για πωλήσεις εμπορευμάτων την Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε. με το ποσό των 179 χιλιάδων Ευρώ.

Διευκρινίζεται ότι για το προαναφερθέν διάστημα, η εταιρεία PlaisioEstate JSC είχε έσοδα 154 χιλιάδες Ευρώ από την PlaisioComputers JSC που προέρχονται από μισθώματα (ενοίκια).

3) Η Πλαίσιο Computers Α.Ε.Β.Ε. τιμολόγησε την Buldoza Α.Ε. για παροχή υπηρεσιών και πωλήσεις εμπορευμάτων με το ποσό των 29 χιλ. Ευρώ.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη διατηρούνται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, ενώ δεν συναντάται ουσιαστική διακύμανση των σχετικών ποσών έναντι της αντίστοιχης προηγούμενης περιόδου, ούτε υπάρχουν στοιχεία τα οποία να συνιστούν ουσιώδη διαφοροποίηση του ύψους και της φύσης των συναλλαγών αυτών σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Συμπερασματικά, οι εν λόγω συναλλαγές δεν επηρεάζουν ουσιωδώς την χρηματοοικονομική κατάσταση και τις επιδόσεις της Εταιρείας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 01/01 – 31/12/2012
(ποσά σε χιλιάδες €)

	ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	01/01 – 31/12/12	01/01 – 31/12/11	01/01 – 31/12/12	01/01 – 31/12/11
Πωλήσεις	286.876	312.296	281.989	308.020
Κόστος Πωληθέντων	-222.452	-242.139	-219.177	-239.284
ΜΙΚΤΟ Κέρδος	64.425	70.157	62.812	68.736
Λοιπά έσοδα	273	191	218	145
Έξοδα διάθεσης	-44.467	-46.426	-43.448	-45.486
Έξοδα διοίκησης	-6.187	-6.237	-5.726	-5.751
Λοιπά (έξοδα)/έσοδα	-593	-8.314	-593	-8.314
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	13.450	9.372	13.263	9.330
Χρηματοοικονομικά Έσοδα	1.263	1.601	1.264	1.650
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	-1.786	-2.193	-1.769	-2.177
Αναλογία Αποτελεσμάτων από Συμμετοχές Αποτηρημένες με τη Μέθοδο τη Καθαρής Θέσης.	169	119	-	-
Κέρδη προ φόρων	13.097	8.899	12.758	8.802
Φόρος Εισοδήματος	-2.843	-2.476	-2.843	-2.467
Κέρδη μετά από φόρους	10.254	6.423	9.915	6.336
Ιδιοκτήτες Μητρικής	10.254	6.423	9.915	6.336
Δικαιώματα μειοψηφίας	0	0	-	-
Λοιπά Συνολικά Έσοδα μετά από φόρους:	68	157	68	157
Αντισταθμίσεις Ταμειακών Ροών				
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από φόρους	10.322	6.580	9.983	6.493
Κέρδη περιόδου αποδιδόμενα σε:				
Ιδιοκτήτες Μητρικής	10.322	6.580	9.983	6.493
Δικαιώματα μειοψηφίας	0	0	-	-
Κέρδη ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής (εκφρασμένα σε € ανά μετοχή):	27	0,2909	0,4491	0,2869
Βασικά κέρδη ανά Μετοχή	27	0,4644	0,4491	0,2869
Απομειωμένα κέρδη ανα μετοχή	28	-	0,1200	0,0800
Μέρισμα ανά Μετοχή				
EBITDA	17.035	13.253	16.834	13.196

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ της 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012

(ποσά σε χιλιάδες €)

Ενεργητικό	Σημ.	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
		<u>31/12/12</u>	<u>31/12/11</u>	<u>31/12/12</u>	<u>31/12/11</u>
Μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού					
Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις	6	33.351	35.530	33.314	35.509
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	6	794	1.051	791	1.046
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	7	0	0	4.072	4.072
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	7	1.329	1.769	699	1.298
Λοιπές επενδύσεις	8	286	386	286	386
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	17	3.002	2.605	2.936	2.539
Λοιπά στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	9	754	697	716	671
		39.517	42.038	42.814	45.522
Κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού					
Αποθέματα	10	27.255	32.781	26.515	32.030
Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	11	19.324	20.616	18.833	20.327
Λοιπές απαιτήσεις	12	1.988	1.806	1.938	1.709
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	13	45.362	35.146	44.857	34.549
		93.929	90.350	92.143	88.614
Σύνολο Ενεργητικού		133.446	132.388	134.957	134.136
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	14	7.066	7.066	7.066	7.066
Υπέρ το άρτιο	14	11.961	11.961	11.961	11.961
Λοιπά Αποθεματικά	15	24.709	24.320	24.709	24.320
Κέρδη εις νέον		19.030	11.746	20.858	13.913
Προτεινόμενο Μέρισμα	28	2.650	1.766	2.650	1.766
		65.414	56.859	67.243	59.026
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	16	14.263	14.056	14.263	14.056
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	18	551	643	551	643
Μακροπρόθεσμες προβλέψεις	19	684	684	684	684
Έσοδα Επομένων Χρήσεων	20	3.459	3.778	3.459	3.778
		18.957	19.161	18.957	19.161
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	21	33.526	32.235	33.318	31.953
Υποχρεώσεις από φόρους		3.522	6.831	3.433	6.716
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	16	3.143	7.843	3.143	7.843
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	19	717	662	717	662
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	21	8.166	8.798	8.148	8.775
		49.074	56.369	48.757	55.949
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		133.446	132.388	134.957	134.136

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά Από Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Ύψιστο	Σύνολο Αποθεματικών & Κέρδη Εις Νέο	Σύνολο
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 1^η Ιανουαρίου 2011)	7.066	11.961	32.355	51.383
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους Διανεμηθέντα Μέρσματα	-	-	6.580	6.580
	-	-	-1.104	-1.104
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31^η Δεκεμβρίου 2011)	7.066	11.961	37.831	56.859
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 1^η Ιανουαρίου 2012)	7.066	11.961	37.831	56.859
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους Διανεμηθέντα Μέρσματα	-	-	10.322	10.322
	-	-	-1.766	-1.766
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31^η Δεκεμβρίου 2012)	7.066	11.961	46.387	65.414

ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά Από Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Ύψιστο	Σύνολο Αποθεματικών & Κέρδη Εις Νέο	Σύνολο
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 1^η Ιανουαρίου 2011)	7.066	11.961	34.609	53.637
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους Διανεμηθέντα Μέρσματα	-	-	6.493	6.493
	-	-	-1.104	-1.104
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31^η Δεκεμβρίου 2011)	7.066	11.961	39.998	59.026
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 1^η Ιανουαρίου 2012)	7.066	11.961	39.998	59.026
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους Διανεμηθέντα Μέρσματα	-	-	9.983	9.983
	-	-	-1.766	-1.766
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31^η Δεκεμβρίου 2012)	7.066	11.961	48.215	67.243

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

(ποσά σε χιλιάδες €)

	ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	01/01-31/12/12	01/01-31/12/11	01/01-31/12/12	01/01-31/12/11
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	13.097	8.899	12.758	8.802
Κέρδη προ φόρων				
Πλέον / μείον προσαρμογές για:				
Αποβέσεις	3.926	4.112	3.911	4.097
Αποβέσεις Επιδότησεων Παγίου Ενεργητικού	-340	-230	-340	-230
Απομείωση Αξίας Συμμετοχών	0	0	0	0
Προβλέψεις	63	243	63	243
Συναλλαγματικές διαφορές	57	28	57	28
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας	-159	-109	10	11
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	523	592	505	527
Πλέον/ μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:				
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	5.526	2.000	5.515	2.023
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	1.054	14.073	1.220	14.613
(Μείωση) / αύξηση υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	680	-14.558	758	-14.568
Μείον:				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	-1.757	-2.208	-1.740	-2.192
Καταβεβλημένοι φόροι	-6.565	-1.823	-6.540	-1.818
Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	16.103	11.019	16.176	11.536
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες				
Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων, (Αύξηση) / Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου θυγατρικών, Συγγενών, Κοινοπραξιών και Λοιπών Επενδύσεων	600	0	600	-850
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	-1.500	-2.137	-1.472	-2.126
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων, άυλων παγίων & λοιπών επενδύσεων	0	0	0	0
Εισπραχθείσες Επιδότησεις	0	2.259	0	2.259
Τόκοι εισπραχθέντες	1.263	1.601	1.255	1.593

	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	01/01-31/12/12	01/01-31/12/11	01/01-31/12/12	01/01-31/12/11
Μερίσματα εισπραχθέντα	9	57	9	57
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	372	1.779	392	933
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	0	0	0	0
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	8.000	0	8.000	0
Εξοφλήσεις δανείων	-12.493	-1.349	-12.493	-1.349
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)	0	0	0	0
Μερίσματα πληρωθέντα	-1.766	-1.104	-1.766	-1.104
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	-6.259	-2.453	-6.259	-2.453
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιόδου (α) + (β) + (γ)	10.215	10.345	10.309	10.015
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	35.146	24.801	34.549	24.533
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	45.362	35.146	44.857	34.549

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- I. Αληφαντής, Γεώργιος Σ. «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις: Νομοθεσία και Πρακτική 2η έκδ.» Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2003.
- II. Γκινόγλου, Δημήτρης – Ταχυνάκης, Παναγιώτης «Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων» Εκδόσεις Rosili, Αθήνα 2004.
- III. Πρωτοψάλτης, Νικόλαος «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις: Ενοποιήσεις Επιχειρήσεων: Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες: Ανάλυση, Ερμηνεία & Πρακτικά Παραδείγματα Εφαρμογής» Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 2005.
- IV. Νόμος 2190/1920, Άρθρα 90-106.
- V. Σημειώσεις του μαθήματος «Λογιστική Εταιρειών – Μετατροπές Συγχώνευσεις».

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- : www.taxheaven.gr/
- : Γαλυφιανάκης, Γεωργιος – Άρθρο με τίτλο "Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις – Ορισμοί, έννοιες και μέθοδοι "
- : corporate.plaisio.gr/CorporateInvestors.aspx?show=Financial_Statements
- : corporate.plaisio.gr/CorporateInvestors.aspx?show=Annual_Reports